

TAIVALLAHDEN KASARMI

Rakennushistoriaselvitys
Museovirasto 2005

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Tilaaja
Senaatti-kiinteistöt / Yliopistokiinteistöt
Yhteyshenkilö Maarit Vilander

Senaatti-kiinteistöt
Yliopistokiinteistöt
PL 237
00531 Helsinki

Tekijä
Museovirasto / Rakennushistorian osasto
Arkkitehti Sirkkaliisa Jetsonen
Arkkitehti Johanna Nordman
Rakennuskonservaattori Elisa Heikkilä (värikartoitus)
Rakennuskonservaattori Pentti Pietarila (värikartoitus)
Valokuvaaja Soile Tirilä

Museovirasto
Rakennushistorian osasto
PL 169
00511 Helsinki

Taitto
Arkkitehti Mikko Kääriäinen

Etukannen kuva HKM. Foto Pietinen.
Takakannen kuva MV. Tirilä.

Helsinki
2005

SISÄLLYS

Johdanto	4	Pääporrashuoneet / kasarmi	42
1. Rakennushistoria	5	Entinen tekninen opetussali ja luentosali / kasarmi	44
1.1. Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys	5	Ruokasali / kasarmi	46
1.2. Rakennushankkeen taustaa	6	Voimistelusali / kasarmi	48
1.2.1. Autokomppanian vaiheita ennen Taivallahtea	6	Esikunnan käytävät ja toimistohuoneet / kasarmi	49
1.2.2. Modernin kasarmien ihanteita ja tavoitteita	7	Muut tilat / kasarmi	50
1.2.3. Martta Martikainen ja Märtha Lilius-Tallroth	10	Autohalli	51
1.3. Arkkitehtuuri ja rakennustapa	12	Toimistohuoneet / autohalli	52
1.3.1. Rakentaminen, ympäristö ja rakennusten ulkohahmo	12	Huoltamosiipi / autohalli	53
1.3.2. Kasarmi	14	Kellari / autohalli	54
1.3.3. Autohalli	16	Soittajakoulu-sotilaskoti 1. k erros	55
1.3.4. Korjauspaja	17	Soittajakoulu-sotilaskoti 2. k erros	56
1.3.5. Rakennustekniikka	17	2.4. Pintamateriaalit, rakennusosat, kiintokalusteet ja talotekniikka	57
1.3.6. Talotekniikan periaatteita	17	2.4.1. Pintamateriaalit	57
1.3.7. Yhteen veto	18	2.4.2. Ikkunat	59
1.4. Kasarmialueen käytön ja muutosten vaiheita	19	2.4.3. Ovet	61
1.5. Alkuperäisiä suunnitelmia	22	2.4.4. Listat	63
2. Nykytila / inventointi	31	2.4.5. Kiintokalusteet	65
2.1. Rakennusten ympäristö	32	2.4.6. Talotekniikka	67
2.2. Julkisivut ja rakennusten ulkohahmo	34	3. Säilyneisyyskatsaus	70
2.3. Sisätilat	39	4. Värikartoitus	91
Tupa / kasarmi	39	5. Yhteen veto	101
Tupakäytävä / kasarmi	40	Lähteet	103
Hygieniatilat / kasarmi	41	Piirustusluettelot	104

Johdanto

Taivallahden kasarmialueen rakennushistoriaselvitys on tehty Museovirastossa Senaatti-kiinteistöjen toimeksiannosta. Kasarmialueen uutta käyttöä, asemakaavaa ja peruskorjaushanketta valmistellaan.

Taivallahden kasarmi sijaitsee Helsingissä Taka-Töölössä osoitteessa Mechelininkatu 32 (14. kaupunginosa, kortteli 484, tontti 4). Alue tunnetaan myös Autokompanian tai Autopataljoonan kasarina. Miehistökasarmin ja autohallin suunnitteli arkkitehti Martta Martikainen Puolustusministeriön teknillisen osaston rakennustoimistossa. Kasarmirakennus rakennettiin vuosina 1934-35, autohalli ja siihen liittyvä huoltoasema 1936. Korjauspaja vuodelta 1939 on Märtha Lilius-Tallrothin suunnittelema. Kasarmi ja autohalli ovat tyhjiään, korjauspajassa toimivat nykyisin soitto-kunta ja sotilaskoti.

Selvitys jakautuu kahteen pääosaan: rakennushistoria ja nykytila / inventointi. Ensin mainitussa luonnehditaan rakennusten syntyhistoriaa, alkuperäistä käyttöä ja asua sekä muutoksia. Jälkimmäisessä on selvitetty rakennusten nykyä ja säilyneisyyttä.

Tämän raportin lisäksi tilaajalle on toimitettu inventointiin liittyvät dokumentointivalokuvat CD:llä.

Rakennushistoriaselvitystä ovat Museovirastossa laatineet arkkitehti Sirkkaliisa Jetsonen vastuuhenkilönä ja arkkitehti Johanna Nordman. Värikartoituksen tekivät rakennuskonservatorit Elisa Heikkilä ja Pentti Pietarila. Valokuvaaja Soile Tirilä on kuvannut aluetta ja rakennuksia.

1. Rakennushistoria

1.1. Rakennuspaikan asemakaavallinen kehitys

Töölön kaupunginosassa sijaitsi 1800-luvulla ja 1900-luvun alkupuolella pääosin asuntovilloista koostunut väljästi rakennettu huvilayhdyskunta. Taivallahden seutu oli sekä sijaintinsa että toimintojensa puolesta kaupungin reuna-aluetta. Nykyisten Kivelän ja Hesperian sairaaloiden alueella oli 1800-luvun puolivälistä köyhäintalo, joka vähitellen muuttui tuberkuloosi-parantolaksi ja mm. mielisairaalaksi. Seudulla sijaitsivat myös teurastuslaitos ja Venäjän armeijan käytössä ollut alue.¹

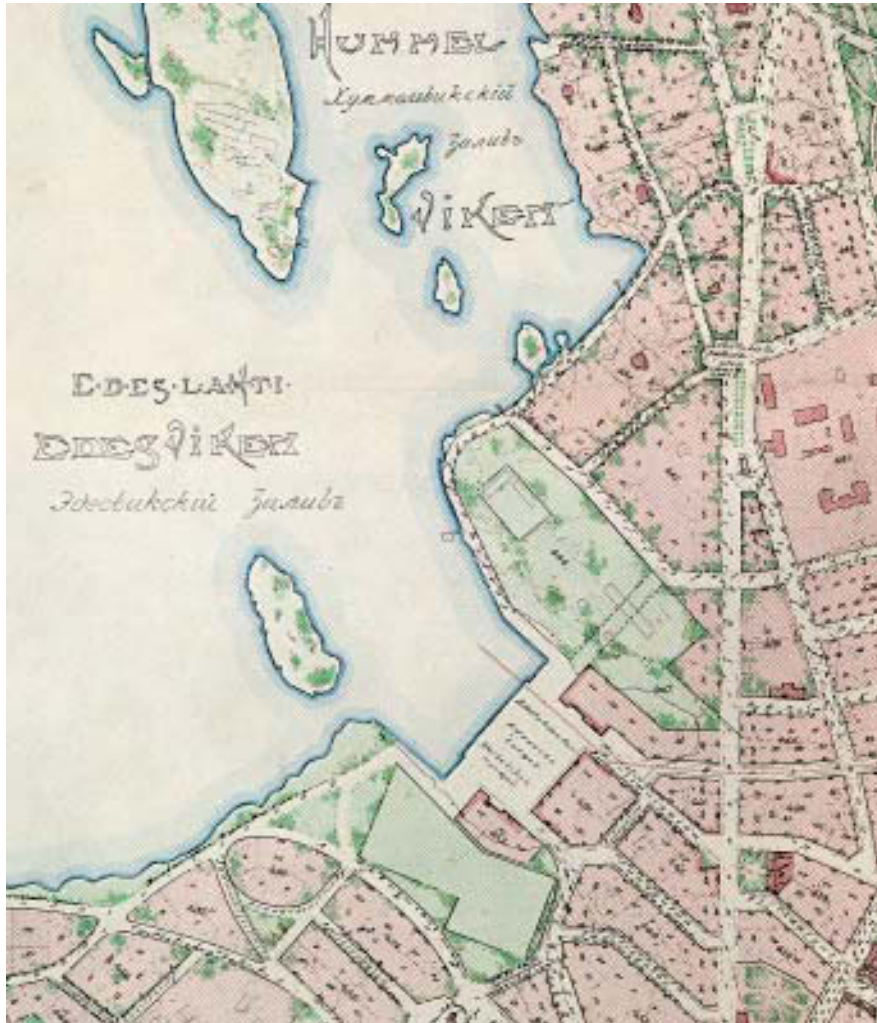
Töölön 1898-1900 asemakaavakilpailun jälkeen 1906 vahvistetussa asemakaavassa tuleva kasarmialueen kohta oli merkitty kortteliksi, joka rajautui lännessä puistoalueeseen ja idässä Nordenskiöldinkatuun.² Asemakaavaa muutettiin useaan otteeseen. Lopullisesti Mechelininkadun asema osana suoraa liikenneväylää Länsisatamasta Pasilaan ja Töölön pohjoisosiin toteutui vuoden 1929 muutoksessa.³

Valtion ja Helsingin kaupungin välisten maanvaihtojen yhteydessä 1926-1927 kaupunki luovutti Taivallahden alueen suunniteltua kasarmia varten. Aluetta, jolla sijaitsi vanhoja puurakennuksia, kutsuttiin ruutikellarialueeksi. Kasarmialue muotoutui käsittämään suorakulmaisen korttelin 484 eli Pohjoisen Hesperiankadun, Mechelininkadun, Läntisen Rantatien (nykyisen Merikannontien) ja Kesäkadun välisen alueen.

Vuosina 1949 ja 1952 korttelista lohkaistiin ja kaavoitettiin tontit kahta asuinkerrostaloa varten.⁵ Vuoden 1952 asemakaava on kasarmintontin osalta edelleen voimassa. Se on merkitty kaavassa yleisten rakennuksen tontiksi. Vuonna 1966 korttelin pohjoisosa jaettiin omaksi tontikseen. Se määriteltiin yleisten rakennusten korttelialueeksi, jolle saadaan rakentaa myös toimistorakennus.⁶

Kasarmi ja autohalli n. 1936. HKM. Foto Pietinen.

Töölön asemakaava 1906 Taivallahden alueen kohdalla.
Helsingin kaupungin historia IV:2.

Näiden kaavamuutosten myötä kortteliin rakennettiin ensin asuinkerrostalot vuosina 1952 ja 1953. Vuonna 1968 korttelin pohjoisosaan rakennettiin Yleisradion toimitalo. 2000-luvun vaihteessa pohjoisosaan rakennettiin lisäksi kaksi asuinkerrostaloa. Sen sijaan Mechelininkadun itäpuolella sijaitseva Kivelän-Hesperian sairaala-alue on ollut kasarmialueen naapurina koko ajan. Sen lähin, kasarmialuetta vastapäätä sijaitseva rakennuskanta koostuu puurakenteisista sairauspaviljongeista 1800- ja 1900-lukujen vaiheesta. Kasarmitontti on rakennuskiellossa.⁷

1.2. Rakennushankkeen taustaa

1.2.1. Autokomppanian vaiheita ja sijoituspaikkoja ennen Taivallahtea⁷

Varhaisin autokomppanian edeltäjä oli kevään 1918 sisällissodan aikana toiminut Helsingin etappi –järjestön autokomennuskunta. Se muuttui saman vuoden aikana Armeijan Uudenmaan Insinööriesikunnan Autovarikoksi ja edelleen Yleisesikunnan autokomennuskunnaksi. Jälkimmäinen hallinnoi kaikkia armeijan moottoriajoneuvoja. Vuoden 1919 alussa sotaministeriö määräsi perustettavaksi Suomen armeijan autojoukot. Niihin kuuluivat esikunta, varikko, korjauspaja ja ohjaajakoulu. Toiminnot sijaitsivat hajallaan eri paikoissa. Esikunta ja autohallit olivat Mariankadun varrella, varikko Fleminginkatu 27:ssä ja bensiinivarasto Seurasaaarentien varrella. Korjaus-paja toimi Maneesinkadun kasarmialueella. Myös Kaartin maneesi palveli autohallina. Komppanioista kaksi majoitettiin Maneesikadun varrelle ja Uudenmaan kasarmille. Kolmas autojoukkojen komppania sijoitettiin Viipuriin.

Organisaationmuutoksen myötä vuonna 1920 perustettu Autopataljoona tuli käsittämään vuoden 1921 alusta lukien pataljoonan esikunnan (komentaja, teknillinen toimisto ja taloustoimisto) sekä kaksi komppaniaa, joista toinen oli Helsingissä ja toinen Viipurissa. Kummallakin oli alaisenaan autovarikko. Helsingin osa autopataljoonaa muutti Katajanokalle vanhoihin tehdaslaitoksiin, joihin myös kasarmit sijoitettiin. Vuonna 1924 Helsinkiin

perustettiin 3. komppania. Se majoittui Fredrikinkatu 54:ssä sijainneeseen kasarmiin, jonne toimintaa pyrittiin keskittämään. Silti korjauspaja sijaitsi kolmessa eri paikassa ja esikunta jäi edelleen Katajanokalle aina vuoteen 1929, jolloin se muutti Runeberginkatu 3:een. Viipurin komppania liitettiin 1927 Kuormastopataljoonaan. Tämä merkitsi sitä, että Autopataljoona oli kokonaisuudessaan Helsingissä.

Vuonna 1930 kokoonpanomuutosten yhteydessä pataljoonan nimi muutettiin jälleen, nyt Huoltopataljoona 1:ksi. Samana vuonna korjauspaja muutti Stenbäckinkatu 8:aan. Kuitenkin jo tuolloin kumikorjaamo sijoitettiin Taivallahden kasarmialueelle. Vuonna 1934 pataljoonasta tehtiin Helsingin autokomppania.

Hajallaan sijainneet toiminnot koottiin yhteen 1935-1938 valmistuneiden rakennusten suojiin Taivallahteen. Komppania muutti Hesperiankadun kasarmiin 6.10.1935. Ajoneuvot siirrettiin Fredrikinkadulta seuraavan vuoden kesäkuussa valmistuneeseen uuteen autohalliin. Viimeisenä, heinäkuussa 1938, alueelle muutti korjauspaja, aluksi autohallin alakertaan ja sitten "nykyaikaiseen, tarkoitusta varten suunniteltuun rakennukseen".

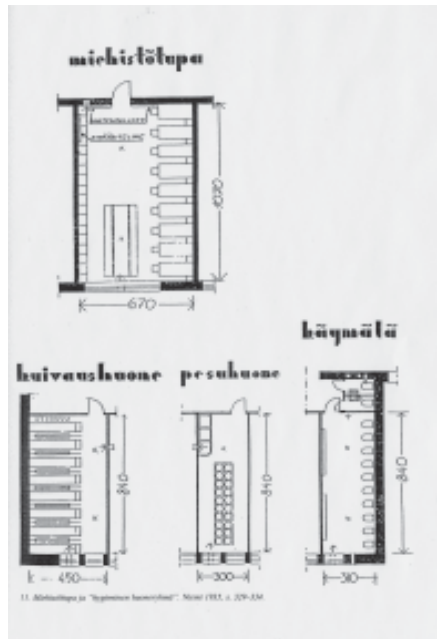
1.2.2. Modernin kasarmin ihanteita ja tavoitteita 1920- ja 1930-luvuilla

Puolustuslaitoksen rakennustoiminta kohdistui 1920- ja 1930-luvuilla monipuolisesti eri aselajien kohteisiin. Anne Mäkinen on kirjassaan Suomen valkoinen sotilasarkkitehtuuri 1926-1939 karjoittanut ja analysoinut kasarmien, ruokaloiden, sotilaskotien ja sotilassairaaloiden sekä ilmapuimien alueiden rakentamista ja arkkitehtuuria. Seuraavaan tekstiin on hänen teoksestaan koottu lähtökohtia ja niitä keskeisiä periaatteita, joiden mukaan Autokomppanian miehistökasarmiakin suunniteltiin.

Tuberkuloosi oli 1920- ja 1930-luvuilla kansantauti. Myös Puolustusvoimat pyrki vähentämään armeijan suuria tuberkuloosilukuja. Kasarmihygienian parantaminen nähtiin eräänä keskeisenä keinona huolehtia asevelvollisten terveydestä. Lääkintäupseeriliiton tuberkuloosikomitean mietinnössä 1925

Kasarmialue lähiympäristöineen, tilanne ennen autohallin rakentamista. PHRKL.

Niilo Niemen artikkelin kuvitusta: miehistötupa ja hygieenisen huoneryhmän tilat mitoitusohjeineen. Mäkinen 2000.

Taivallahden kasarmien pesuhuone. SRM.

vaadittiin korjausta tilanahtauteen ja esitettiin tavoitteita miehistötupien tuuletukselle, puhtaanapidolle, vaatteiden kuivatukselle, lämmitykselle ja sylkyastioiden pesulle. Ilmatilavuuden vähimmäisvaatimukseksi määriteltiin 14 m^3 / mies ja lattiapinta-alan vastaavasti 4 m^2 / mies. Ilmanvaihdon tuli olla moitteetonta. Kasarmien lämmitys, vaatteiden pesu ja koneellisen pesulaitoksen tarpeellisuus nostettiin esille. Joka komppanialle tuli järjestää suihku, kylmä ja kuuma vesi sekä varusteiden kuivaushuone.⁸

Moderni arkkitehtuuri pyrki omalta osaltaan vastaamaan tähän terveellisyysvaatimukseen. Siinä korostettiin mm. valon saannin turvaamista, tilojen toiminnallista erittelyä ja helposti puhdistettavia pintoja. Mäkinen on todennut, että 1930-luvun kasarmirakentamisessa tapahtui muutos Puurakenteisista kasarmeista siirryttiin kivirakenteisiin. Hygienia ja valoisuus nousivat tärkeiksi tekijöiksi suunnittelussa.⁹

Mäkinen esittelee Suomessa kehitettyä kasarmirakennustyyppiä Puolustusministeriön rakennusosaston arkkitehti Niilo Niemen vuosina 1934 ja 1935 Sotilashallinnollisen Aikakauslehteen kirjoittamien artikkeleiden pohjalta. Tyyppiä kehitettiin Viipurin rykmentin Jaakkiman Huuhanmäen kasarmeissa ja käytettiin myös Autokomppanian miehistökasarmissa. Tyyppi perustui vakioimitoitukseen ja standardisoituun kiinteään sisustukseen. Periaatteena oli kivirakennuksissa varata yksi kerros komppanialle.

Perusmajoitusyksikkönä oli kahden ryhmän (18-20 miestä) tupakunta. Tuvissa pinta-alan mitoitusperiaatteena oli 4 m^2 / mies ja kuutiotilavuuden vastaavasti 13 m^3 / mies, mikä noudatti lääkintäupseeriliiton 1925 esittämiä tavoitteita. Miehistötuvan mitoitusohjeet olivat tarkat: $6,7 \times 10,7 \text{ m}$ (n 72 m^2). Mittoihin ja muotoon vaikuttivat kalusteet: kerrossängyt ja vaatekaapit. Kivääriteline ja vaatenaulakko olivat teräsputkesta valmistettuja standardisoituja malleja. Lisäksi jokaisessa kerroksessa oli hygieeninen huoneryhmä: wc-tilat, pesu- ja kuivaushuone. Pesuhuoneen keskilattialla olivat emaloidut valurautaiset pesualtaat. Mitoitusperiaate oli 6-7 miestä / allas. Wc-tiloissa oli yksi istuin 15 miestä kohden. Varusteiden puhdistamista varten oli huone.

Näillä kaikilla keinoilla tähdättiin kasarmien hygienian parantamiseen. Tärkeänä pidettiin myös pintojen käsittelyä pölyä keräämättömiksi. Komppaniakerrokseen sijoitettiin luentosali - opetusta ja valistusta pidettiin tärkeänä – ja komppanian toimisto, komppanian päällikön virkahuone sekä aliupseeritupa. Väepelin asunto sijaitsi kasarimirakennuksessa. Hän oli näin “aina läsnä”.¹⁰

Niemi arvioi huonetiloista koostettavissa olevia neljää pohjakavariaatiota taloudellisesta ja terveydellisestä näkökulmasta todeten, että siivokäytävä oli paras terveydellisistä syistä kun taas keskikäytävä olisi sitä taloudelliselta kannalta tarkasteltuna. Kerroskäytävällä oli useita funktioita: järjestäytyminen, harjoitukset sateisella säällä sekä oleskelu. Nämä asettivat tilalle vaatimuksia: valoisuus, ilmavuus, avaruus ja tuuletettavuus. Vastaavia pohjakavaryyppejä käytettiin sairaaloissa ja parantoloissa, joita pidettiinkin kasarmien pohjaratkaisujen esikuvina.¹¹

Niemi kirjoitti:

“Nykyaikaisen kasarmin “uusasiällisuuden” täydensi ja antoi kaikelle tämän leiman rakennuksen sisäpuolinen rakennusteknillinen käsittely. Kaiken tuli olla

- 1) hygienistä: suoraa ja siivokäytävä;
- 2) asiällista: käytännöllistä ja kestävä;
- 3) aistikasta: yksinkertaista mutta ei askeettista.”

Niemi suositteli käytettäväksi vaaleita ja hillittyjä värisävyjä: “ne pitävät mielen virkeänä ja reippaana samalla vaatien noudattamaan puhtautta ja siisteyttä”. Poikkeuksena olivat tummiksi käsitellyt kaiteet, jalkalistat, ovet, ikkunapenkit ja lattiat, joista Niemi piti parhaana tummanruskeaa massalattiaa. Aistikkouden voi tulkita merkitsevän viihtyisyyttä ja siihen voi liittää interiöörin, niiden koristelun, reliefit ja seinämaalaukset.¹²

Taivallahden kasarmin kuivaushuone. SRM.

Näistä suunnitteluperiaatteista ja niiden taustalla olleista aiemmista perinteistä muodostuivat kasarmisuunnittelun “normit” Mäkisen mukaan. Vuosina 1926-1939 suunniteltiin puolustusministeriön teknillisen osaston rakennustoimistossa 32 miehistökasarmia.¹³

Ensimmäinen moderni kasarmi Mäkisen mukaan oli Hangon edustalle rakennettu merivoimien Russarön kasarmi (1931-1932, Ragnar Ypyä), jossa em. suunnitteluperiaatteita osittain jo toteutettiin. Toimintojen erottelulla oli pyritty hygieniasuhteiden parantamiseen. Kasarmi perustui sivukäytävään, joka oli valaistusolosuhteiden kannalta suotuisa. Pesutilat oli sijoitettu sisälle rakennukseen. Russarön malli kertautui myös Ypyän suunnittelemissa Niikkaman ja Kiiniemen kasarmeissa (Viipurin jalkaväkipataljoona). Jaakkiman kasarmissa (1932, Herbert Holmberg) puolestaan hygieniatilaryhmä ja luentosali sijoitettiin osittain sivukäytävän varrelle. Niinisalon harjoituskasarmi (1935, Kalle Lehtovuori) poikkesi harjoituskasarmina muista sekä käyttötavaltaan sekä mm. tupakkoltaan ja niukan varustetasonsa myötä. Neljäs Mäkisen valitsema suunnitteluperiaatteita ilmentävä esimerkki on Autokomppanian eli Taivallahden kasarmi.¹⁴

1.2.3. Martta Martikainen ja Märtha Lilius-Tallroth

Autokomppanian rakennukset suunniteltiin Puolustusministeriön teknillisen osaston rakennustoimistossa. Kasarmin sekä autohallin suunnitteli arkkitehti Martta Martikainen ja korjauspajan Märtha Lilius-Tallroth. Puolustusministeriössä työskenteli 1920- ja 1930-luvuilla useita naisarkkitehteja. Heidän roolinsa voi todeta olleen varsin merkittävä työyhteisössä, vaikka naisilla ei ollutkaan mahdollisuutta saada nimitystä ministeriön virkaan!¹⁵

Martta Martikainen (1904-1992) valmistui arkkitehdiksi Suomen Teknillisestä korkeakoulusta 1932. Hän tuli Puolustusministeriön rakennustoimistoon kesätöihin opiskeluaikanaan 1928 ja jatkoi vuodesta 1931 vuoteen 1936 vakituksena. Martta Martikainen oli osallistunut myös Jaakkiman kasarmin suunnitteluun avustajana. Martikaisen töihin

Martta Martikainen ja Märtha Lilius-Tallroth. SRM.

rakennustoimistossa lukeutuvat mm. Kauhavan Ilmailukoulun asuntola ja aliupseeriruokala.

Martta Martikainen tutustui Puolustusministeriön rakennustoimistossa samaan aikaan työskennelleeseen Ragnar Ypyään. He solmivat avioliiton 1936 ja perustivat samana vuonna yhteisen arkkitehtitoimiston Viipuriin. Ragnar Ypyä toimi Viipurin kaupunginarkkitehtina 1930-luvun lopussa ja välirauhan aikana. Vuonna 1939 Ypyöiden toimisto muutti sodan jaloista Viipurista Helsinkiin. 1940-luvulta lähtien toimiston töiden joukossa on asuinrakennuksia, liiketaloja – tunnetuimmat näistä Rauta talo Oulussa (1947) ja Starckjohann Oy:n rakennus Lahdessa (1949-1957). Ypyät suunnittelivat 1940-luvulla Säteri Oy:n Valkeakosken tehtaات, hallinto-rakennukset ja asuntoalueet. 1950-luvulla aloitetut suurimmat kohteet olivat sairaaloita: Glostrupin keskussairaala Tanskassa ja Hesperian sairaala-alueen rakennukset. Toimiston myöhäisistä töistä merkittävin lienee Unitas-opisto 1963. Kuvataiteilla oli suuri merkitys kummankin elämässä.¹⁶

Puolustusministeriön aika oli Martta Martikainen-Ypyälle ja Ragnar Ypyälle vahva henkinen pohja ja osoitti kyvystä hallita isojaakin kohteita huolellisesti ja paneutuen.

Martta Martikainen-Ypyä vieraili kasarmissa 1983. Tuolloin hän kertoi saaneensa vapaat kädet rakennuksen muodon suhteen tässä ensimmäisessä isossa työssään Puolustusministeriön arkkitehtina. Hän oli innostunut ja kävi rakennustyön aikana päivittäin katsomassa työn etenemistä. Mieli saada taloon taidetta, väriä ja “vielä jotain järkeä siihen” johti maailmankartan tekemiseen ruokasalin seinälle.¹⁷

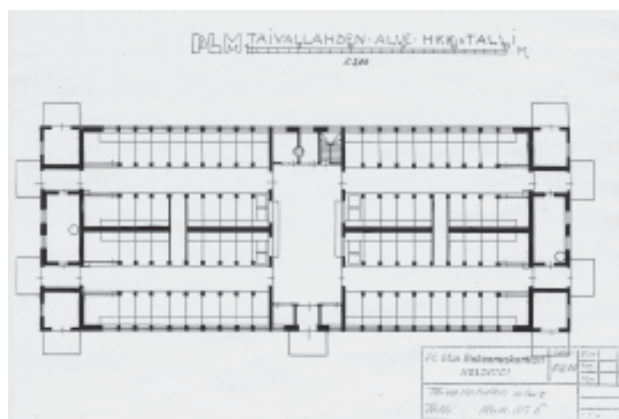
Märtha Lilius-Tallroth (s. 1904) valmistui arkkitehdiksi 1930 ja oli mm. Rakennushallituksen palveluksessa ennen tuloaan Puolustusministeriöön 1935. Hän työskenteli ministeriössä vuoteen 1950 ja tämän jälkeen Helsingin kaupungin rakennusvirastossa 1950-1970.

Martta Martikainen-Ypyän vierailu kasarmilla 1983. SRM.

Kasarmialueen rakennuskantaa, ei päivämäärää. PHRKL.

Korttelin pohjoisreunalla sijainneen, 1930-luvun alussa rakennetun tallin pohjapiirros. PLMA.

1.3. Arkkitehtuuri ja rakennustapa

1.3.1. Rakentaminen, ympäristö ja rakennusten ulkohahmo

Autokompanian uudet rakennukset keskitettiin ryhmäksi korttelin lounaiskulmaukseen. Martta Martikaisen kokonaissuunnitelmaan kuuluneet kasarmi ja autohalli kytkeytyivät kiinteästi toisiinsa. Ne esitettiin yhtenäisenä rakennuskokonaisuutena mm. asemapiirroksesta 1934 ja suunnitelmasta tehdyssä kipsimallissa, vaikka rakentaminen tapahtuikin vaiheittain. Sekä suunnittelu- että rakennustyö on tapahtunut varsin nopeaan tahtiin. Varhaisin piirustusten päiväys on toukokuulta 1934. Kasarmin osalta suunnitelmat ajoittuvat elokuun 1934 ja syyskuun 1935 välille. Rakennus valmistui lokakuussa 1935, joten koko prosessiin kului vain reilu vuosi. Autohallin ensimmäiset piirustukset ovat syyskuulta 1934 ja viimeiset kalustekuvat toukokuulta 1936. Halli valmistui kesäkuussa 1936. Korjauspaja 1938-39 oli luonteeltaan varhaisempia rakennuksia säästävä ja rajasi kokonaisuuden pohjoiseen päin.

Korttelirakenteen ja pihan järjestelyissä pyrittiin optimoimaan sekä liikenteelliset kysymykset että eri tilojen suuntaus ilmansuuntiin nähden. Miehistökasarmissa ihmisen tai joukk ojen liike ja tilojen käyttötarkoitukset olivat suunnittelun pohjana. Autohallissa puolestaan auto, sen liikennöinti ja kaarresäteet olivat olennaisia lähtökohtia.

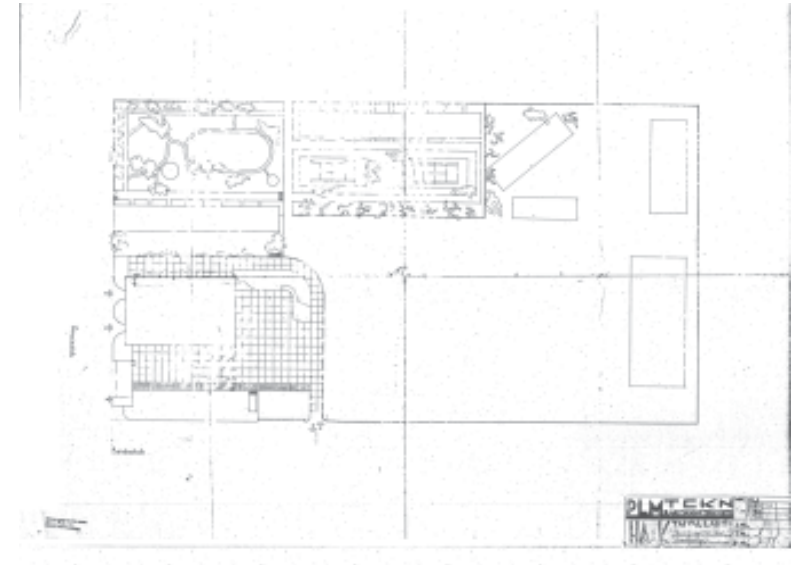
Rakennusten lähialueille ja sisään rakennuksiin tuli päästä ajoneuvolla esteettä. Maaston muotoja käytettiin hyväksi ajoratojen ja huoltoalueiden sijoittamisessa. Kaartuva reitti bensiiniaseman takana laskeutui loivasti kohti autohallin kellarin tasoa. Teknisen opetuksen tilaan ajettiin miehistökasarmi ja autohallin välistä, missä oli myös neljä autojen pesu- ja huoltotelinettä. Myös niiden sijoituksessa käytettiin hyväksi maaston tasoeroa: piha-alue oli alempana sisääntuloaluetta, joten autot voitiin luontevasti ajaa ”huoltomonttujen” päälle.

Miehistökasarmin kaareva kulma ja porrashuoneen “torni” pystyikkunoineen olivat maamerkkinä katukuvassa. Rakennuksen Mechelininkadun puoleinen julkisivu oli nauhaikkunoineen korostetun horisontaalinen. Sitä voi pitää osana nopeasti autosta nähtyjä näkymiä. Autohallin hahmossa Hesperiankadun suuntaan näkyi selkeimmin auton vaatimien liikeratojen siirtyminen osaksi arkkitehtonista ilmaisua. Martta Martikainen totesi haastattelussa 1983 tavoitelleensa pyöreillä sylinterimäisillä muodoilla liikennöinnin helpottamista.¹⁸ Kaarresäteet ja liikeradat olivat osa hallille ominaisia piirteitä myös pihan puolella bensiiniasemasiivessä.

Rakennusten julkisivuissa eri-ilmeiset osat kuvastivat rakennusten sisätilojen toiminnallista jäsentelyä. Ikkunoilla saatiin kuvata sisäisen liikenteen suuntia: käytävien vaakanauihoissa ja porrashuoneiden pystysuuntaisissa ikkunoissa. Suuret ruutuikkunat palvelivat autohallin ja korjauspajan isoja tiloja. Näiden jäsentelytapojen myötä rakennuksissa seurattiin funktionalismin periaatteita.

Korttelin kuului ja rakennettiin 1940- ja 1950-luvuilla lukuisia muutamia sekä puu- että kivirakennuksia: mm. hevostalli, varastoja, suojeluskuntapiirin tykkivaja ja aliupseerin asuntoja sekä sairastalli miehistölle. Vanhin rakennuskanta seurasi alueella aiemmin vallinnutta rakennusten sijoitteluperiaatetta ja oli vinossa kulmassa uuden tontin rajoihin nähden.

Korttelin rakentamattomat osat olivat hiekkapintaisia kenttäalueita, joiden välissä oli vaihtelevasti kasvillisuuden peittämiä alueita. Kasarmisuunnitelman asemapiirrookseen 1934 oli korttelin länsireunalle merkitty tenniskenttiä ja rata. Miehistökasarmia ja autohallia ympäröivä osa esitettiin käsiteltäväksi yhteneväisellä tavalla. Kasarmin pihavien vierustan merkintä viittasi jonkinlaiseen laatoitukseen. Suunnitelman toteutuminen on epätodennäköistä.

Asemapiirros 1.5.1934. SRM/PLMA.

Kasarmin pohjoispääty ja pihaa ennen autojen pesutelineiden rakentamista. SRM

Ruokasalin valoisaa tunnelmaa ruudullisine lattiaineen. Taustalla maailmankarttaseinämaalaus. SRM.

Näkymä 2. kerroksen luentosalista. Alkuperäiset katto- ja seinävalaisinmallit nähtävissä. SRM.

1.3.2. Kasarmi

Nelikerroksinen miehistökasarmi koostuu kahdesta siivestä. Mechelininkadun suuntaisen siiven 1. kerroksessa olivat keittiö, ruokasali, vääpelin ja konemestarin asunnot, sotilaskoti ja aputiloja. Viimeksi mainittuihin lukeutuivat mm. suutari, räätäli, puusepän- ja maalariverstas sekä korjauspajat. Miehistötuvat hygieniatiloihin olivat 2. ja 3. kerroksessa. Ullakkokerroksessa, joka oli sisään vedetty, oli voimistelusalit ja varastoja. Hesperiankadun puoleinen esikuntasiipi sisälsi teknisen opetustilan (autojen kokoonpanoharjoitukset), 130 hengen luentosalin ja toimistohuoneita. Pohjoispäädyssä porrashuone palveli miehistöä. Esikuntasiiiven porrashuone sijaitsi rakennuksen kulmassa. Sinne oli yhteys Hesperiankadulta edustav an tammilasioven kautta. Muut rakennuksen sisäänkäynnit olivat pihan puolella. Miehistön portaaseen johti leveä graniittinen ulkoportaikko. Ruokasalin sisäänkäynnissä oli lasiovet.

Pohjaratkaisu perustui sivukäytävään: tupakerroksissa se oli välttämättä mitoitettu ja sitä käytettiin Niemen ohjeiden mukaisesti miehistön harjoituksiin ja oleskeluun. Tupakäytävä suuntautui itään ja oli valoisa aamupäivän tunteina. Tuvat avautuivat länteen ja ilta-aurinkoon. Käytävän ja tuvan väliseen seinään sijoitettiin käytäväkaapit varusteiden säilytystä varten. Kiväärilinjat olivat tuvan oven vieressä.¹⁹ Esikuntasiiiven käytävä sijoitettiin pihan puolelle ja toimistohuoneet vastaavasti eteläjulkisivun puolelle.

Tilat jakautuivat toimintansa perusteella eri siipiin: miehistö- ja palvelu/ huoltotilat sekä esikunta- ja opetustilat. Myös kerroksittain toiminnat sijoitettiin selkeästi omiksi ryhmikseen: päivittäiset aktiviteetit opetus ja ruokailu alimmissa kerroksissa ja tuvat ylemmissä. Tiloille oli ominaista selkeys: näin oli erityisesti ”joukkoon” tiloissa, jotka erottuivat mitoitukseltaan ja suoraviivaiselta ”sujuvuudeltaan” muista. Valoisuus oli eräs 1930-luvun kasarmisuunnittelun tavoite: rungon läpi ulottuvissa tiloissa ruokasaleissa ja luentosaleissa oli ikkuna kummallakin seinällä. Tämä merkitsi rakennuksen osittaista läpinäkyvyyttä myös katukuvassa.

Niilo Niemen tupa- ja hygieniahuoneryhmämallit toteutettiin Autokompaniassa esimerkillisesti. Tupakerroksen seitsemässä tuvassa oli kussakin 18 miestä eli yhteensä 126 henk. Käymälä, pesu- ja kuivaushuoneen lisäksi ryhmään kuului varusteiden puhdistushuone, josta oli yhteys "tuuletus"parvekkeelle.

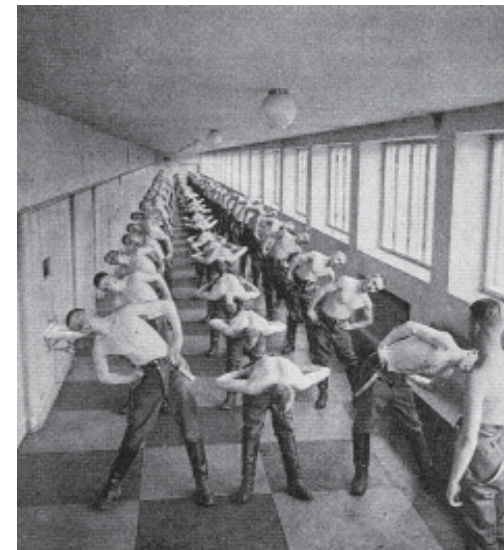
Rakennusosat ja yksityiskohdat suunniteltiin huolellisesti. Niiden viimeistelyllä muotoilulla pyrittiin myös tarkoituksenmukaisuuteen. Hyvä esimerkki olivat tupien sisäänkäynnit pyöristettyine kulmineen ja liittymineen viereisten kaappien yksityiskohtiin. Pyörölistat olivat eräs Puolustusvoimien 1930-luvun rakennusten vakioratkaisu. Autokompanian rakennuksissa pyöristetyt kulmat ja yksityiskohdat toistuivat eri kokoisina ja mittaisina. Tämä piirre korostuu korostui myös sekä kasarmin että autohallin ulkohahmossa. Pyrkimys hygieenisyyteen ja helposti puhdistettaviin pintoihin puolestaan todennäköisesti vaikutti esimerkiksi patterisyvennysten muotoiluun kaareviksi.

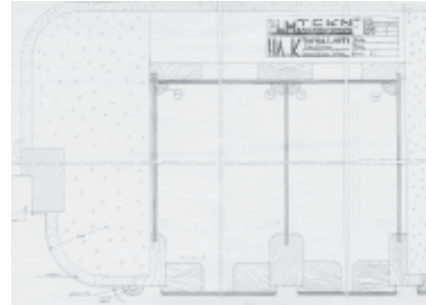
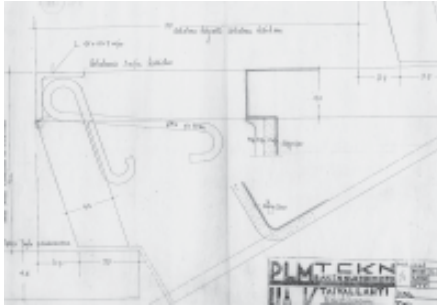
Alkuperäinen hygieniaryhmän käymälä. SRM.

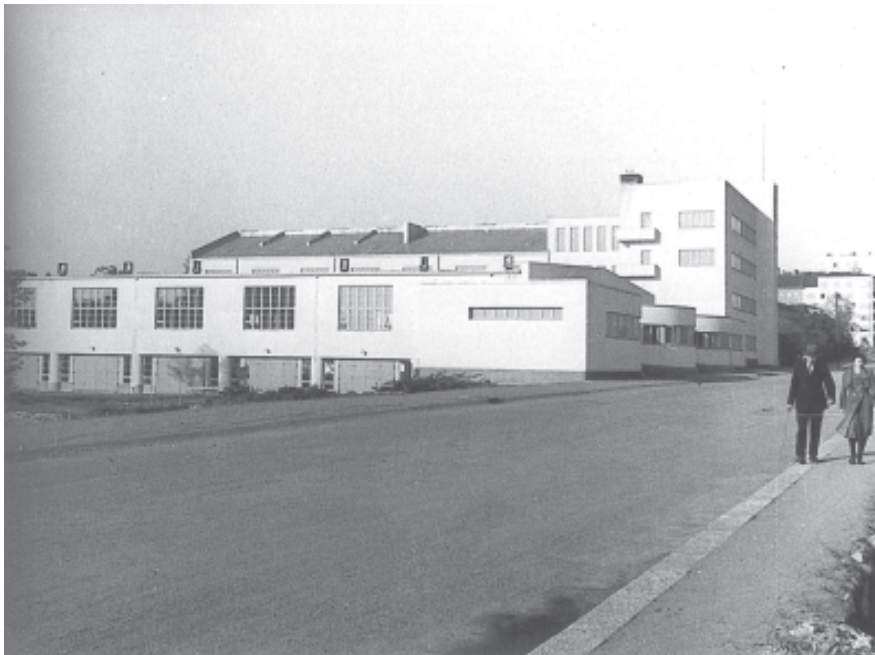
Ylimmän kerroksen voimistelusalitelineineen alkuperäisessä asussaan. SRM.

Tupakäytävää käytettiin mm. voimisteluharjoituksiin. Mäkinen 2000.

Huolellisesti suunniteltuihin kuuluivat mm. tupien sisäänkäynnit ja käytäväkaapit sekä portaiden yksityiskohdat. PLMA.

Autohalli alkuperäisessä asussaan Hesperiankadun suunnasta katsottuna. SRM.

Kestävyys oli olennainen ominaisuus rakennuksissa, joihin kohdistui kova kulutus. Materiaalivalinnat, kuten graniittimosaiikki lattioissa tai vutettu lattateräs ovenvetimissä, olivat pelkistettyjä, mutta samalla voimakasluonteisia. Irrallisia “koristeita” rakennuksessa ei suosittu. Tiettyjä yksityiskohtia kuitenkin myös korostettiin. Tupakäytävien lasivitriinit – autonosien näytteillä pito palveli koulutustavoitteita - tai ruudutus mosaiikkilattioissa – riviin järjestäytymistä helpottamassa - olivat sekä käytännöllisiä että esteettisiä ratkaisuja.

Aistikkuus, jota Niilo Niemi peräänkuulutti, toteutui miehistökasarmissa varsinkin ruokasalin seinään maalatussa kartassa, joka esittää maailmaa vuonna 1935. Aistikkuuden voi tulkita olleen myös kasarmien alkuperäisen materiaali- ja värimaailman lähtökohtana. Materiaalivalikoima; kivi, graniittimosaiikki, rappaus ja teräs, oli huolellisesti harkittu. Valoisat tilat palvelivat käytännön tarpeita, mutta valon ja värin käyttö olivat myös merkittävässä osassa luomassa tiloille ilmettä.

1.3.3. Autohalli

Jos kasarmirakennuksen suunnittelun lähtökohtana oli ihminen ja ihmisryhmä liikkeineen ja tarpeineen, autohallissa pääosassa olivat autot, alun perin 70.²⁰ Sisäänajo 1. kerrokseen Hesperiankadun puolelta tapahtui sylinterin muotoisten matalien siipien välillä. Siivissä olivat hallia palvelevat toimistotilat. Pohjoispäädyssä olivat ajo-ovet pihalle. Hallitilan jänneväli tehtiin mahdollisimman suureksi, jotta sinne tarvittiin vain minimimäärä pilareita. Korkeat palkit leimasivat syvärunkoista tilaa. Ikkunat tehtiin huomattavasti suuremmiksi kuin kasarmissa, jotta mahdollisimman paljon valoa saatiin myös rungon keskiosiin. Huoltamotilat sijoitettiin hallin jatkeeksi pihan puolelle omaan kaarevaan siipeensä, joka huipentui bensinipumpunkatoksen siroon betonireunaan.

Pääosin kaksikerroksisen hallin kellarikerrokseen oli myös ajoyhteys lännestä pihan puolelta. Kellarissa oli varastotiloja.

1.3.4. Korjauspaja

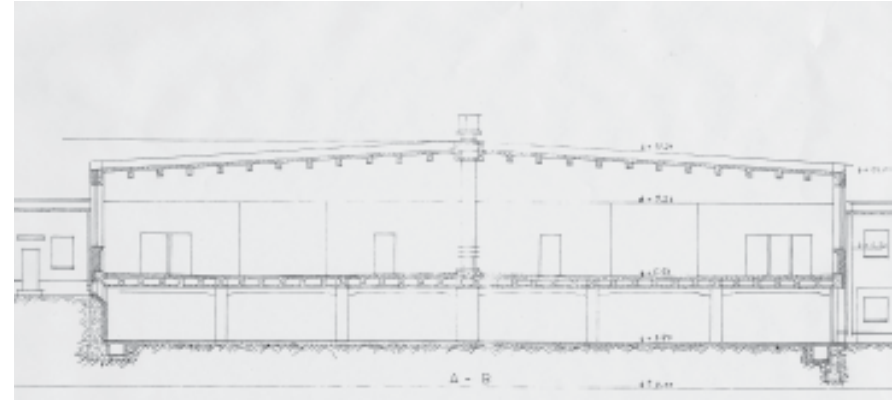
Korjauspajan ensimmäinen kerros oli pääosin yhtenäistä korkeaa korjaushallitilaa, joka autohallin tapaan oli läpiajettua va. Apu- ja varastotiloja oli sekä ensimmäisessä että toisen kerroksen länsiosassa. Itäosassa oli toimistohuoneita, mm. piirustuskonttori. Suuret ikkunat takasivat hyvät valaistusolosuhteet korjaamotiloihin. Korjauspajarakennuksen väliseinistä osa oli tiloja a vartavia lasiseiniä. Korjauspajan ulkoisessa ilmeessä seurattiin autohallin ratkaisuja mm. käyttämällä ruutuikkunoita.

1.3.5. Rakennustekniikka

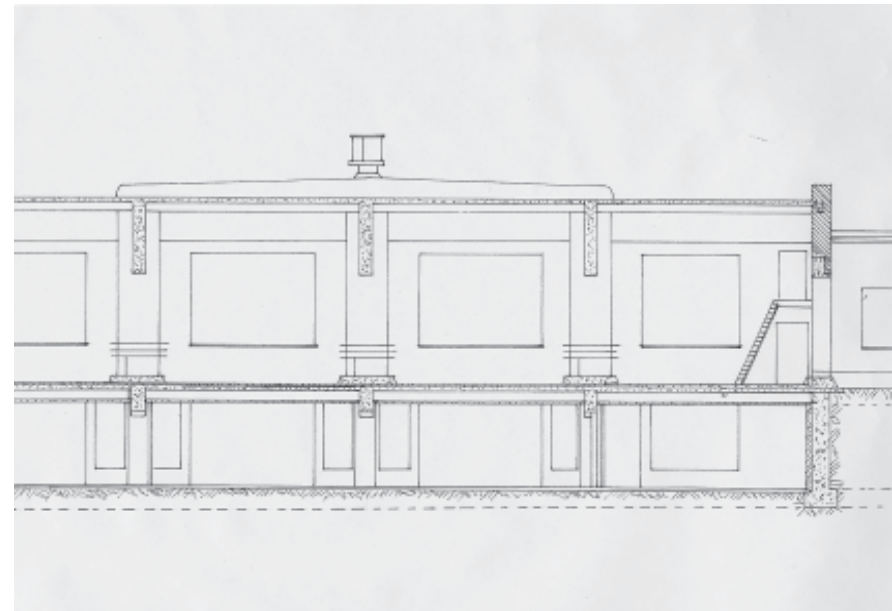
Rakennusten ulkoseinät tehtiin kahden kiven tiiliseinä. Kantavana pystyrakenteena käytettiin myös betonipilareita sekä rakennusrunkojen sisällä että nauhaikkunaseinissä. Miehistökasarin välipohjat tupien osalla olivat alalaattaholveja ja ka tyävien osalla kaksoislaatta- eli laatikk oholveja. Holvikorkeus vaihteli miehistösiiven 430 mm luentosalin 600 mm.²¹ Autohallin noin 18 metrin jännevälisen primääripalkkien päällä ovat ripalaatat. Autohallin alapohja toteutettiin maanvaraisena laattana. Korjauspajan yksikerroksisen keskihallin kantavana kattorakenteena käytettiin teräsristikkoo. Väliseinät olivat tiiltä. Rakennusten sisäseinä- ja kattopinnat rapattiin lukuun ottamatta kellaritiloja. Julkisivut rapattiin ja maalattiin kalkkimaalilla v aaleiksi. Kasarmirakennuksessa ja korjauspajassa oli peltikatto, autohallissa huopakatto.

1.3.6. Talotekniikan periaatteita

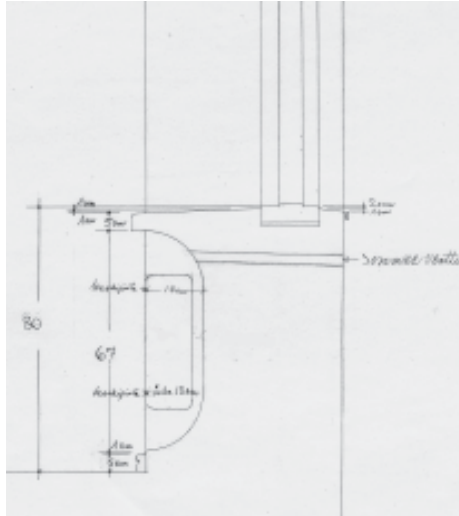
Painovoimaisen ilmanvaihdon periaateratkaisuna pääosassa kaikkien kolmen rakennuksen tiloja oli korvausilman tuominen huonetiloihin ikkunoiden alle sijoitettavan tuuletusventtiilin, ns. sommee – venttiilin (rakoventtiilin) kautta. Sisäseinissä rakennuksen keskivaiheilla olivat poistoilmahormit. Autohallin erityisratkaisuna olivat keskilinjan pilareiden kylkeen rakennetut ilmanvaihtohormit. Rakenne ja hormi muodostivat yhden päistään pyöristetyin kokonaisuuden. Katolla olleisiin tuulettimiin oli kuhunkin

Autohallin poikkileikkaus. PHRKL.

Autohallin rakenteita ja katolla olleita tuulettimia. PHRKL.

Patterisyyvennys ja rakovehttiin periaate. PLMA.

Kasarmin keittiö koneistuksineen. SRM.

kytketty kolmen pilarin hormit. Rakennuksissa oli keskuslämmitys pannuhuoneineen ja vesikiertoinen patterijärjestelmä. Sähköjohdotukset olivat uppoasennuksia päätellen muutamista säilyneistä pistorasioista ja sähkökytkimistä. Rakennuksissa oli hehkulamppuv alustus.

Miehistökasarmissa oli puhelinkeskus. Keittiön moderni koneistus: höyrykattilat, suuri puuhella ja “hir viömäinen” paistinuuni sekä pesuhuoneen astianpesukone tekivät vaikutuksen taloon tutustuneeseen lehdistöön. Teknisen varustuksen hienouksiin kuuluivat myös tupien keskusradio ja kovaääninen.²²

1.3.7. Yhteenveto

Anne Mäkinen on todennut Autokomppanian olleen ensimmäinen kasarmi, jossa uuden funktionalismin suunnitteluperiaatteet ilmenivät niin muotokielessä, tilojen jäsentelyssä kuin detaljoinnissakin. Se oli poikkeuksellisen edustava sijainniltaan pääkaupungissa ja kaupunkirakenteen sisällä. Se liittyi lähistölle kohoavaan kaupunginosaan, jonka asuinrakennukset edustivat vastaavasti nykyaikaisuutta ja funktionalismin muotokieltä. Siinä toteutuivat Niemen esittämät normit ja uudenaikaisen miehistökasarmien merkit. Autokomppania myös edusti nykyaikaista aselajia.²³

Kasarmirakennusta esiteltiin ja julkaistiin laajalti sen valmistuttua syksyllä 1935. Esimerkiksi Helsingin Sanomat ja Hufvudstadsbladet kirjoittivat siitä innostuneesti. Rakennus ei niiden mukaan ulkohaamoltaan muistuttanut totuttua kasarmia – vaan tyypillisine funktiofasadeineen asuin- ja liikerakennusta. Sen mainittiin sopivan ympäristöön, jossa oli jo moderneja rakennuksia. Sen ylistettiin olevan “pohjoismaiden upein ja ajanmukaisin”²⁴

Autokomppanian kasarmi kuului keskeisiin Puolustusvoimien nykyaikaisuutta korostaneisiin rakennuksiin 1930-luvulla. Se oli merkittävässä asemassa julkisuuskuvaa muokattaessa ja sitä käytettiin tietoisesti propagandassa sekä tiedotuksessa.

1.4. Kasarmialueen käytön ja muutosten vaiheita

Kasarmin ja autohallin useimmille korjaustöille on ominaista se, että niissä on muutettu ”mahdollisimman” vähän: esimerkiksi lattiapäällystettä uusittaessa on saatettu vanhat listat säilyttää. Muutostöitä rakennuksissa 1970-luvulla suunnittelivat Arkkitehtitoimisto Pekka Rajala ja Insinööri-toimisto Osmo Puupponen Oy. 1980- ja 1990-luvuilla korjaus- ja muutostöiden suunnittelijoina olivat Arkkitehtuuritoimisto H. ja T. Seppälä, Insinööri-toimisto Pentti Nissinen Oy, Insinööri-toimisto Olof Granlund ja Calor Oy.

Kasarmi

Rakennuksista miehistökasarmi on pääosin erittäin hyvin säilynyt alkuperäisessä asussaan sisätilojaan ja yksityiskohdistaan myöten. Kasarmin ullakkokerroksen varastotilat rakennettiin tupatiloiksi 1960-luvun lopussa. 1960-luvulla toisen ja kolmannen kerroksen käytävän kaarevasta kohdasta erotettiin kevein väliseinoin toimistohuoneita. Esikuntasäivien pintamateriaaleja uusittiin.

Poliklinikka sijoitettiin 1. kerrokseen entisten sotilaskodin ja putkatilojen paikalle 1973. Huonejakoa muutettiin: vanhoja väliseiniä purettiin ja uusia tiiliseiniä sekä puurunkoisia lastulevyseiniä rakennettiin. Suunnitelmat laati Puolustusministeriön rakennusosastolla Heidi Vähäkallio-Hirvelä.

Keittiö peruskorjattiin kokonaan 1993. Se johti muutoksiin myös rakennuksen muissa osissa: 2-4. kerrosten läpi johdettiin IV-kuiluryhmä. Se sijoitettiin pitkittäisenä kahden tuvan välisen seinän kylkeen. Ullakkokerroksessa yksi tuvista muutettiin IV-konehuoneeksi. Muutokset ulko- ja julkisivuissa rajoittuivat vähäisiin IV-laitteisiin vesikatolla. Keittiön yhteyteen pihan puolelle rakennettiin uusi lastauslaituri. Keittiön sisäänkäyntitilan porrasjärjestelyjä muutettiin myös, jotta tavarakuuljetukset voitiin tehdä yhdessä tasossa. Keittiön ikkunat uusittiin vanhan mallin mukaan. Kellarikerrokseen sijoitettiin sosiaalitilat.

Suomen Kuvalehti julkaisi edustavan kuvasarjan juuri valmistuneesta kasarmista. Suomen Kuvalehti 1935.

Rakennuksen ulkoseiniä korjattiin 1985 ja 1993. Rappausa paikkaus-
korjattiin. Ikkunoita kunnostettiin 1985, jolloin mm. uusittiin vesilistoja ja
-peltejä.

Autohallin ulkoasua muutettiin 1973. Ulkopuoliset räystäskourut ja syöksytorvet muutettiin sisäpuoliseksi. Rakennuksen räystäsrakennetta korotettiin n. 50 cm:llä lukuun ottamatta varsinaisen halliosan päätyä ja matalien siipien Hesperiankadun puoleisia räystäitä. Hallin 1. kerros varustettiin koneellisella ilmanvaihdolla. Kellaritiloja uudelleen järjestettiin. Muutokset olivat lähinnä keveitä väliseiniä. Rakennuksen ulko-ovet on uusittu.

Rakennusta peruskorjattiin 1980-luvun puoli välissä ja 1990-luvun alussa. Länsisiiven vuonna 1958 rakennettuun saunaosastoon tehtiin uusi pukuhuone. Autohallista erotettiin ilmanvaihtokonehuone ja katolle sijoitettiin huippuimureita. Hallin ja toimistotilojen väliset ovet uusittiin palo-oviksi.

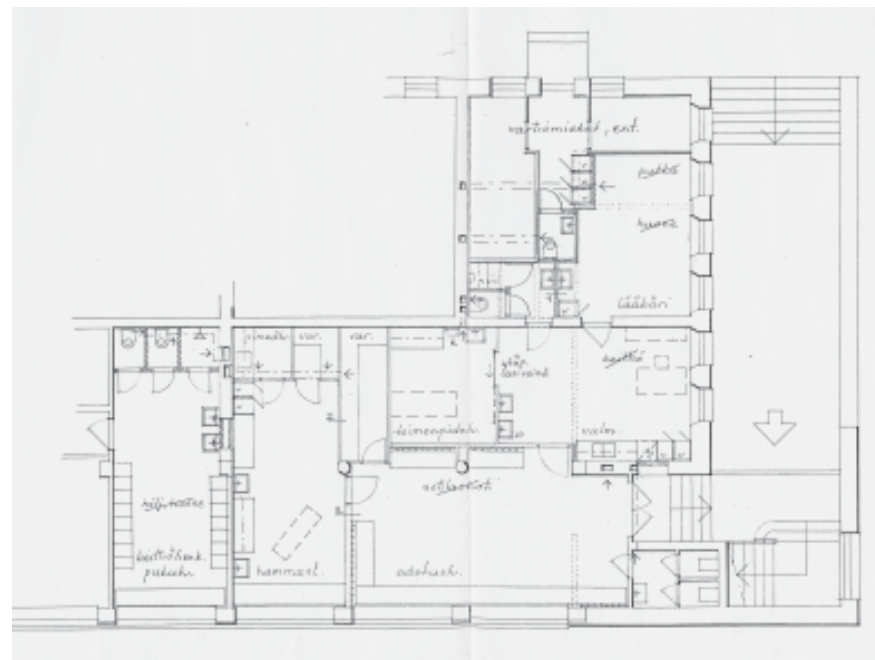
Autohalli säilyi pääosin alkuperäisessä kä ytössään, kunnes 2000-luvun alussa autokomppania muutti pois.

Korjauspaja muutettiin soittajakoulun ja sotilaskodin käyttöön 1970-luvun alussa. Tämä käyttömuutos merkitsi rakennuksen sisätilojen perusteellista muutosta. Keveiden väliseinien lisäksi rakennuksen länsiosaan tehtiin uusi poistumistieporras. Rakennus varustettiin koneellisella ilmanvaihdolla. Konehuone sijoitettiin rakennuksen sisään. Julkisivuissa uusittiin länsijulkisivujen ulko-ovet, tehtiin eteläjulkisi vulle uusi sisäänkäyntikatos ja

Soittajakoulun puolelle rakennettiin 1990-luvun alussa uusi ilmanvaihtokonehuone ja kunnostettiin sisätiloja.

Soittajakoulu ja sotilaskoti toimivat rakennuksessa edelleen vuoden 2005 alussa.

Muut tontilla sijainneet rakennukset on purettu kahta varastoa lukuun ottamatta. Kasarmin ja autohallin välisistä autonpesutelineistä purettiin kolme pilaantuneen maaperän kunnostamisen yhteydessä 2004.

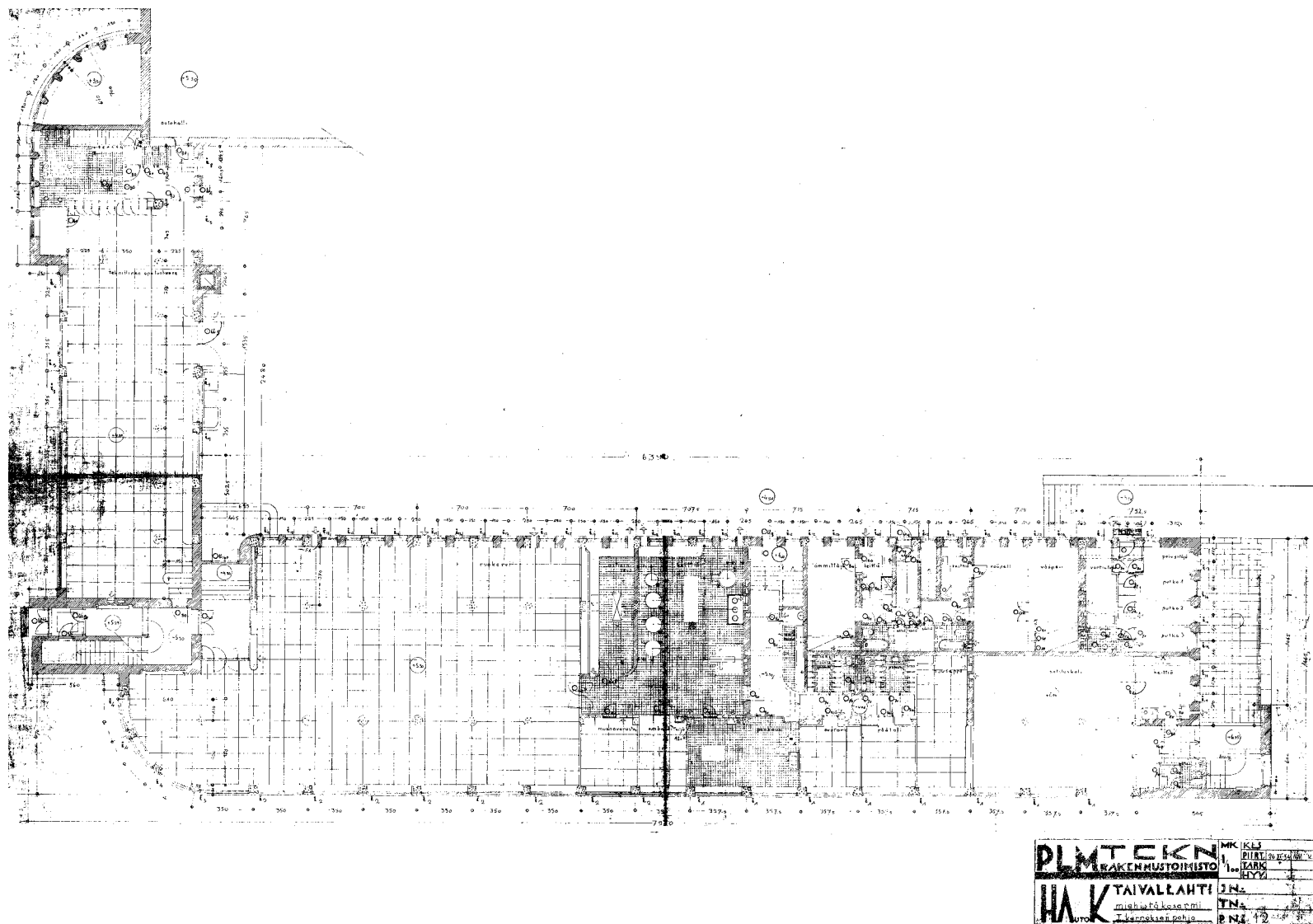

Kasarmirakennuksen sotilaskodin muutos poliklinikkatiloiksi 1972. PHRKL.

Viitteet:

- ¹ Helsingin kaupungin historia IV :2. Helsinki 1956, s. 210 ja ss. 245-246.
- ² Helsingin kaupungin historia IV :2, karttaliite.
- ³ Tommi Lindh, Töölöläisfunktionalismin neljä v aihetta. Lisensiaatintutkimus, Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosasto 2002, ss. 40-41.
- ⁴ Helsingin kaupungin historia V:1. Helsinki 1962, ss. 23-25; Hufvudstadsbladet 8.10.1935.
- ⁵ Asemakaavan muutos, kortteli 484, v ahv. 16.1.1950; Asemakaa van muutos, kortteli 484, v ahv. 17.7.1952.
- ⁶ Asemakaavan muutos, kortteli 484, tontti 5, vahv. 28.7.1966.
- ⁷ Helsingin autokomppania 1919-1939. 20-vuotisjuhlajulkaisu, Helsinki 1939, ss. 6-11.
- ⁸ Anne Mäkinen, Suomen valkoinen sotilasarkkitehtuuri 1926-1939. SKS, Helsinki 2000, ss. 85-86.
- ⁹ Mäkinen 2000, ss. 87-88.
- ¹⁰ Mäkinen 2000, ss. 88-92.
- ¹¹ Mäkinen 2000, ss. 89-90.
- ¹² Mäkinen 2000, s. 92.
- ¹³ Mäkinen 2000, s. 93.
- ¹⁴ Mäkinen 2000, ss. 93-102.
- ¹⁵ Mäkinen 2000, s. 75.
- ¹⁶ Leena Makkonen, Martta ja Ragnar Ypyä. Abacus 7. Suomen rakennustaiteen museo, Helsinki 1998.
- ¹⁷ Helsingin Sanomat 13.5.1983
- ¹⁸ "Maalatkaa toki funkiskasarmi", Helsingin Sanomat 13.5.1983.
- ¹⁹ Helsingin Sanomat 8.10.1935.
- ²⁰ Hufvudstadsbladet 8.10.1935.
- ²¹ Rakennepiirustukset 1993, Insinööritoimisto Pentti Nissinen Oy.
- ²² Helsingin Sanomat 8.10.1935; Hufvudstadsbladet 8.10.1935.
- ²³ Mäkinen 2000, s. 98.
- ²⁴ Helsingin Sanomat 8.10.1935; Hufvudstadsbladet 8.10.1935.

1.5. Alkuperäisiä suunnitelmia

Miehistökasarmi 1. kerros 1934. SRM/PLMA.

The architectural floor plan of the first floor of the 'Korona' building is shown. The plan is oriented with the entrance at the bottom left. A long corridor runs along the right side, containing seven rooms labeled 'Tupa 1' through 'Tupa 7'. To the left of the corridor are several smaller rooms and a staircase. The plan includes detailed architectural features like walls, doors, windows, and furniture. The drawing is on a grid background.

PLMTEKN
RAKENNUSTOIMISTO

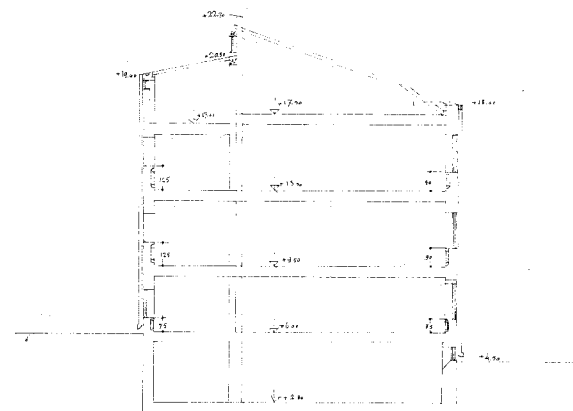
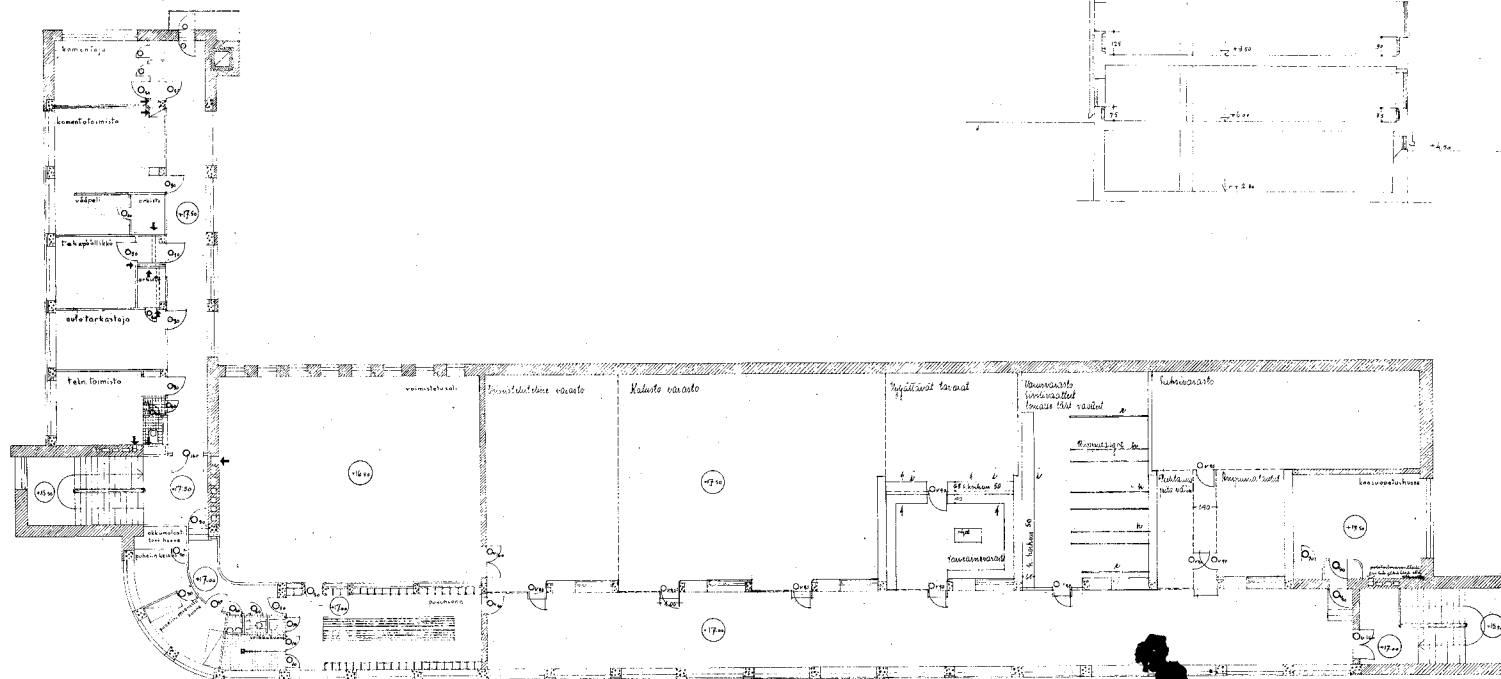
UUK
TAIVALLAHTI
miehistö keskus
11 kerros

MK KLS
PIIRI
JARK
HYV

JN
TN
DN

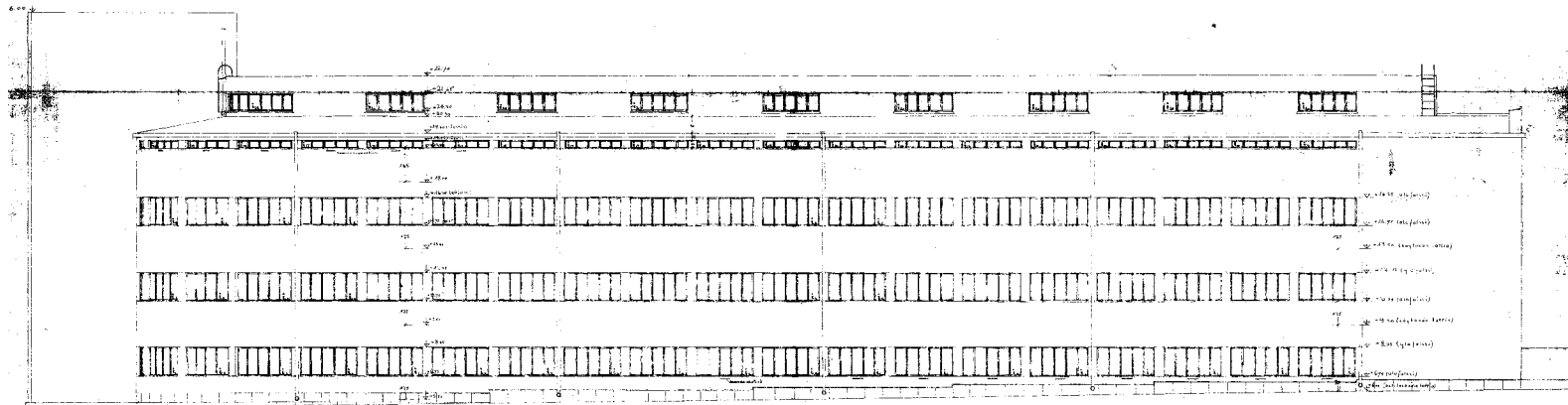
23

IV KATOS
ULLAKKO

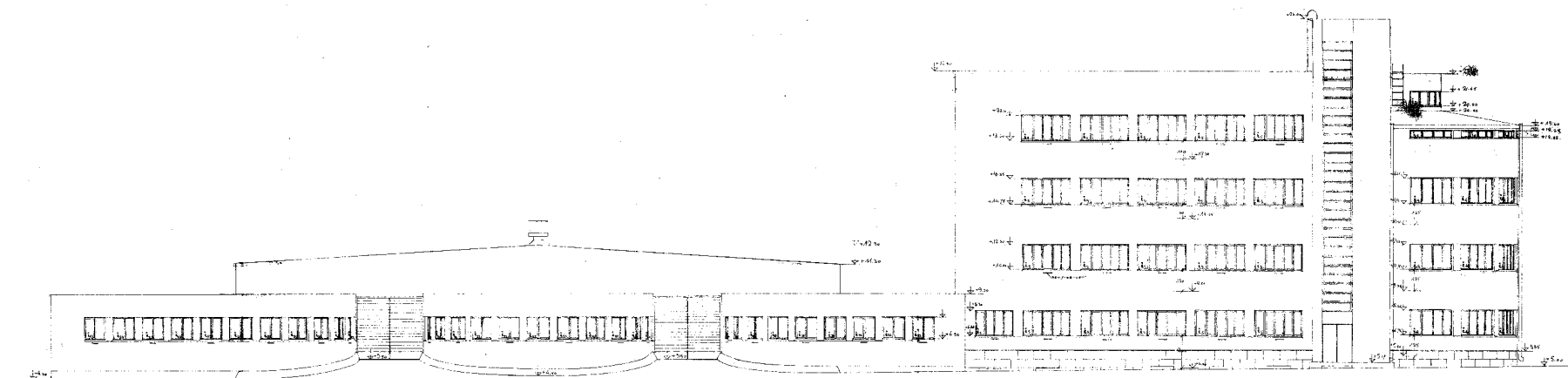

PLMTEKN	PIIRIT: S.M. PLMA 32
RAKENNUS-TOIMISTO	MAK
TAIVALLAHTI	J.N.
miestökasarmi	T.N.
arkkitehti ja ulkoilma-arkkitehti	P.N. 15

Miestökasarmi ullakkokerros 1934. SRM/PLMA.

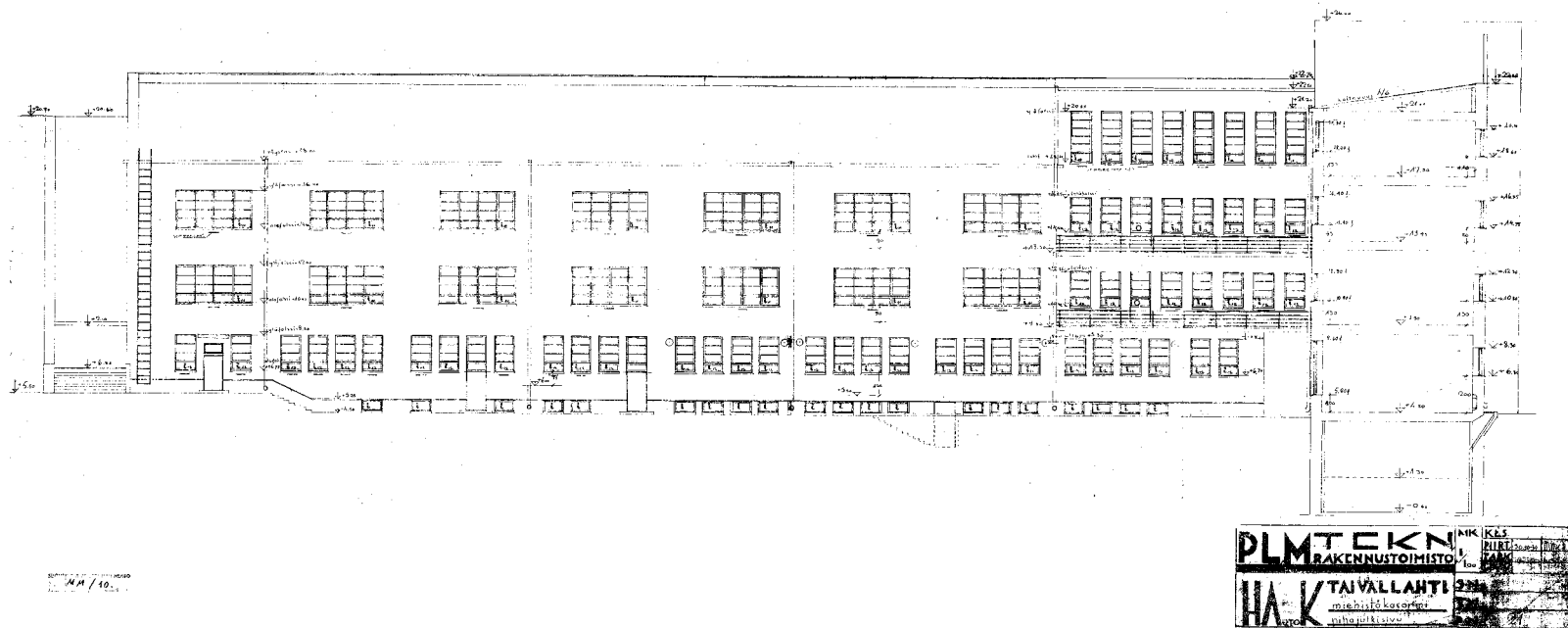
Miehistökasarmi julkisivu Mechelininkadulle 1934. SRM/PLMA.

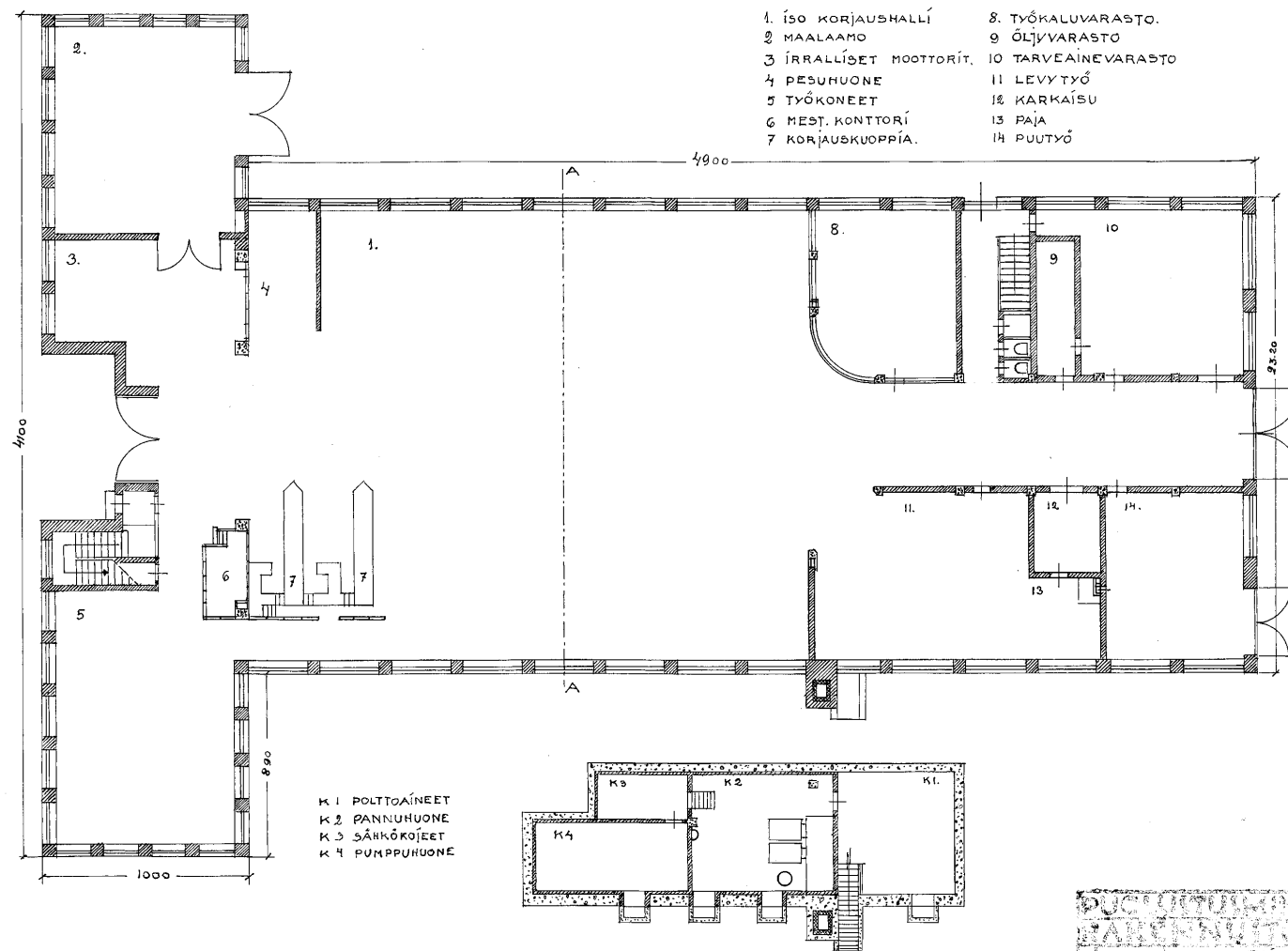
12

Miehistökasarmi julkisivu Hesperiankadulle 1934. SRM/PLMA.

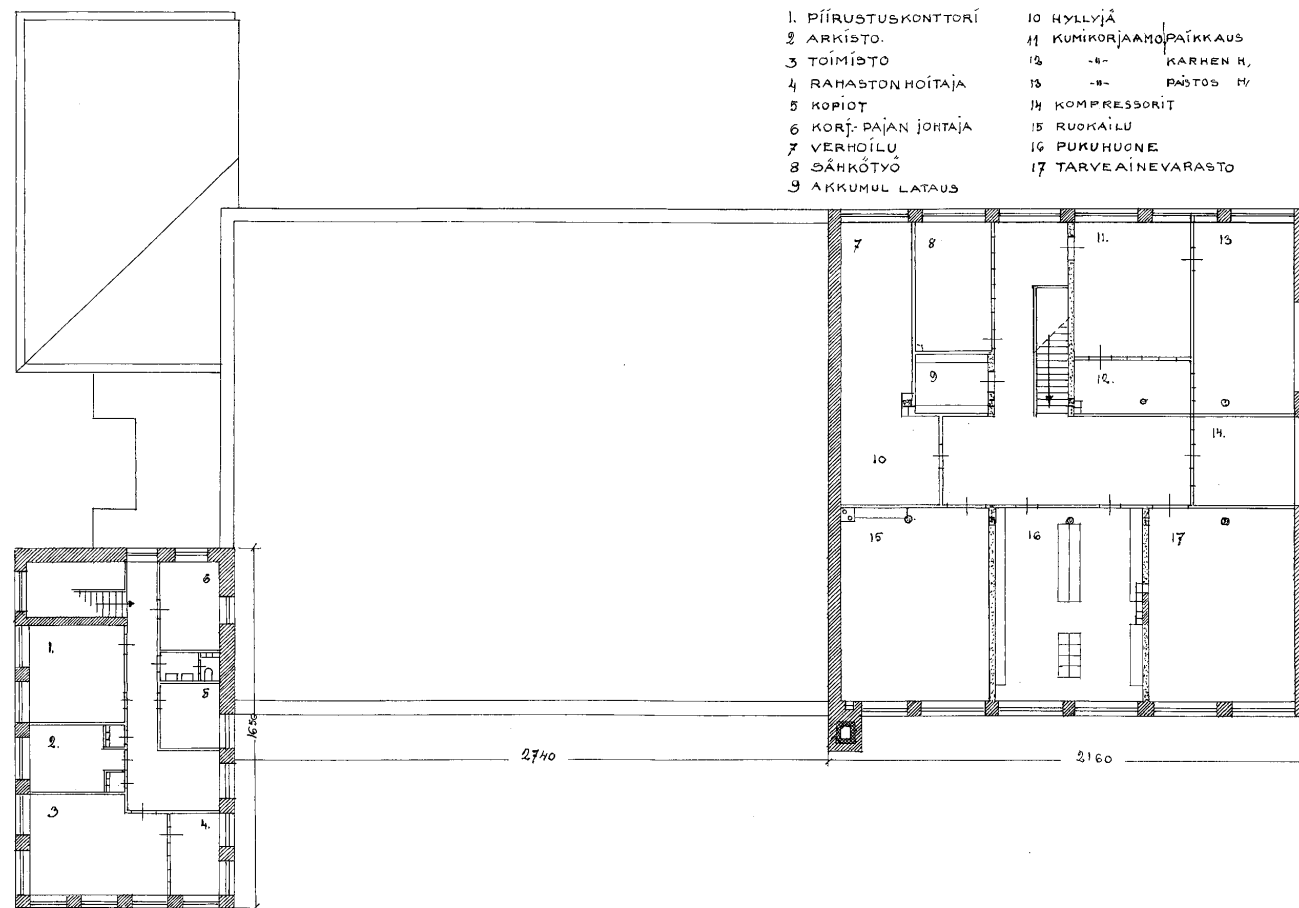

Miehistökasarmi pihajulkisivu 1934. SRM/PLMA.

HAUTOJA	TAIVALLAHTI.	11/11
KORJAUSPAJA	1940	
I KERROS JA PANNUHUONE	1940	

Korjauspaja 1. kerros 1940. PLMA.

PUOLUSTUSMINISTERIO		
RAKENNUSTOIMISTO		
K	HAUTO K. TAIVALLAHTI	11/11
R	KORJAUSPAJA	1940
P	II KERROS	1 200

Korjauspaja 2. kerros 1940. PLMA.

2. Nykytila / inventointi

Taivallahden kasarmialueen tilat ja ympäristö on inventoitu tammi-helmikuussa 2005. Keskeisten huonetilojen / tila tyyppien ominaisuuksista ja piirteistä on laadittu eriteltyt kuvaukset. Vastaavasti on koottu yhteenvedoiksi perustiedot myös muista tilaryhmistä. Tilatarkastelua täydentävät rakennusosakohtaiset kuvaukset pintamateriaalien, ikkunoiden, ovien, listojen, kiintokalusteiden ja talotekniikan osalta.

Myös värikartoitus täydentää inventointia. Väritystä ja maalityyppejä on tutkittu keskeisiksi määriteltyjen sisätilojen osalta. Kartoituksessa on keskitytty määrittämään alimman maalikerroksen sävyjä.

Inventointitiedoissa on mainittu mikäli tilajako, rakennusosia tai tärkeimpiä yksityiskohtia on muutettu. Mikäli mainintaa ei ole, kyse on alkuperäisestä ratkaisusta.

Säilyneisyyttä on arvioitu sekä käytettävissä olleiden arkistotietojen (keskeiset muutosvaiheet) että paikan päällä tehtyjen havaintojen pohjalta.

Inventoinnin pohjalta voi todeta, että rakennuksista kasarmi ja autohalli ovat erittäin hyvin säilyneitä. Soittajakoulu-sotilaskodin sisätilat on melko perusteellisesti uudistettu. Kasarmi on myös ulkohahmon ja julkisivujen osalta parhaiten säilynyt. Kahden muun rakennuksen räystäsrakennetta on muutettu ja ulko-ovet uusittu.

Säilyneisyyskaavioiden pohjapiirroksissa on värikoodein eritelty alkuperäisessä asussaan (yleensä yksityiskohdineen ja materiaaleineen) säilyneet tilat sekä myöhemmissä muutosvaiheissa muokatut tilat. Vastaavasti julkisivupiirroksiin on merkitty muutosalueet ja -toimenpiteet.

Kasarmialueen pääportilta avautuva näkymä. MV. Tirilä.

Keskeisen piha-alueen elementtejä: kasarmi, autohallin pääty ja huoltoaseman katos. MV. Tirilä.

2.1. Ympäristö ja piha-alue

Kasarmitontti rajautuu katuun rakennuksin ja muurein. Kadun varren muurit jatkavat rakennusrintamaa ja toistavat myös niiden materiaaleja: rapattu pinta ja slammattu sokkeli. Pohjoispuolella on betonimuuri. Kerrostalotonttien rajalla on verkkoaita. Tontille johtaa Mechelininkadulta yksi valvottu, lipputangon korostama sisäänkäynti, jossa on teräsportit ja verkkoaita.

Kolmen päärakennuksen lisäksi tontilla sijaitsee kaksi varastoa: pääosin puurakenteinen ja kylmä varasto (1952) sekä tiilirakenteinen pyöreä jäteruokasuojia (1949-50). Varastossa on vaakalomalaudoitus ja huopakatto. Päädyssä ja itäisivulla on leveät pariovet, länsisivulla ikkunarivi ja ovi sekä pohjoissivulla puurakenteinen katos. Muista tontilla sijainneista lukuisista rakennuksista on jäänteitä jäljellä: tallijoukkueen rakennuksen kivijalka tontin luoteisnurkassa ja asuinrakennuksen sokkelin osia autohallin länsipuolella. Pääportin vieressä on puurakenteinen tupakointikatos.

Tontilla on kaksi betonirunkoista autojen huolto- ja pesutelineitä: autohallin länsipäädyssä ja kasarmin edustalla pihalla. Pihan keskellä sijaitseva teline säilytettiin, kun muut samassa rivissä sijainneet telineet purettiin 2004. Se liittyy betoniportaani ja -muurin välityksellä kasarmirakennukseen.

Ajoreitit ja harjoituskentät ovat pitkälti määrittäneet pihajärjestelyjä. Autolla on päässyt esikuntasiiven tekniseen opetustilaan. Autohallin kellariin on ajettu rakennuksen länsisivun kyljen viertä. Reitin kaarretta ja suuntaa korostaa ajoradan viereisen maaston pengerryks.

Inventointiajankohtana tontin maasto autohallin ja kasarmin lähialueilla on puhdistusoperaation jäljiltä hiekkapintainen. Korjauspajan lähiympäristö on asfaltoitu. Tontin länsivyyhykkeellä on hiekka- ja nurmialueita sekä kaksi selkeästi hahmottuvaa kallioaluetta.

Tontin puusto on mm. koivuja, leppiä, kuusia ja vaahteroita. Muurien viereiset puurivit, istutus- ja kenttäalueiden sijoituksen periaatteet pohjautunevat vuoden 1968 istutussuunnitelmaan. Autohallin länsipuolella on ympyränmuotoon istutettu puuryhmä. Pensaita on sisääntuloportin vieressä ja autohallin länsipuolen pengerryksen kohdalla. Maastossa on lämmitystolppia, koripalloteline ja yksittäisiä penkkejä.

Luonteenomaista kasarmialueelle on tiukasti suljettujen katusivujen ja avoimen pihan kontrasti. Rakennusten sijoittelu jakaa pihan pienempiin, osittain toiminnaltaan ja luonteeltaan erilaisiin osiin. Rakennusten volyymien jäsentely tukee monimuotoisuutta. Niiden korkeuksien valinta mahdollistaa pääosin valoisien pihatilojen syntymisen. Bensiiniaseman katos on pihan keskipiste ja tärkeä elementti. Katos näkyy heti portista sisään tultaessa ja on saavutettavissa usealta suunnalta. Se rajaa kasarmin ja autohallin välistä tilaa sekä osittain kehystää näkymiä. Piha-alueelta aukeaa kapea näkymä kohti luodetta ja merta. Kerrostalojen ja kasarmialueen tonttien välinen reuna hahmottuu epä-määräisenä, ja muurimaiset asuintalot sulkevat näkymät länteen. Niiden sijoitus myös kertoo tontin asteittaisista lohkaisuista.

Näkymä kasarmilta huoltoasemalle. MV. Tirilä.

Rakennusten välinen piha-alue. MV. Tirilä.

Autohallin takaa kaartuva ajoväylä. MV. Tirilä.

Hesperiankadun puoleisen julkisivun pyöreät "sylinterit" taustallaan esikuntasiiven pääty. MV. Tirilä.

Julkisivun ilme Mechelininkadulle on voimakkaan horisontaalinen. MV. Jetsonen.

Pyörästetty sokkelidetilji. MV. Jetsonen.

2.2. Julkisivut ja rakennusten ulkohanmo

Kasarmialueen rakennuksia yhdistävät kaarevien muotojen käyttö, rapatut ulkoseinät yksityiskohtineen ja tiettyjen ikkuna tyyppien toistuvuus. Näiden yhteisten ominaisuuksien ohella kullakin rakennuksella on myös omia luonteenomaisia piirteitä. Alkuperäiset rakennusosat ovat varsin hyvin säilyneet julkisivuissa. Ellei erikseen mainita ovat rakennusosat ja materiaalit alkuperäisiä / kunnostettuja.

Rakennusten julkisivut ovat roiskerapatut ja kalkkimaalattut. Sokkelin ja seinäpinnan yhtymäkohdassa on yleensä ura. Hienorappausta on käytetty nauhamaisten ikkunoiden välissä. Rappauksia on paikkauskojattu ja maalattu 1980- ja 1990-luvuilla.

Sokkelityyppejä on useita; yleisin slammattu suora betonisokki eli. Kasarmin ja autohallin kaakujulkisivujen sekä kasarmien pohjoispäädyn sokkelit ovat punaista graniittia. Mechelininkadun puolella sokkeli porrastuu maaston mukaan. Autohallissa graniitti on muotoiltu pyörästetyksi ulostulevaksi

Kasarmin pihajulkisivua. MV. Jetsonen.

törmäyssuojaksi. Ajoneuvoliikenteen törmäyksille alttiissa huoltamosiiven kaarevassa takajulkisivussa sama malli on toteutettu betonista. Esikuntasiiven Hesperiankadun puoleisen porrashuoneen sokkeliä on korostettu käyttämällä mustaa graniittia ja muotoilemalla se ulostulevaksi jalustaksi.

Katemateriaalina tasakatoilla ja loivasti kaltevilla katoilla on huopa ja kasarmirakennuksen miehistö- ja esikuntasiivissä pelti. Katoille on 1970-1990-luvuilla rakennettu uusia ilmanvaihtolaitteita. Ainoastaan kasarmissa on ulkopuoliset syöksytorvet. Talotikkaat on sijoitettu pihanpuoleisille julkisivuille. Kasarmin esikuntasiiven parvekkeiden kylkeen on lisätty hätäpoistumistietikas.

Rakennuksissa on yli 30 ikkuna tyyppiä. Ikkunoiden koko ja tyyppi heijastavat tilojen käyttöä. Tuuletusikkunoina käytetyt puitteet on saranoitu, muut ovat ns. kiinteitä. Yleensä ruutuikkunoissa on kaksi a vattavaa puitetta joko ikkunan kummassakin reunassa tai alaosassa. Tupien ikkunoissa alin puiteri vi on saranoitu. Myös kapeissa pystyikkunoissa alin puite on a vattavissa.

Pääsisäänkäynti. MV. Jetsonen.

Pääporrashuoneen pystyikkuna. MV. Tirilä.

Miehistösisäänkäynti. MV. Jetsonen.

Vartiotilan sisäänkäynnin yläpuolella tupaikkuna. MV. Jetsonen.

Esikuntasiipi pihan puolelta. MV. Jetsonen.

Korvausilmaventtiilien (somme-venttiili) kapea rako on näkyvissä ikkunoiden alapuolella. Venttiileitä on useimmissa tiloissa lukuun ottamatta keittiötä, ruokasalia, miehistökäytäviä, kellaritiloja sekä osaa soittajakoulu-sotilaskodin 1. kerroksen tiloista. Muita tuuletussäleikköjä tai läpivientejä on mm. asuntojen ja kasarmien keittiöiden sekä ruokasalin kohdalla. Rakennusten julkisivuihin on asennettu valvontakameroita. Seinävalaisimet ovat uusittuja. Käyntiovien yhteydessä ne ovat pintaan asennettuja, ajo-ovien kohdalla varrellisia metallivalaisimia.

Kasarmi

Kasarmien katu- ja pihajulkisivut on eriluonteisia. Selkeiden suuntien leimaama ”julkinen” ilme vaihtuu pihalla ”rakeisempaan”, pienemmistä osasista muodostuvaan kokonaisuuteen. Sisäänkäynnit, joilla on oma hierarkkinen ilmeensä, keskittyvät pääosin pihan puolelle.

Hesperiankadun puoleinen ja esikuntasiiven pääsisäänkäynti sijoittuu porrashuonevolyymin juureen. Muusta rakennuksesta poikkeava musta graniittinen sokkeli jatkuu sisäänkäyntitasanteessa. Erityistä on myös punertava terastirappaus ovisyvennyksen ”sokkelissa”. Pääovi on tammirunkoinen lasiovi, jonka yksityiskohdat on voimakkaasti profiloitu. Ovessa on uusi potkupelti ja lukko. Sisäänkäynnin kulmassa on jäljellä osa seinään upotetusta alkuperäisestä metallikehyksisestä valaisimesta. Porrashuone”tornia” korostaa lipputanko, jonka juuressa on kolme leijonaembleemiä.

Miehistösisäänkäynti on pihalta: leveä muurikaiteinen graniittiportaikko ja -tasanne johtavat syvennyksessä oleville umpiparioville. Niitä suojaa katos, jonka etusivu ja alapinta ovat rapatut. Alapinnassa on kaksi upotettua alkuperäistä metallikehyksistä, lasilevyllistä valaisinta. Ruokasalin sisäänkäynti rakennuksen sisänurkassa on puu-lasiovineen läpinäkyvin. Sen edustalla on graniittitasanne. Seinän muistolaatta kertoo Taivallahden kasarmialueella toimineista komppanioista ja pataljoonista.

Sisäpihan muut sisäänkäynnit ovat vaatimattomampia. Vartiotilan, asuntojen ja väliosan sisäänkäynneissä on pienet rapatut peltikaiteiset katokset. Kahden ensin mainitun peltiosat on uusittu. Portaat ja tasanteet ovat graniittia. Vartiotilan portaan alin askelma on päistään pyöristetty. Ulko-ovet ovat uusittuja teräsovia. Keittiön lastauslaituri on uusittu 1990-luvun alussa. Kellarin sisäänkäynti on pihatasoa alempana ja sen betoniporaidon päällä on teräsputkirunkoinen katos.

Kasarmissa on kolme ikkunapäättyyppiä: pystyjakoisia “nauha”ikkunoita on Mechelininkadun puolella sekä esikuntasivessä. Tupien kookkaat ikkunat koostuvat kahdesta päällekkäisestä puitesarjasta. Tyypistä on variaatio 1. kerroksen opetustilassa. Pihan puolella 1. kerroksessa ja tupakerrosten hygieniatiloissa on kapea pystyikkuna. Voimistelusalin ikkunat erottuvat muista korkeampina pihajulkisivussa. Matalia nauhamaisia ikkunoita on ullakkokerroksessa, yksiruutuisia kellarissa ja pohjoispäädyssä. Keittiön ja sen aputilojen ikkunat on uusittu.

Hygieniatilojen yhteydessä ja esikuntasivven päädyssä olevilla parvekkeilla on sekä käytännöllinen että tilojen merkitystä korostava tehtävä. Ensin mainitut ulottuvat koko hygieniaryhmän leveydelle, jälkimmäiset kertovat kasarmihierarkian ylimmästä tasosta. Hygieniaryhmän parvekkeissa on teräsputkikaiteet. Päätyparvekkeissa on kahdella sivulla rapattu umpikaide ja toisessa päädyssä teräsverkko, joka on uusittu. Parvekkeille johtavat puulasiovet.

Autohalli

Autohalli koostuu myös eriluonteisista osista: halliossa kookkaine ruutuikkunoinen ja ajo-ovineen, matalat sisäänajosylinterit ja kaareva huoltamosiipi, jonka päätteenä on (alun perin siro) katos. Rakennuksen julkisivujen huomattavin muutos on 1970-luvulla toteutettu räystäsrakenteen uusiminen ja ulkoseinän korottaminen noin 50 cm. Ainoastaan hallin päädyt jäivät alkuperäiseen korkeuteensa. Räystäspellitys on kauttaaltaan uusittu. Selvimmin korotus on nähtävissä huoltoaseman

Hygieniatilojen parvekkeet, yläpuolella voimistelusalin korkeat ikkunat. MV. Tirilä.

Autohallin kookas ruutuikkuna. MV. Jetsonen.

Autohallin kellarikerroksen pilari-ikkuna-ovi rytmiä. MV. Jetsonen.

Huoltamosiipeä ja bensiiniaseman kaareva pääty. MV. Tirilä.

Soittajakoulu-sotilaskotia Mechelininkadulta nähtynä. MV. Tirilä.

katoslipan paksuudessa. Katosta kannattaa kaksi hoikkaa betonista “sienipilaria”. Sekä niissä että katoksen ala pinnassa on näkyvissä muottilautakuvio. Katoksen alapinnassa on uusia valaisimia.

Autohallin kaikki ulko-ovet on uusittu, pääasiassa 1970-luvulla. Ne ovat joko umpiteräsovia, kuten ajo-ovet halliin ja kellaritasoon, tai huoltotiloissa teräs-lasiovia. Kellarin pitkää länsijulkisivua rytmittävät pyöreiden pilarien, kapeiden pystyikkunoiden ja teräsumpiovien sarjat. Autohallin länsisiiven päätyyn on rakennettu teräsportas ja puhkaistu oviaukko nähtävästi 1970-luvulla.

Autohallissa on kolme pääikkunatyyppeä. Hallin ikkunoissa on kaksi päällekkäistä kuuden puitteen sarjaa. Puitteet ovat kolmiruutuiset. Toimistotilojen ikkunat ovat kaksijakoiset. Huoltamotiloissa ja länsisivessä on pääosin erikokoisia ruutuikkunoita. Bensiiniaseman ikkuna on poikkeava “kaarevuudessaan” ja sijoituksessaan seinäpinnan tasoon.

Soittajakoulu-sotilaskoti

Soittajakoulu-sotilaskodin kattomuotoa ja räystäsrakennetta on muutettu 1970-luvun alussa. Räystäällä on jäljellä porrastuva pykälä. Rakennuksen ovet on uusittu 1970-luvulla lukuun ottamatta kellarin johtavaa puuovea. Uudet ovet ovat teräs-lasiovia. Ne sijoittuvat vanhoihin ajo-oviaukkoihin. Tästä syystä aukoissa on myös teräspeltisiä täyteosia. Mechelininkadun puoleinen ajoaukko on rakennettu umpeen.

Eteläjulkisivun sisäänkäynnin portaikko ja katos on rakennettu 1970-luvulla. Portaat ja tasanne ovat betonia. Teräsrunkoisen katoksen alapinta on laattaa ja takaseinä profiilipeltiä. Rakennuksen ikkunat ovat alkuperäiset. Suuret 1. kerroksen ikkunat (alun perin korjaushallissa ja vastaavissa tiloissa) ovat erikokoisia ruutuikkunoita. Toisessa kerroksessa olleiden toimisto- ja vastaavien tilojen ikkunat ovat pystyjakoisia. Rakennuksen länsi- ja pohjoisseinustalla on piikkilankaesteitä.

2.3 Sisätilat

Tupa / kasarmi 2. ja 3. kerros

Entistä asuintilaa leimaa varsinkin kaksi tekijää: valaistus ja kulutuksenkestävyys. Isosta ikkunasta tuleva valo heijastuu syvään tilaan vaaleiden katto- ja seinäpintojen sekä kiiltäväpintaisen massalattian kautta. Kulutus on otettu huomioon lattiamateriaalin valinnassa, ovipieliin ja ilmanvaihtohormin kulman pyöristyksissä sekä leveiden, kalusteet seinäpinnasta irrottavien jalkalistojen käytössä.

Lattia: massalattia, paksuus 15 - 30 mm (viininpunainen)

Seinät: rappaus, maali (pääasiassa valkoinen)

Katto: rappaus, maali (valkoinen)

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukkoava. Niklattu suljin / kiinnike.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointa, maali (valkoinen). Syvyys 300 mm.

Patterien kohdalla ei ikkunapenkkiä. Vrt. kohta patteri.

Ovet: huulattu laakaovi, lattateräsvedin. Muutamassa ovesta reliefinumero.

Jalkalista: 40 mm korkea x 30 mm leveä puulista, jossa pyöristetty ylähuuli. Osittain myös 120 mm leveä x 40 mm korkea puulista. Listat paikoitellen poistettu tai uusittu vanhan mallin mukaan.

Valaisimet: uusittu; katon pintaan asennettu kaksi loisteputkivalaisinta, oven vieressä seinävalaisin

Patterit: pyöristetty patterisyvennys jossa yksi tai kaksi lamellipatteria, 2.krs: upotetut lämpöjohdot. 3. krs: pintaan asennetut lämpöjohdot.

IV: IV-säleikkö. Ikkunan alla tuuletusventtiili, paikoin ylimaallatu tai poistettu. Kahdessa tuvassa uusi seinän pituinen IV-kuilu, vanha IV-säleikkö siirretty uuteen seinään.

Sähkö: vanha sähkö upotettu, esim. valokatkaisin oven vieressä.

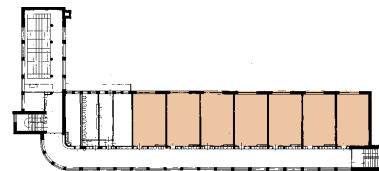
Myöhemmät asennukset pinta-asennuksia.

Savuilmaisin: kattopinnassa

Muuta: ovipieli ja vanhojen IV-hormien kulmat pyöristetty

Isosta ikkunasta tuleva valo heijastuu syvään tilaan vaaleiden katto- ja seinäpintojen sekä kiiltäväpintaisen massalattian kautta. Erityisesti ilta-aurinko korostaa lattian viininpunaisen sävyn lämpöä. MV. Tirilä, Nordman.

Käytävät ovat säilyneet ilmeeltään ja yksityiskohdiltaan alkuperäisinä. Virtaviivaista tilaa vahvistavat nauhaikkuna sekä linjakas kaappiseinä. MV. Tirilä.

Puolipyöreä lista sekä yksivärisyys sitovat sisäänrakennetut kaapit osaksi arkkitehtonista kokonaisuutta. Kaapit eristävät miehistötupia käytävän äänimaailmasta. MV. Tirilä.

Tupakäytävä / kasarmi 2. ja 3. kerros

Käytävä kuuluu hierarkkisesti keskeisiin tiloihin. Eräänä liikennöidyimpänä tilana siinä on kova kulutusta kestävä sekä samalla edustava mosaiikkibetonilattia. Virtaviivaista tilaa vahvistavat ikkunauha sekä yhtenäinen kaappiseinä, jonka jatkeena oleva lasivitriini sekä heijastaa että hyödyntää kaarevasta ikkunasta tulevaa valoa.

Lattia: Shakkiruudullinen mosaiikkibetoni, n. 1000 mm x 1000 mm laatta, 2. krs: tumman ja vaalean harmaa, 3. krs: tumman harmaa ja vaalean keltainen. Lattiassa ovipysäyttäjät, kumia.

Seinät: rappaus, maali (pääasiassa valkoinen). Ovipielet pyöristetty. Osittain uusi kuitukangas. Kummankin tupakäytävän kaarevaan osaan myöhemmin lisätty levyrakenteisia toimistohuoneita.

Katto: rappaus, maali (valkoinen)

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukava. Niklattu suljin / kiinnike. 2. kerroksessa sisäikkuna porrashuoneeseen, umpeen maalattu.

Ikkunapenkki: rappaus, tasoitus, maali (valkoinen). Syvyys 340 mm

Ovet: huulitettu laakaovi, lattateräsvedin. 3. krs: muutamassa ovesta reliefihuonenumero. Hygieniatilojen ovesta metallinen tuuletussäleikkö.

Jalkalista: 80 mm x 20 mm puulista, maalattu

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu. Myös kaappikenttien reunoina ja kaappien sisällä.

Kiintokalusteet ja varusteet: tupien ja käytävän välisessä seinässä on sisäänrakennetut vaatekaapit, joiden jatkeena ja samassa seinätasossa on paloposti ja kaareva lasivitriini. Ikkunaseinällä on jäljellä muutama uudempi kiväriteline.

Valaisimet: uusittu; kaaton pintaan asennettu loisteputkivalaisinrivi

Patteri: pyöristetty patterisyvennys jossa lamellipatteri. 3. krs: pintaan asennetut lämpöjohdot.

IV: kaksi IV-säleikköä länsiseinässä

Sähkö: myöhemmät pinta-asennukset, peitelista ja sähkökouru

Savuilmaisoin: kattopinnassa

Paloposti: seinässä kiinteällä vesiliittymällä

Hygieniatilat: vaatteiden kuivaushuoneet, varusteiden puhdistushuoneet, wc: t ja pesutilat / kasarmi 2. ja 3. kerros

Mosaikkibetonilattiat rapattuine jalkalistoineen sekä alkuperäiset varusteet kertovat kestävyuden ja hygienian tärkeydestä sekä arkkitehtuurin tavasta vastata siihen.

Lattia: wc-tiloissa ja varusteiden puhdistushuoneissa on shakkir uudullinen mosaikkibetonilattia. Laatan koko on n. 1000 mm x 1000 mm. 2. kerroksen kuivaushuoneessa laatta on vaalea, 3. kerroksessa tumma ja koko n. 550 mm x 540 mm. Hygieniaryhmän pienissä tiloissa on yksivärinen, tumman-harmaa mosaikkibetonilattia, puhdistushuoneissa myöhempi betonilattia.

Seinät: rappaus, maali (valkoinen). Molempien kerrosten kuivaushuoneisiin on myöhemmin lisätty levyrakenteinen siivouskomero.

Katto: rappaus, maali (valkoinen)

Ikkunat: puuikkuna, sisään -ulos aukeava. Niklattu suljin / kiinnike.

Paikoittain ikkunoiden alimmissa puitteissa on str uktuurilasi.

Ikkunapenkki: rappaus, tasoitus, maali (valkoinen). Patterien kohdalla ei ikkunapenkkiä. Vrt. kohta patteri.

Ovet: huulettu laakaovi, lattateräsvedin tai uusi kromattu painike.

Pikkutilojen ovissa myös alkuperäisiä siroja metallivetimiä.

Jalkalista: 200 mm x 22 mm rapattu lista, maalattu, pikkuhuoneissa listan korkeus 100 mm

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maala ttu

Kiintokalusteet ja varusteet: kuivaushuoneissa: kuivaustelineet teräsputkesta, jonka alla puurakenteiset kuivauspenkit ja patterit.

Valaisimet: uusittu; kattoon / seinään asennettu tai katosta riippuva loisteputkivalaisin. Pikkuhuoneissa hehkulamppu ja pyöreä lasikupu.

Patterit: kuivaushuoneissa ei patterisyvennystä vaan lattiaan kiinnitetty pyöreä ripapatterit. Muissa isoissa hygieniatiloissa pyöristetty patterisyvennys, jossa lamellipatterit.

IV: yksi seinähormiin asennettu IV-säleikkö / huone. Ikkunan alla messinkinen tuuletusventtiili (ei kuivaushuoneissa).

Sähkö: myöhempi pinta-asennus

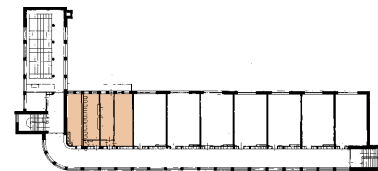
Pesuhuone nykyasussaan.
MV. Tirilä.

Alkuperäinen mosaikkibetonilattia, uudet wc - kalusteet väliseiniineen. MV. Jetsonen.

1930-luvun hygienia-ajattelua toteutettuna vaatteiden kuivaushuoneissa. Kuvassa teräsputkesta tehty kuivaustelineet ja niiden alla puiset kuivauspenkit. MV. Tirilä.

Pohjoinen porrashuone. Täyskorkea ikkuna korostaa pystysuuntaa. MV. Jetsonen.

Pääporrashuoneet / kasarmi

Porrashuoneille tyypillistä on edustavuus ja v äljyys. Välitasojen “läpi” kulkeva täyskorkea ikkuna korostaa pystysuuntaa. Porrashuone on hyvä esimerkki rakennukselle ominaisesta tilallista eheyttä v ahvistavasta selkeästä materiaalikäytöstä. Harvojen mutta huolellisesti suunniteltujen detaljien muotokieli pyörityksineen tukee kokonaisuutta.

Lattia: mosaiikkibetonilaatta, metallilistajako. Pääporrashuone: punaruskea, 900 mm x 1100 mm. Pohjoinen porrashuone: keskiharmaa, 1000 mm x 1000 mm. Ulko-oven edessä mattosyvennys.

Porrasaskelmat, tasanteet: askelma ja nousu mosaiikkibetonia, ask elman etureunassa sisään valettu metallilista

Seinät: rappaus, maali (pääasiassa valkoinen). Pääporrashuoneessa Suomen leijona - reliefi (valkoinen reliefi tumman sinisellä seinällä).

Katto: rappaus, maali (valkoinen)

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos auk eava. Niklattu / kromattu kiinnike (prikka ja pyöreäpäinen kiinnipitoruuvi), osittain yläsaranointi. Ikkunan edessä suojakaide. Pääporrashuoneessa sisäikkuna 2. ja 3. kerroksessa.

Ovet: huulleet laakaovet: pääporrashuoneessa messinkinen putkivedin tai uusi kromattu painike; pohjoisessa porrashuoneessa ei vetimiä jäljellä. Ulko-ovi/pääporras: lasi / laka ttu tammi, messinkinen putkivedin. ulko-ovi/ pohjoinen porras: huultamaton parilaakaovi, 2 kpl, ulkopuolella messinkinen lankavedin.

Jalkalista: 80 / 150 mm x 4 mm m usta kumilista, myös portaissa ja tasanteen reunassa

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu

Kiintokalusteet ja varusteet: pääportaassa seinään kiinnitetty vaatenaulakko teräsputki + puurima t

Valaisimet: uusittu: pelkät kannat / litteä lasikupu / pintaan asennettu loisteputkivalaisin

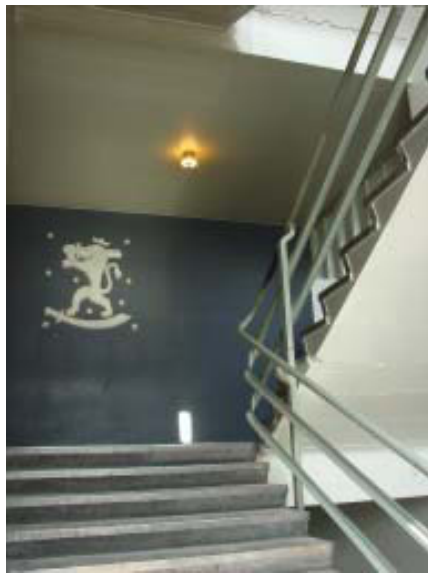
Patteri: pyöristetty patterisyyvennys jossa lamellipatteri

IV: vanha IV-säleikkö

Paloposti: 1. kerroksen seinässä kiinteällä v esiliittymällä

Porraskaide: kaiteen runko suorakaideputkea, kaksi välilistaa L-teräksestä ja käsijohde teräsputkesta

Muuta: Huom! pääporrashuoneen 2. kerroksen katossa "funkismainen" pyöristys ylemmän tason portaikon kohdalla. Porrassyöksyn ja välipohjan liittymät aina pyöristetty.

Suomen leijona - reliefi pääporrashuoneessa. MV. Tirilä.

Harvojen mutta huolellisesti suunniteltujen detaljien muotokieli pyöristyksineen tukee arkkitehtonista kokonaisuutta. MV. Tirilä.

Porrashuone on hyvä esimerkki rakennukselle ominaisesta tilallista eheydestä. MV. Jetsonen.

Entinen tekninen opetussali 1. kerros ja luentosali 2. kerros / kasarmi

Opetustilojen sijoitus kapearunkoiseen siipeen mahdollistaa valon saannin kahdelta sivulta. Epäsymmetrisesti salin jaka va pylväsriivi vahvistaa tilan suuntaa ja on arkkitehtonisesti voimakas elementti. Tilojen tärkeyttä on korostettu lattiamateriaalien valinnalla. Entinen tekninen opetussali on jaettu kahtia.

Tekninen opetussali. Sali suunniteltiin kestäämään kovaa kulutusta: autojen purkua ja kokoamista harjoiteltiin siinä. MV. Tirilä.

Luentosali. Opetustilojen sijoitus kapearunkoiseen siipeen mahdollistaa valon saannin kahdelta sivulta. MV. Tirilä.

Lattia: 1. krs: mosaiikkibetonilaatta, puna-mustaruutuinen, pilarijaon mukaan n. 1150 mm x1150 mm. Myöhempanä lisäyksenä puurakenteinen kateederi, jossa muovimatto. Porrashuoneen betonimosaiikkilattia jatkuu huoneen portaassa, jonka alimman porrasaskelman pyöristys jää kateederin alle.

2. krs: viinipunainen massalattia ja puurakenteinen kateederi, jossa sama massa ja metallireunalista.

Seinät ja pilarit: rappaus, maali (valkoinen), levytetty seinä (1. krs)

Katto: rappaus, maali (valkoinen), 2. kerroksessa osittain pintaan asennettu akustiikkalevy

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos auk eava. Niklattu suljin / kiinnik e.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointu, maali (valkoinen)

Ovet: huulettu laakaovi, porrashuoneessa messinkinen putkivedin tai uusi kromattu painike. Jaetun opetussalin autohallin puoleisessa osassa: o vissa lattateräsvedin. Sisäänajo-ovi: uusi umpiterä sovi.

Jalkalista: Pilareissa n. 250 mm k orkea peltalista. 1. kerroksessa suora puujalkalista 80 mm x 20 mm. 2. kerroksessa 40 mm k orkea x 30 mm le veä puulista, jossa pyöristetty ylä”huuli”, eteläseinässä lisäksi 50 mm x 20 mm puulista.

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maala ttu

Kiintokalusteet ja varusteet: 2. krs: musta liitutaulu

Valaisimet: uusittu; riippuva tai pintaan asennettu loiste putkivalaisin, seinävalaisin

Patteri: pyöristetty patterisyvennys, jossa lamellipatteri

IV: alkuperäinen IV-säleikkö seinässä. Joidenkin ikkunoiden alla tuuletusventtiili. 1. kerroksen autohallin puoleisessa osassa: IV-elimet asennettu suoraan ka tossa kulkeviin putkiin.

Sähkö: vanha sähkö upotettu, esim. vanha sähkörasia (musta). Myöhemmät asennukset yleensä pinta-asennuksia.

Muuta: Porrashuoneeseen johtavan oven pilet pyöristetty

Portaikun betonimosaiikki kytkee porrashuoneen opetussaliin, pyöristetty ovenpieli puhuu pylväiden kanssa samaa kieltä. MV. Tirilä.

Näkymä sisääntulo-ovelta ruokasaliin. Tuulikaapin kattopyöritys heijastaa ulkoa tulevaa valoa. MV. Tirilä.

Ruokasali / kasarmi

Ruokasalin kahdella pylväsriivillä on luotu juhlavuutta ja mon umentaalista ilmettä sekä korostettu tilan suuntaa. Salissa tulee har vinaisen selkeästi esiin koko rakennuksessa tärkeässä roolissa oleva ehjien ja sileiden seinäpintojen suhde ikkunaseinien “aukotuksen” ja patterisyvennysten rytmiin.

Mosaikkibetonilattia ja värikäs karttamaalaus ovat tilan olennaisia piir teitä.

Lattia: Shakkiruudullinen mosaikkibetonilattia. Pilariaon mukaan n. 1050 mm x 1000 mm laatta, tumman harmaa ja vaalean vihreä. Keittiön oven edessä luiskattu lattia, ei kynnystä.

Seinät: rappaus, maali (valkoinen). Sisääntuloseinässä karttamaalaus: maailma v. 1935 (nimineen “englannin intia”, “tatarit”, “inkeriläiset”. Suomi on kartassa kullattu, valtamerten vaalean sininen on hallitseva sävy). Seinän pyöristetyssä päädyssä törmäyssuoja ohuesta pyöröteräksestä, maalattu.

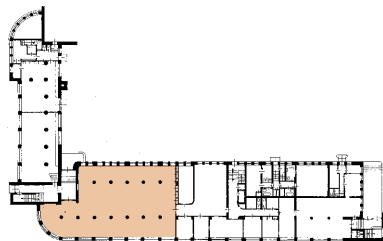
Katto: rappaus, maali (valkoinen). Pintaan asennettuja akustiikkalevykenttiä.

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukeava. Niklattu suljin / kiinnike. Kadun puolella rihlattu lasi.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointus, maali (valkoinen)

Ovet: huulettu puu-lasirakenteinen sisääntulo-ovi, jonka molemmat puoliskot saranoitu keskellä, uusi kromattu lanka vedin. Oven yläpuolella kiinteä sisäikkuna. Keittiön ovet: uusi huultamaton laakaovi, kromattu painike, sekä laaka-heiluripariovi, ei painiketta.

Jalkalista: 80 mm x 20 mm puulista, maalattu. Pilareissa n. 250 mm korkea peltilista

Oviliista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu. Myös vitriinikaapin ympäri

Kiintokalusteet ja varusteet:

Sisääntuloseinän maailmankarttamaalaukseen keskellä seinään upotettu lasivitriini. Vitriinissä on kaksi L-teräskiinnikkeellä kannatettua, n. 16 - 20 mm paksua lasihyllyä. Puurunkoinen lasiovi, lukollinen. Keittiöseinällä sisäänrakennettu hyllykkö. Hyllykön liukuovet rakenteineen uusia.

Valaisimet: uusittu; pintaan asennettu loisteputkivalaisin, kolme riviä

Patteri: pyöristetty patterisyyvennys jossa lamellipatteri. Syvennyksessä valkoinen muovikulmalista

IV: kaksi vanhaa IV-säleikköä. Pihapuoleisessa ulkoseinässä kaksi uudempaa venttiiliä.

Sähkö: vanha sähkö upotettu, esim. karttaseinän sähkökatkaisin ja -rasia. Myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia. Lattiaan upotettu muovisia sähkörasioita tarjoilutiskejä varten.

Muuta: uudet verhoakset, verholaudat

Valoisuus ja läpinäkyvyys ovat salin tärkeitä piirteitä. MV. Tirilä.

Ruokasalin kahdella pylväsrivillä on tilaan luotu juhluuutta ja monumentaalista ilmettä. MV. Tirilä.

Voimistelusalali / kasarmi

Voimistelusalali sijaitsee päällekkäin hygieniatilojen kanssa ja kuuluu niiden ohella kehon hyvinvointia palvelevien toimintojen tiloihin. Sali on korkea ja valoisa. Kasarmille poikkeuksellisesti betonipalkisto on näkyvissä.

Voimistelusalalin korkea tila on valaistu kahdelta suunnalta. Erikoisuutena on kaareva yläikkuna. MV. Tirilä.

Lattia: lakattu puulattia, n. 200 mm alempana kuin käytävän lattiataso

Seinät: rappaus, maali (valkoinen)

Katto: rappaus, maali (valkoinen). Betonipalkisto näkyvissä, maali (valkoinen).

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukeava. Niklattu suljin / kiinnike, useita tyyppejä. Puukehyksissä palloverkko.

Ikkunapenkki: rappaus, tasoitus, kuitukangas, maali (valkoinen)

Ovet: huulitettu laakaovi

Jalkalista: 80 mm x 20 mm puulista, maalattu

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu

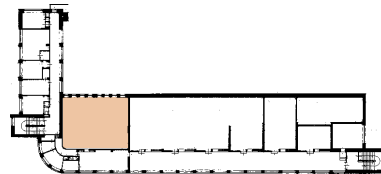
Kiintokalusteet ja varusteet: puolapuut, koripallotelineet

Valaisimet: uusittu; palkkiväleissä pintaan asennetut loisteputkivalaisimet

Patteri: pyöristetty patterisyyvennys jossa lamellipatteri. Syvennyksessä valkoinen muovikulmalista.

IV: kaksi vanhaa IV- säleikköä seinässä. Joka toisessa patterisyyvennyksessä tuuletusventtiili.

Sähkö: vanha sähkö upotettu. Myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia.

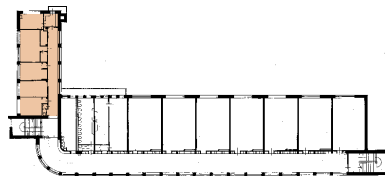

Näkymä 4. kerroksen käytävältä: ikkunaseinille ominainen rytmikka on näkyvissä täälläkin. MV. Jetsonen.

Lasinen parvekeovi jatkaa käytävän pitkää näkymää 3. kerroksessa. MV. Jetsonen.

Esikunnan käytävät ja toimistohuoneet / kasarmi 3. ja 4. kerros

Vyöhykkeisyys on ominaista esikunta tilojen sijoittelulle: käytävää ja toimistohuoneita eristää toisistaan komero-aputilarivistö. Vaikka lattiamateriaalit on uusittu, tilojen perusilme on säilynyt.

Lattia: uusittu; vinyylilattia; koko-, sävy- ja asennuskuvioeroavuuksia: toimistohuoneissa 300 mm x 300 mm vihreä laatta. Käytävissä, pikkuportaissa ja esimiehen huoneissa 3. kerroksessa on 300 mm x 300 mm sinapinkeltainen laatta ja 4. kerroksessa on 250 mm x 250 mm punainen laatta. Käytävissä on ovipysäyttäjät.

Seinät: rappaus, maali (valkoinen). 4. kerroksen yhdessä huoneessa on pyörästetty seinäsyvennys

Katto: rappaus, maali (valkoinen)

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulosaukava. Niklattu suljin / kiinnike, useita tyyppejä

Ikkunapenkki: rappaus, tasointus, maali (valkoinen)

Ovet: huulettu laakaovi, osittain vanhat "sarvimalliset" painikkeet, osittain uudet kromatut painikkeet. Parvekkeille puulasi-ovi.

Jalkalista: 40 mm korkea x 30 mm leveä puulista, jossa pyörästetty ylä"huuli".

Mattolista: puulista

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu

Kiintokalusteet ja varusteet: useimpiin huoneisiin liittyy komero, jossa on puulattia, rapattu ja maalattu seinät, vanha IV-säleikkö. 3. kerroksen käytävän seinässä on kaksi uudempaa asetelinettä, puukaiutin sekä teräsnaulakko. Osassa huoneita on naulakko, uusi pesuallas ja uusia kaappeja.

Valaisimet: uusittu; käytävissä on kattopintaan asennettu pyöreä, litteä lasikupu. Toimistoissa yleensä pintaan asennettu loisteputkivalaisin.

Patteri: pyörästetty patterisyvennys jossa lamellipatteri

IV: huoneiden ja käytävien seinässä on vanhat IV-säleiköt ja osittain ikkunan alla tuuletusventtiili.

Sähkö: vanha sähkö upotettu. Myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia, esim. jalkalistan päällä muovinen sähkölista.

Ullakkokerroksen (4. krs) käytävä. Portaat johtaviin myöhemmin rakennettuihin tupiin. MV. Jetsonen.

Poliklinikka uusine sisäseinineen ja -pintoineen. MV. Jetsonen.

Sisänäkymä asunnosta. MV. Nordman.

Muut tilat: keittiö, poliklinikka, sosiaalitilat, entiset ullakkotilat, kellari / kasarmi

Muut tilat ovat perusluonteeltaan keskenään suhteellisen samanhenkisiä, vaikka niiden käyttötarkoitukset ovat määrittäneet huoneratkaisuja ja materiaalivalintoja. Pintamateriaalien vaihtamisen ohella on tehty jonkin verran tilamuutoksia.

Lattia: Ullakkokerroksen käytävissä ja tuvissa on uusi vin yylilaatta. Keittiössä, sekä uudistetuissa hygieniatiloissa on pääasiassa uusi klinkkerilattia. Muovimattoa (uusi) on käytetty mm. poliklinikassa ja sosiaalitiloissa. Kellarin varasto- ja tekniikka tiloissa on pääasiassa maala ttu / käsittelemätön betonilattia.

Seinät: rappaus ja maali (valkoinen). Uudet seinät ovat yleensä maalattua levyä, keittiö- ja hygieniatiloissa osittain valkoista kaakelia.

Katto: rappaus, maali (valkoinen). Poliklinikan tiloissa maalattuja uusia levyalakattoja. Keittiössä osittain uusi metallialakatto Kellaritiloissa on pääasiassa valkoiseksi maalattuja betonikattoja.

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukeava. Niklattu suljin / kiinnike . Uusissa keittiötilojen ikkunoissa kromatut helat.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointus, maali (valkoinen)

Ovet: enimmäkseen alkuperäinen laakao vi, lattateräsvedin, vanha “sarvimallinen” painike, tai uusi kr omattu painike. Myös uusia laakao via.

Jalkalista: n. 40 mm puulista tai n. 70 mm muovilista (uusia). Nostettu muovimatto (esim. poliklinikassa) tai betoni (esim. osittain keittiötiloissa).

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu. 40 mm puulista.

Valaisimet: uusittu; pintaan asennettu loiste putkivalaisin. Aputiloissa pyöreä lasikupu jossa on hehkulamppu.

Patteri: pyöristetty patterisyvennys jossa lamellipatteri, keittiössä osittain suora syvennys. Syvennyksessä on paikoittain tuuletusventtiili.

IV: vanha IV-säleikkö seinässä ja ikkunan alla tuuletusventtiili. Kellarissa, keittiötiloissa ja ullakolla IV myös uusittu, IV-elimet asennettu suoraan katossa kulkeviin kanaviin.

Sähkö: vanha sähkö upotettu. Myöhempiä pinta-asennuksia

Autohalli

Suuren yhtenäisen tilan vaikuttavuutta korostavat kantavien rakenteiden jyrkkyys ja pitkät jänne välit. Mittakaavan, yksityiskohtien ja materiaalien lähtökohtana ovat olleet ajoneuvoliikenteen ja huollon tarpeet.

Lattia: betoni, kaksi liikuntasaumaa

Pilarit, primääripalkit ja sekundääripalkit: betoni, maali (pilari vihreä, I-palkki keltainen, II-palkki terrakotta). Pilarien juuressa tör mäsuoja betonia (vaalean sininen). Pilareissa myös teräspuikusta tehty törmäysuoja.

Seinä: rappaus, maali (vihreä) Pitkissä seinissä puinen 200 mm x 200 mm törmäysuoja. Koilliskulmassa uusi levyrakenteinen IV-konehuone.

Katto: betoni, maali (terrakotta)

Ikkunat: puuikkuna, sisään -ulos auk eava. Niklattu suljin / kiinnike .

Ikkunapenkki: rappaus, maali (vaalean sininen). 30 mm ulostuleva penkki, paksuus 85 mm. Ikkunapenkin etuosassa kaksi tuuletusv enttiiliä, luukku 600 mm x 40 mm. Osin maalattu umpeen tai poistettu.

Ovet: varastotyyppiset ovet: huultamaton laakaovi, yleensä lattater äsvedin, osassa uusi vedin. Toimistohuoneet: uusi huulettu teräsovi, kroma ttu painike. Ajo-ovet: uudet teräspariovet.

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu. Ajo-o vissa ei listaa.

Valaisimet: uusittu; kiskoon asennettu loiste putkivalaisin

Patteri: suora patterisyvennys, jossa lamellipatteri. Ajo-oven sivuilla kaksi päällekkäistä törmäysuojalla varustettua lamellipatteria.

IV: pilarin molemmissa kyljissä on puolipyöreä IV-hormi ja pilareissa vanhoja IV-säleikköjä. Uusittu IV: elimet asennettu suoraan katossa kulkeviin putkiin. Vanhoja hormoneja on hyödynnetty kanavina.

Sähkö: vanha sähkö upotettu. Myöhempiä pinta-asennuksia.

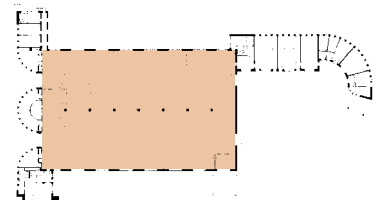
Palopostit: päädyissä kiinteällä vesiliittymällä. Alkuperäinen malli: laakaovi, pyörölistat, käsinkirjoitettu kyltti, maali (punainen).

Muuta: pilariin kiinnitetty vanha kovaääninen. Luoteiskulmassa entiseen kompressorihuoneeseen (betonilattia ja -katto, rapatut seinät) johtavat terästikkaat ritilätasoiin.

Suuren yhtenäisen tilan vaikuttavuutta korostavat kantavien rakenteiden jyrkkyys ja pitkät jännevälit. Kahdesta suunnasta tuleva valo on myös tilassa tärkeää. MV. Tirilä.

Pilarin kyljissä on puolipyöreä IV-hormi ja vanhoja IV-säleikköjä. MV. Tirilä.

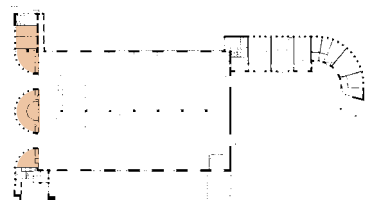

Keskimmäisen toimistohuoneen pyöreä muoto toistuu ikkunoiden välisissä pyöreissä pilareissa. MV. Jetsonen

Uusitut IV-asennukset on sijoitettu komeroseinään. MV. Jetsonen.

Toimistohuoneet / autohalli

Toimistohuoneet sijoittuvat pääosin Hesperiankadun varren “sylinteri”-siipiin. Niiden pyöreä muoto toistuu mm. ikkunoiden välisissä pyöreissä pilareissa sekä detaljeissa. Komero – aputilavyöhyke erottaa huoneet autohallista.

Lattia: “pyöreissä” huoneissa ruskea akrylibetoni, muissa huoneissa harmaa muovimatto, uusitut

Seinät: rappaus, maali (valkoinen), osittain kuitulevy

Katto: rappaus, maali (valkoinen), pintaan asennettuja akustiikkalevyjä

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukeava. Helat uusittu toimistohuoneiden sisäpuiteissa. Uudet sulkimet kromattuja. Puolipyöreässä toimistohuoneessa uusi sisäikkuna autohalliin päin, rautalankalasi.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointu, maali (valkoinen), 85 mm korkea, 35 mm ulostuleva

Ovet: pyöreissä toimistohuoneissa uusi huullettu teräsovi, kromattu painike. Muissa toimistohuoneissa huultamaton laakaovi, kromattu painike.

Jalkalista: vaihtelevasti 95, 75 tai 60 mm x 22 mm puulista, maalattu

Mattolista: puulista

Ovilista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalattu. Myös komero-ovien ympärillä.

Kiintokalusteet ja varusteet: sisäänrakennetut komerot, joissa huultamaton laakaovi ja siro metallivedin. Komerossa siirrettävät kannatuslistat ja levyhyllyt.

Valaisimet: uusittu; pintaan asennettu loisteputkivalaisin

Patteri: pyörästetty patterisyyvennys jossa lamellipatteri

IV: uusittu. Venttiilit takaseinässä.

Sähkö: vanha sähkö upotettu. Myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia, sähkökouru jalkalistan päällä.

Huoltamosiipi / autohalli

Siipi jakautuu luonteeltaan erillisiin tiloihin, joista pääosa avautuu ajo-ovin suoraan pihalle. Materiaalit ja yksityiskohdat ovat palvelleet kovaa korjauspajakäyttöä.

Lattia: betoni, osittain maalattu

Seinät: pääasiassa rappaus, maali (valkoinen), osittain kaakeli

Katto: rappaus, maali (valkoinen). Osittain uusi akustiikkalevy.

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukava. Niklattu suljin / kiinnike. Bensiiniaseman ikkunoiden välissä pyöreä pilari, rapattu, maalattu (valkoinen).

Ikkunapenkki: osittain "smyygi", osittain patterisyvennys jatkuu ikkunaan saakka. Bensiiniaseman ikkunapenkki: rappaus, tasointu, maali (valkoinen), 60 mm korkea, 30 mm ulostuleva.

Ovet: ulko-ovi: uusi huulattu teräslasiovi, lankavedin. Vanha huulattu peltiovi, lattateräsvedin tai kromattu painike.

Jalkalista: yleensä ei listaa, paikoittain 40 / 80 mm korkea puujalkalista, laattajalkalista tai muovimatto nostettu seinälle.

Oviliista: puolipyöreä 30 mm x 15 mm puulista, maalaattu. Myös komeroissa.

Kiintokalusteet ja varusteet: joissain tiloissa kiinteä komero, jossa huoltamaton laakaovi, siro metallivedin + pyöröoviliista. Kahden tilan katossa U-muotoinen kisko I-teräksestä + liuku, myös autonostin, betoninen huoltopenkki.

Valaisimet: uusittu; kattoon, seinään tai kiskoon asennettu loisteputkivalaisin

Patteri: pyöristetty patterisyvennys, jossa lamellipatteri. Osittain uusi patteri. Poikkeus: kaakeliseinän yhteydessä kaakeloitu patterisyvennys, profiilikaakelikulmalista.

IV: uusittu. Venttiilit asennettu suoraan katossa kulkeviin putkiin.

Sähkö: myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia

Muuta: bensiniasemassa pieni betonivälitaso oven yläpuolella, josta ovi konehuoneeseen

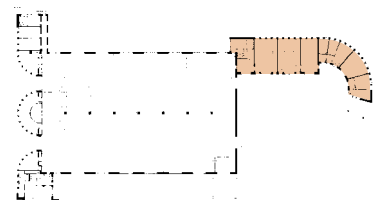
Bensiiniaseman kaareva ikkunaseinä. MV. Jetsonen.

Materiaalit ja yksityiskohdat palvelivat kovaa korjauspajakäyttöä. MV. Jetsonen.

Huolellisesti suunnitellut yksityiskohdat ovat näkyvissä myös huoltamosiiven arkisissa tiloissa. MV. Jetsonen.

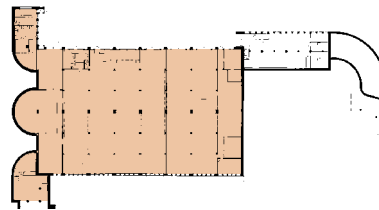

Kellaritila betonipintoineen. MV. Jetsonen.

Valaisimia varten suunnitellut alakaton syvennykset. MV. Jetsonen.

Kellari (varasto- ja tekniset tilat) / autohalli

Kellarissa kantavien rakenteiden ja kattopinnan valumuottikuviot sekä valaisimia varten suunnitellut katon pyöreät syvennykset antavat matalalle hallitilalle ilmettä.

Lattia: betoni, lakattu. Uudet aputilat yleensä muovimatto (saniteettitilat, työhuoneet). Saunatiloissa akrylibetoni nostettu seinälle.

Pilarit ja palkit: betoni, valumuotin kuvio näkyvissä, maali (valkoinen). Liikuntasauaman kohdalla kaksoispilarit ja -palkit. Huoltosiiven pilareissa suorakulmaiset konsolit

Seinät: tiili, maali (pääasiassa valkoinen), uudet aputilat levyrakenteiset (tuulikaapit, IV-konehuone, saniteettitilat, työhuoneet). Saunaosastossa myös puupaneelia ja kaakelia.

Katto: betoni, maali (valkoinen). Hallitiloissa pyöreät syvennykset valaisimia varten pilareihin nähden tasajaolla. Saunaosastossa puupaneeli

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulosaukkaava. Niklattu suljin / kiinnike. Puitteiden välissä metallialterri. Länsijulkisivun ikkunoiden karmit milistä pyöristetty. Toimistohuoneessa yksi kiinteä puurunkoinen sisäikkuna.

Ikkunapenkki: rappaus, maali (valkoinen), ulostuleva penkki

Ovet: Uudet ulko- ja väliovet huullettuja umpiteräsovia, lankavedin.

Muutamia vanhoja peltiovia, lankavedin. Uusissa tiloissa huullettu laakaovi, kromattu painike. Yksi alkuperäinen puu-lasiovi, ei huullettu.

Jalkalista: uusissa aputiloissa 40 mm korkea puulista, maalattu, muovilista tai muovimatto nostettu seinälle

Ovilista: uusissa aputiloissa 40 mm puulista, maalattu

Valaisimet: uusittu; pintaan asennettu loisteputkivalaisin

Patteri: sekä vanhoja lamellipattereita että uusia levypattereita, pintaan asennettu, useita tyyppejä

IV: uusittu: Venttiilit asennettu suoraan katossa kulkeviin kanaviin.

Kierrätysilmakojen toisessa isossa hallitilassa.

Sähkö: myöhemmät asennukset lähinnä pinta-asennuksia

Paloposti: on

Soittajakoulu-sotilaskoti 1. kerros

Ikkunat muistuttavat rakennuksen alkuperäisestä käytöstä halli- ja huoltotiloina ja niiden mittakaavasta. Muuten osa sisätilojen rakenteista ja pääosa pintamateriaaleista on uusittu.

Lattia: vinyylilaatta, 300 x 300 tai 250 x 250 mm, vihreän eri sävyjä. Rakennuksen länsipäässä muovimatto, keittiö- ja hygieniatiloissa laatta. Portaat betonia, maalattu.

Seinät: ulkoseinien sisäpinnat sekä muut alkuperäiset rakenteet ovat rapattuja. Vallitseva seinämateriaali on kahitiili. Levyseinä on mm. sotilaskodissa, toimisto- ja harjoitushuoneissa. Seinät ovat maalattuja (yleensä valkoisia). Harjoitushuoneissa on osittain akustiikkalevyjä, sotilaskodissa puupaneelia, wc-tiloissa ja keittiössä laattaa.

Katto: Toimistoissa ja aulassa on betonikatto ja -palkisto, maalattu (valkoinen). Porrashuoneessa on rappaus ja maali (valkoinen). Alaslaskettuja kattoja: käytävissä levyä, keittiössä metallikatto ja sotilaskodissa sekä harjoitushuoneissa akustiikkalevyä.

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukeava. Yleensä sisäpuutteiden helat on uusittu, isoissa harjoitushuoneissa ja rakennuksen itäpäädyssä on jäljellä vanhat niklatut sulkimet / kiinnikkeet.

Ikkunapenkki: rappaus, tasointu, maali (valkoinen), sotilaskodissa vaneri

Ovet: huulettu laakaovi, kromattu painike. Palo-ovet teräslasiovina

Jalkalista: pääasiallisesti 70 mm puulista, maalattu

Ovilista: 40 mm puulista, maalattu

Valaisimet: pääasiassa loisteputkivalaisin, alakatoissa upotettu, muissa tiloissa pintaan asennettu / riippuva

Patteri: 2-levyinen patteri, lämpöputket pinnassa

IV: kauttaaltaan uusittu. Alakatoissa IV-elimet upotettu, huoneissa IV-elimet on joko asennettu seinän yläpintaan, kuten sotilaskodissa, tai joissain tiloissa suoraan katossa kulkeviin putkiin.

Sähkö: osittain upotettu, osittain pinta-asennus

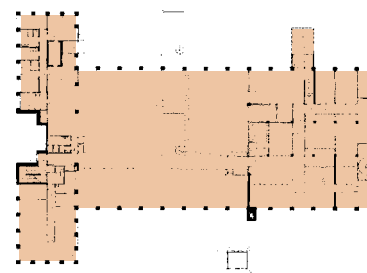
Nykyinen sotilaskoti on esimerkki uusista tilaratkaisuista ja materiaalivalinnoista. MV. Jetsonen.

Soittajakoulun aula alkuperäisine betonipalkistoineen. MV. Tirilä.

Mechelininkadun puoleisessa porrashuoneessa on jäljellä alkuperäisiä rakennusosia. MV. Jetsonen.

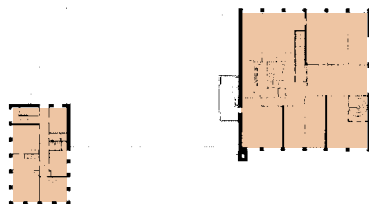

Itäpäädyn toimistopääty on tilana pysynyt samanhenkisenä. Pintoja ja varsinkin talotekniikkaa on uusittu. MV. Jetsonen.

Länsipäädyn 2. kerroksen aula uusine hallitsevine alakattoineen. MV. Jetsonen.

Soittajakoulu-sotilaskoti 2. kerros

Itäpäädyn toimisto-osa on tilana pysynyt alkuperäisen henkisenä. Länsipäädyssä on tehty tilamuutoksia. Pintamateriaalit ja talotekniikka on kummassakin uusittu.

Lattia: vinyylilaatta, 300 x 300 tai 250 x 250 mm, tasar uutuinen asennuskuvio, harmaa / vihreä. Hygieniutiloissa on keramiikkalaatta tai muovimatto.

Seinät: ulkoseinien sisäpinnat sekä itäpäädyn jäljellä olevat alkuperäiset rakenteet ovat rapattuja. Länsipäädyn vallitseva väliseinämateriaali on kahitiili. Erityisesti toimistohuoneissa on myös levyrakenteisia väliseiniä. Seinät ovat maalattuja (pääasiassa valkoisia). Saniteettitilat ovat osittain laatoitettuja.

Katto: käytävissä ja länsipäädyn aulassa on alaslaskettu levykatto. Huoneiden katon maalattua betonia (valkoinen), betonipalkisto näkyvissä.

Ikkunat: puuikkuna, sisään-ulos aukava. Rakennuksen länsipäädyssä helat on uusittu, rakennuksen itäpäädyssä on jäljellä vanhat niklatut sulkimet / kiinnikkeet.

Ikkunapenkki: rappaus, tasoitus, maali (pääasiassa valkoinen)

Ovet: huulitettu laakaovi, kromattu painike. Palo-ovet teräslasiovia

Jalkalista: pääasiallisesti 70 mm puulista, maalattu

Ovilista: 40 mm puulista, maalattu

Valaisimet: pääasiassa loisteputkivalaisin, alakatoissa upotettu, muissa tiloissa pintaan asennettu / riippuva

Patteri: 2-levyinen patteri, lämpöputket pinnassa

IV: kauttaaltaan uusittu. Alakatoissa IV-elimet on upotettu, huoneissa IV-elimet on pääasiassa asennettu suoraan kahtossa kulkeviin putkiin.

Länsipäädyssä on jäljellä tuuletusventtiilejä ikkunoiden alla.

Sähkö: osittain upotettu, osittain pinta-asennuksena

2.4. Pintamateriaalit, rakennusosat, kiintokalusteet ja talotekniikka

2.4.1. Pintamateriaalit

Lattiapinnat

Säilyneet lattiamateriaalit, varsinkin kasarmin mosaiikkibetoni- ja massalattiat, peilaavat hyvin eri tilojen alkuperäisiä käyttötarkoituksia. Hierarkkisesti keskeisimmissä ja eniten liikennöidyissä tiloissa, kuten käytävissä ja porrashuoneissa, on käytetty kovaa kulutusta kestävää sekä samalla edustavaa mosaiikkibetonia. Yleisin on tasajaollinen **mosaiikkibetonilaatta**, jonka koko vaihtelee mutta pääsääntöisesti on noin 1000 mm x 1000 mm. Jos tilassa on pilareita, niiden jako määrää laatan koon. Sekä betonimosaiikin massan pigmenttiä että täytekivimateriaalia on varioitu. Näin tilojen välille on luotu hienostuneita sävyeroja.

Shakkiruudullinen mosaiikkibetonilattia on ruokasalissa, 1. kerroksen opetussalissa, 2. ja 3. kerrosten tupakäytävissä sekä osassa tupakerrosten hygieniatiloja. Opetussalin lattia on puna-mustaruudullinen. Muissa lattioissa tumman harmaa laatta on yhdistetty vaaleaan laattaan, jonka sävy vaihtelee kerroksittain: 2. kerroksessa vaalean harmaa, 3. kerroksessa vaalean keltainen ja ruokasalissa sekä osassa 4. kerroksen käytävää vaalean vihreä.

Vaikutelmaltaan **yksiväristä mosaiikkibetonilattiaa** on käytetty porrashuoneissa ja tupakerrosten hygieniatiloissa. Pääporrashuoneessa ja siihen liittyvässä tuulikaapissa laatat ovat punaruskeita. Niiden sävy syntyy tasakokoisesta kivirouheesta, jossa on mustaa kiviainesta ja puna-graniittia sekä tumman harmaata massaa. Pohjoisessa porrashuoneessa on puolestaan mustaa ja valkoista kiviainesta sekoitettu keskiharmaaseen massaan. Porrashuoneissa ja tuulikaapissa on laattojen välissä ohut metallilista. Hygieniatiloissa lattioiden sävyt ovat yleensä tumman harmaita. 4. kerroksen kaarevassa toimisto-osassa on säteittäin valettu vihreä lattia.

Kasarmin tuvissa ja 2. kerroksen luentosalissa kateedereineen on alkuperäinen kiiltävä viininpunainen **massalattia**.

Muut rakennusten lattiamateriaalit ovat osittain alkuperäisiä, osittain uusittuja. Kasarmin esikuntasivessä, soittajakoulun ja sotilaskodin tiloissa on pääasiassa 1960-1970-luvulta **vinyyllilaattoja** (Finnflex / Hovi). Laattoja on kahta kokoa 300 mm x 300 mm ja 250 mm x 250 mm. Värejä ovat mm. vihreä, keltainen ja punainen. Voimistelusalissa on **puulattia**. Kasarmin keittiötiloissa ja uudistetuissa hygieniatiloissa on pääasiassa myöhempi **klinkkerilattia**, osittain myös uusi **muovimatto**. Halli-, varasto, tekniikka- ja huoltotiloissa, kuten kasarmin kellaritiloissa ja autohallissa on yleensä **betonilattia**, joko lakattuna, maalattuna tai käsittelemättömänä. Autohallin pesutiloissa on osittain **akryylibetoni**.

Puna – mustaruudullinen
mosaiikkibetonilattia.
MV. Jetsonen.

Mosaiikkibetonilattioiden ruudutusten väriyhdistelmiä: vaalean harmaa – tumman harmaa; vihreä – tumman harmaa; keltainen – tumman harmaa; punaruskea. MV. Jetsonen.

Jos kulutusalttiita kulmia ei ole pyöristetty, niissä on käytetty kulmavahviketta. MV. Jetsonen.

Kasarmien rapatut ja maalatut katto- ja seinäpinnat ovat tärkeitä piirteitä ”yksiaineisessa” arkkitehtuurissa. MV. Jetsonen.

Seinä- ja kattopinnat

Seinä- ja kattopinnat on yleensä **rapattu ja maalattu**. Joitain kulutusalttiita seinäpintoja, kuten tupien ovipielet, on myöhemmin vahvistettu kuitukankaalla. Kellaritilojen katot ovat yleensä valkoiseksi **maalattua betonia**. Kasarmien keittiön seinät ja uudistetut hygienia-tilat on osittain **laatoitettu** valkoisella laattalla. **Uudempia pintamateriaaleja** ovat mm. lastulevy, akustiikkalevy, vähäisessä määrin metallikasetit ja puupaneeli. Uudet väliseinät ovat soittajakoulu-sotilaskodissa yleensä maalattua tiiltä. Kopitusväliseinät ovat valkoiseksi maalattua levyä. Alakatot, joita on lähinnä eräissä käytävissä, ovat joko maalattua levyä tai ripustettuja akustiikkalevyjä. Keittiötiloissa on osittain metallialakatto. Ruokasalin ja toimistohuoneiden katoissa sekä soittajakoulun harjoitushuoneiden seinissä ja katoissa on pintaan kiinnitettyjä akustiikkalevykkeitä. Autohallin saunatiloissa on osittain puupaneeliseinä ja -katto.

2.4.2. Ikkunat

Ikkunajako ja -koko heijastaa sisätilojen toimintaa. Kasarmirakennuksen nauhamaisissa ikkunoissa on yleensä pystyjako, näin esimerkiksi tupakäytävissä. Keittiö-, hygieni- ja aputiloissa (pihanpuoleinen) on kapeita pystyikkunoita. Ruutujako on vallitseva korjaus- ja hallitilojen kookkaissa ikkunoissa.

Alkuperäiset, **puurakenteiset sisään-ulos aukeava ikkunat** ovat säilyneet rakennuksissa lähes kaikkialla. Ainoastaan kasarmikeittiön ikkunat on uusittu vanhan mallin mukaan. Ikkunat on maalattu valkoiseksi. Kasarmin 1. kerroksen kadun puolelle on puitteisiin myöhemmin asennettu näkösuojaksi rihlattu lasi. Kasarmin kellari-ikkunoiden ulkopuitteissa on rautalankalasia ja puitteiden välissä teräskaltrit, joista osa on alkuperäisiä.

Avattavat ikkunat ovat **sivusaranoituja**. Tärkein poikkeus on kasarmin pääporrashuoneen korkea ikkuna, jonka avattavissa puitteissa on yläsaranointi. Osa ikkunoista on ”kiinteitä”, eli niissä ei ole saranoita. Kaikissa sisäpuutteissa on käytetty niklattua helaa, joka toimii sekä saranoitujen sisäpuitteiden kääntösulkimena että kiinteiden sisäpuitteiden kiinnikkeenä. Kiinnikkeitä on yleensä kaksi / puite. Useissa ikkunoissa on kahta **kääntösuljin / kiinnikemallia**, joista yleisempi ja ”muotoilumpi” on todennäköisesti alkuperäinen. Ulkopuitteissa on **sormihaka ja lenkki**. Saranoiduissa ikkunoissa on **tuulihaka**. Pääporrashuoneen korkean ikkunan sisäpuutteissa kiinnikkeinä toimivat **prikka ja kiinnipitoruuvi**, jossa on pyöreä pää. (Samaa ruuvia oli alun perin tupakäytävien vitriineissä).

Kasarmissa ei yleensä ole ulostuleva ikkunapenkkiä, vaan **ikkunasyvennyksen** pinta on rapattu, tasoitettu ja maalattu. Syvennyksessä on pyöristetty ura, mahdollisesti kondenssivesiä varten, kuitenkin ilman poistoreittiä. Kellaritiloissa ja osassa ullakokerroksen yläikkunoita on ulostuleva **jyrkkä ikkunapenkki**, jonka pinnassa on rappaus ja maali.

Valon saanti, tuuletus ja lämmitys yhdistyvät ikkunaseinässä. MV. Tirilä.

Pääporrashuoneen ikkuna jatkuu yhtenäisenä kerrosten läpi. MV. Jetsonen.

Kellari-ikkuna jyrkkine penkkeineen.
MV. Jetsonen.

Autohallin ikkunoissa on yleensä yksi tai kaksi avattavaa, saranoitua puitetta. Muut puitteet ovat "kiinteitä". Autohallissa ja kasarmin asunnoissa on ulostuleva **suora ikkunapenkki**, jonka paksuus vaihtelee 60 - 80 - 100 mm. Hallissa penkin pinnassa on rappaus ja maali, muualla myös tasoitus. Sotilaskoti-soittajakoulun ikkunoiden avattavuus ja ikkunapenkki vastaavat periaatteeltaan autohallin ikkunoita.

Rakennuksissa on muutamissa paikoissa kiinteä puurakenteinen **sisäikkuna**, esimerkiksi kasarmin pääporrashuoneen 2. kerroksessa ja ruokasalin oven yhteydessä. Ikkuna on listoitettu rakennuksille tyypillisellä puolipyöreällä puulistalla.

Bensiiniaseman
kaareva
ikkunaseinä.
MV. Jetsonen.

Kaksi niklattua helatyyppeä, jotka toimivat sekä kääntösulkimina että kiinnikkeinä. MV. Jetsonen.

Ikkunasyvennys urituksineen.
MV. Jetsonen.

2.4.3. Ovet

Sisäövet

Kasarmissa on pääasiallisesti huullettuja **laakaovia**. Ne ovat yleensä alkuperäisiä. Vastaavia uusia ovia on uusittujen rakenteiden yhteydessä, esimerkiksi poliklinikassa ja kellarin sosiaali-tiloissa. P ohjoisessa porrashuoneessa on alkuperäiset huultamattomat laakaovet. Ruokasalin **puurunkoinen lasiovi** on erityistyyppi. Tämän parioven molemmat puoliskot on saranoitu keskeltä. Oven listoitukset ovat yhteneväisiä sisäikkunoiden kanssa. Ovesa on uusi kromattu lankavedin. Huullettuja **teräsovia** on käytetty pääasiassa kellaritiloissa. Kellarissa on alkuperäisiä tuuletusreiällisiä **lautaovia**.

Alkuperäisiä vetimiä / painikkeita on neljää tyyppiä: kasarmin hierarkkisesti keskeisessä pääporrashuoneessa on messinkinen puolipyöreä **putkipainike**, esikuntasivessä on niklattu **“sarvimallinen” painike**. Yleisin kasarmissa ja autohallissa on taitettu **lattateräsvedin**, joka on kiinnitetty metallikilven kanssa ovilehteen kuusiokoloruuvein. Kilvessä on avainreikä. Vedin esiintyy rullasalvan kanssa. Komeroissa ja wc-tiloissa on alkuperäisiä siroja **metallivetimiä**. Kromatut **uudet painikkeet** joko korvaavat aiempaa painikemallia vanhassa ovesa tai liittyvät uuteen oveen. **Lankavetimiä** on kellarin- ja ulko-ovissa. Pääosa näistä vetimistä on uusittuja.

Potkupeltiä on käytetty mm. tupaoven sisäpuolella, porrashuoneiden, hallin ja huoltotilojen ovissa sekä ulko-ovissa. Muutama vanha **ovipumppu** on jäljellä. Ulko-ovissa pumppu on yleensä uusittu. Alkuperäisissä wc-ovissa on näkyvissä auki / kiinni –kyltti. **Kynnykset** ovat yleensä metallivahvistettuja. Ulko-ovissa on useimmiten graniittikynnys. Lukot on pääosin uusittuja Abloy-lukkoja. Vanhoja **saranoita** on kahta mallia.

Autohallin puolella on kaksi pääasiallista käyntiovi-tyyppiä: yleisimpänä uusi huultettu **teräsovi**, jossa on kromattu painike tai lankavedin ja toisena varastotyyppinen alkuperäinen huultamaton **laakaovi**, jossa yleensä on

Tamminen pääsisäänkäyntiovi rakennuksen tärkeimpänä ovena. MV. Tirilä.

Tupaovi esimerkkinä kasarmin alkuperäisistä laakaovista. MV. Jetsonen.

Ruokasalin puu-lasiovi luo vastaavan ulko-oven kanssa läpinäkyvyyttä rakennuksen tärkeään kohtaan. MV. Jetsonen.

Miehistösisäänkäynnin parilaakaovet oli mitoitettu suurten joukkojen käyttöön. MV. Jetsonen.

lattateräsvedin. Kellaritiloissa on myös vanhoja pellitettyjä ovia. Levyrakenteisissa aputiloissa on uudet laakaovet kromattuine painikkeineen. Soittokunnan uusituissa tiloissa väliovet ovat joko huullettuja **laakaovia**, **teräs-** tai **teräs-lasiovia**.

Ulko- ja ajo-ovet

Kasarmin pääporrashuoneen ovi on ainoana suoraan kadulle avautuvana ja **tammi-lasirakenteisena** selvästi hierarkkisesti rakennuksen tärkein ovi. Kasarmin muut ovet avautuvat pihalle päin. Ruokasalin sisäänkäynnin **puu-lasiovi** on arkkitehtonisesti tärkeä, ei vähiten rakennuksen läpinäkyvyyden takia. Myös parvekkeiden ovet ovat puu-lasiovia. Miehistösisäänkäynnin huultamattomat **parilaakaovet** palvelevat hyvin suurten joukkojen liikenteen tarpeita. Useimmat muista kasarmin ulko-ovista ovat uusia huullettuja **teräs-** tai **teräs-lasiovia**. Autohallissa on uudet teräksiset tai teräs-lasirakenteiset pariajo-ovet. Soittajakoulunkin teräs-lasirakenteiset ulko-ovet on uusittu, mistä mm. vanhoihin aukkoihin sijoitetut täytepalat kertovat. Lankavedin on rakennusten ulko-ovien hallitsevin vedintyyppi.

Ruokasaliin johtava puu-lasiovi korostaa rakennuksen läpinäkyvyyttä. MV. Jetsonen.

Autohallin ajo-ovi Hesperiankadulle. MV. Jetsonen.

Autohallin ajo-ovi pihalle. MV. Jetsonen.

Helatyyppejä. MV. Jetsonen, Tirilä.

2.4.4. Listat

Jalkalista

Kasarmirakennuksessa erityinen jalkalistatyyppi on 40 mm korkea x 30 mm leveä **puulista, jossa on pyöristetty ylä”huuli”**. Pyöristys kertoo pienessä mittakaavassa rakennuksille ominaista piirrettä. Listaa on käytetty kasarmien normaalikerrosten tuvissa, esikunnan tiloissa sekä luentosalissa. Tupien pitkillä sivuilla on tämän listan alla 120 mm leveä x 40 mm korkea puulista. **Suoraa puulistaa**, 80 mm x 20 mm, on käytetty ruokasalissa, 1. kerroksen opetussalissa, normaalikerrosten tupakäytävissä ja voimistelusalissa. Pilareissa on n. 250 mm korkea **peltalista**.

Tuulikaapissa, pää- ja pohjoisessa porrashuoneissa on musta 4 mm paksu **kumijalkalista**, jonka korkeus vaihtelee 80 - 120 - 150 mm. Myös portaiden välitasanteiden reunassa on musta kumalista. Kumin käyttö porrashuoneissa kertoo uuden materiaalin edustavuudesta.

Kumijalkalista edustavissa porrashuoneissa. MV. Jetsonen.

Opetussalin puujalkalista, esimerkki huolellisesta yksityiskohtien suunnittelusta. MV. Jetsonen.

Sisäikkuna lasilistoineen. MV. Jetsonen.

Ovilistan puolipyöreä muoto toistuu muissakin yksityiskohdissa. MV. Jetsonen.

Tupakerrosten hygieniatiloissa on alkuperäinen **rapattu ja maalattu jalkalista**, 23 mm x 100/ 200 mm. K asarmin muissa wc-tiloissa on koveraksi muotoiltu, n. 50 mm korkea x 40 mm syvä rapattu ja maalattu lista. Klinkkerilattian kanssa on käytetty samansävyistä **klinkkerijalkalista**.

Uudempia jalkalistoja on 1960–1990-luvuilla uusittujen pintojen yhteydessä. Useimmin ne ovat n. 40 mm korkea puulistaa tai n. 70 mm korkea muovilistaa. Jalkalistana on myös käytetty seinälle nostettua muovimattoa (esim. poliklinikassa), betonia (esim. osittain keittiötiloissa) tai akryylibetonia (saunaosastossa). Seinään maalattua jalkalistan aita on eräissä kohdissa, esimerkiksi 1. kerroksen opetussalin portaissa.

Halli- ja varastotiloissa ei yleensä ole jalkalista. Autohallin toimistohuoneissa on vaihtelevasti 60 - 75 - 95 mm korkea x 22 mm leveä **puujalkalista** + mattolista. Huoltamosiiven betonilattioissa ei myöskään ole listaa, poikkeuksena bensiniasema, jossa osittain on 80 mm puujalkalista ja yksi huoltotila, jossa on pyörästetty laattajalkalista. Myöhemmin lisättyjen apu- ja saniteettitilojen yhteydessä on **uusia jalkalistoja**: puulista (n. 40 mm korkea) tai jalkalistaksi nostettu uusi laattamateriaali.

Mattolistat ovat myöhempiä lisäyksiä ja niitä on käytetty vain harvoissa paikoissa, esimerkiksi esikuntasii vessä.

Ovilista

Kasarmien ja autohallin alkuperäinen vakio-ovilista on 30 mm x 15 mm **puolipyöreä puulista**. Ovisyvennyksen puolella listaa ei ole. Ovien ohella listaa on käytetty myös kiintokalusteissa ja sisäikkunoissa. Myöhemmät (1960-1990-lukujen) ovilistat ovat **uusia puulistoja**, leveys vaihtelee 30 – 40 - 45 mm.

Lasilistat, kiinteissä sisäikkunoissa sekä puu-lasirakenteisessa ruokasalin ovesta, ovat päistään pyörästettyjä ja kooltaan 1 1/3 x 1/2 - tuumaisia.

2.4.5. Kiintokalusteet

Kasarmin tupakäytävissä on koko tilan pituinen **kaappi- / vitriinikokonaisuus**, jonka seinän sisään rakennetut osat: miehistön vaatekaapit, auto-osille tarkoitetut lasivitriinit sekä palopostit, muodostavat eräänlaisen ohuen toiminnallisen “**aputilavyöhykkeen**”. Vyöhyke myös eristää miehistötupia käytävän äänimaailmasta. Puolipyöreät listat sekä yksiaiaineisuus ja -värisyys sitovat seinän kanssa samassa tasossa olevat osat yhtenäiseksi linjakkaaksi nauhaksi.

Vaatekaappien sisustukseen kuuluvat alkuperäinen hattuhylly ja myöhemmät lisähyllyt. Nurkkien siivottavuutta on parannettu pyörölistoituksella. Ovien tuuletusraot, hattuhyllyn harva laudoitus sekä kaapin yläpinnan kaksi tuuletusreikää kertovat 1930-luvun hygieni- ajattelusta, jota on toteutettu myös mm. vaatteiden kuivaushuoneissa ja tuuletusparvekkeissa.

Tupakäytävien virtaviivaista tilaa vahvistaa edelleen kaappiseinän jatkeena oleva kaareva **lasivitriini**, joka sekä heijastaa että hyödyntää vastapäisen seinän ikkunasta tulevaa valoa. Puurakenteisen vitriinin etusivun runko koostuu puolipyöreistä välipuista, joihin lasi on kiinnitetty suoraan. Lasin päällä on listana puolipyöreä vastakappale pystyrungolle. Alkuperäiset kiinnikkeet ovat pyöreäpäisiä niklattuja ruuveja. Vitriinissä on kolme ulospäin kallistettua puuhyllyä. Vitriineissä toistuvat vaatekaappien yksityiskohdat: lautakatto, tuuletusreiät ja nurkkien pyörölistat.

Kaappiseinään on lisäksi upotettu kaksi **palopostia**, joiden ovet ovat vastaavia kuin vaatekaappienkin. Toisen palopostin alle on sijoitettu juomallas.

Kasarmin esikuntasiivessä, autohallin toimistohuoneissa sekä joissain huoltosiivenkin tiloissa on aputila-komero-**vyöhyke**, jonka läpi kuljetaan toimistohuoneisiin. Se lienee siinä osittain äänieristysyistä. Komero-ovissa on usein siro metallivedin ja puolipyöreä ovilista.

Tupakäytävän virtaviivaista tilaa vahvistaa kaappiseinän jatkeena oleva kaareva lasivitriini. MV. Jetsonen.

Ruokasalin kartta siihen upotettuine lasivitriinineineen on yksi kasarmin erityisimmistä yksityiskohdista. MV. Jetsonen.

Tupakäytävien tuuletusraoliset vaatekaapit. MV. Jetsonen.

Lattateräksestä taivutettu naulakko. MV. Jetsonen.

Uudempi kiväärilinen korvasi aiemmin tuvissa ollutta telinettä. MV. Jetsonen.

Ruokasalin erikoislaatuinen elementti on sisääntuloseinään maalattu värikäs **maailmankartta** “tehty 1935” siihen upotettuine **lasivitriinineineen**. Kartan maalaus jatkuu sekä kaapissa että seinän pääd yssä. Pokaaleille tarkoitettussa vitriinissä on kaksi L-ter äskiinnikkeellä kannatettua, n. 16 - 20 mm paksua lasihyllyä sekä puukehyksinen lukollinen lasiovi. Suomi on kartassa nostettu esiin kultaista, kartan hallitseva sävy on valtamerten vaalean sininen. Eri mailla sekä joskus myös kansoilla on oma sävynsä, mm. Neuvostoliitto koostuu punaisen eri sävyistä. Kartan nimet kertovat vuoden 1935 tilanteesta: “Englannin Intia”, “Tatarit”, “Inkeriläiset”. Seinän pyöristetyssä päädyssä on ohuesta pyöröteräksestä tehty törmäyssuoja.

Keittiöseinällä on sisäänrakennettu **hyllykkö**, jonka rungon ylä- ja alanurkat sekä kiinteän hyllyn liitoksia on pyöristetty hygienian hengessä. Hyllykön liukuovet rakenteineen ovat uudempia.

Kasarmien esikuntasäivissä sekä miehistön peseytymistiloissa on seinään kiinnitettyjä **vaatenaualakkoja**, L- ja lattateräksestä tai teräsputkesta taivutettuja. Vaatteiden kuivaushuoneissa on teräsputkesta tehdyt kuivaustelineet ja niiden alla puiset kuivauspenkit.

Kasarmien esikuntasäiven käytävissä sekä tupakäytävissä on jäljellä muutama kovaääninen ja uudempi kiväärilinen. Opetustoiminnasta on jäljellä luentosalissa liitutaulu, opetussalissa myöhemmin lisätty kateederi sekä voimistelusalissa mm. puolapuut ja koripallotelineet.

2.4.6. Talotekniikka

Rakennusten **valaisimet** on lähes poikkeuksetta uusittu. Yleisratkaisuna on käytetty loisteputkivalaisinta, kasarmissa katon pintaan asennettuna, halli- ja huoltotiloissa katosta riippuvana. Muutamassa kohdassa on lisäksi uusi seinävalaisin. Eräissä pienemmissä hygienia- ja aputiloissa on hehkulamppu pyöreine lasikupuineen.

Kasarmin ja autohallin alkuperäiset patterit seinäsyvennyksineen ovat säilyneet hyvin. Ne muodostavat merkittävän osan arkkitehtonisesta kokonaisuudesta. Valurautainen **lamellipatteri** (pylväsradiaattori) on Högforsin Siro – tyyppiä. Lamellien tiheän pystyjaon muodostama rytmi on luonteenomainen osa lähes jokaista tilaa. Patterit on pääsääntöisesti asennettu ikkunan alla olevaan patterisyvennykseen, jonka ylä- ja alapinta on pyörästetty lähes ympyrämuotoon. Syvennyksen ja patterin mitoitus on huonekohtainen. Lämpöjohdot on yleensä upotettu. Alkuperäisiä patterityyppejä ovat myös tupakäytävien pintaan asennettu kaareva sileä **putkipatteri** sekä vaatteiden kuivaushuoneiden lattiaan kiinnitetty **pyöreä ripapatteri**. Autohallin puolella on pääasiassa lamellipattereita seinäsyvennyksessä. Uusittuja patterityyppejä on useita (sekä pylväs että levy). Soittajakoulu-sotilaskodin patterit ovat 2-levyisiä.

Alkuperäinen ilmanvaihto on kasarmin normaalikerroksissa osittain jäljellä: seinähormiin on asennettu **IV-säleikkö** ja ikkunan alla on **tuuletusventtiili**, n.s. sommee – venttiili. Kasarmin keittiö-, kellari- ja ullakotiloissa on **uusittu ilmanvaihto**. Keittiötä lukuun ottamatta IV-elimet on useimmiten asennettu suoraan katossa kulkeviin putkiin, ilman alakattoa. 1990-luvun alussa kahteen päällekkäiseen tupaan on rakennettu uusi eteläseinän pituinen IV-hormi. Autohallin puolella ilmanvaihto on uusittu: IV-elimet on asennettu suoraan katossa kulkeviin putkiin ja alkuperäiset, hallin pilarien kyljessä kulkevat hormit on käytetty hyödyksi. Soittajakoulu - sotilaskodissa on täysin uusittu ilmanvaihto, pääasiassa kanavisto on vedetty käytävän alakatoissa, IV-elimet on sijoitettu huoneiden seinien yläosiin. Rakennuksen länsipäädystä on joissain paikoissa jäljellä toimiva messinkinen tuuletusventtiili.

Lamellipatteri hygienia-tilassa.
MV. Jetsonen.

Soittajakoulun levypatteri. MV. Jetsonen.

Autohallin pattereita
törmäyssuojineen.
MV. Jetsonen.

Tuvan IV-hormi säleikköineen. MV. Jetsonen.

Vanhat **sähköasennukset** ovat kasarmin puolella upotetut. Myöhemmät asennukset on lähinnä pinnassa paitsi tiloissa, joissa rakenteetkin ovat uusittuja. Soittajakoulussa on kauttaaltaan myöhempi pinta-asennus.

Savuilmaisimia on kasarmin puolella lähinnä tuvissa ja tupakäytävissä. Ne on asennettu katon pintaan.

Kasarmissa on kaksi alkuperäistä **paloposti**tyyppiä kiinteällä vesiliittymällä. Vallitseva tyyppi on joko upotettu tai laa tikkomallinen ja siinä on laakao vi pyörölistoineen. Tupakäytävien kaappiseiniin on upotettu paloposti, jonka alla on juoma-allas.

Autohallin pilariin kytketty IV-hormi törmäyssuojineen. MV. Jetsonen.

Uusi ja vanha sähköasennus vierekkäin opetustiloissa. MV. Jetsonen.

Autohallin käytävällä uusia IV-putkia ja sähköhyllyjä. MV. Jetsonen.

Kovaääninen autohallin pylväässä. MV. Jetsonen.

Soittajakoulun tuuletusventtiili. MV. Jetsonen.

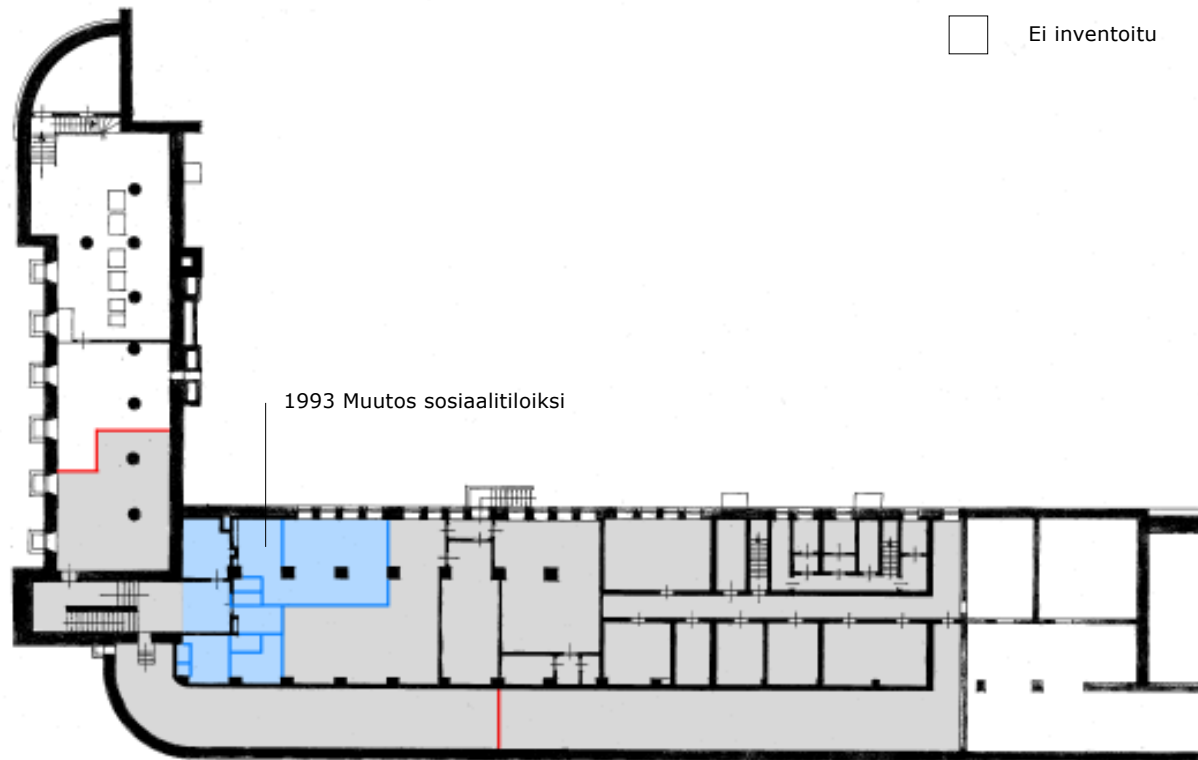
Kasarmin tuuletusventtiili. MV. Tirilä.

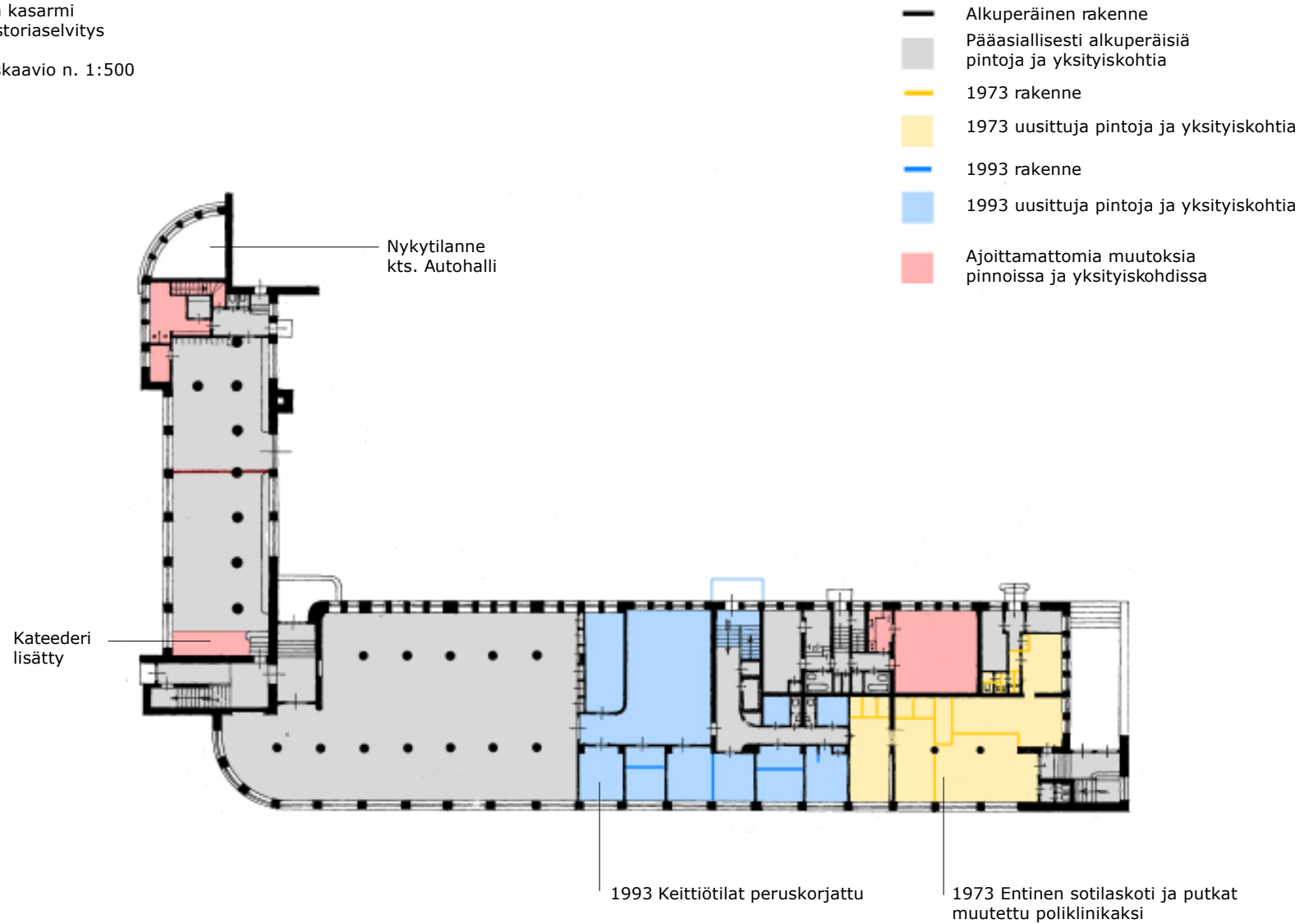
Kasarmin peruspaloposti. MV. Jetsonen.

Kasarmi
Kellari

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1993 rakenne
- 1993 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- Ajoittamaton rakenne
- Ei inventoitu

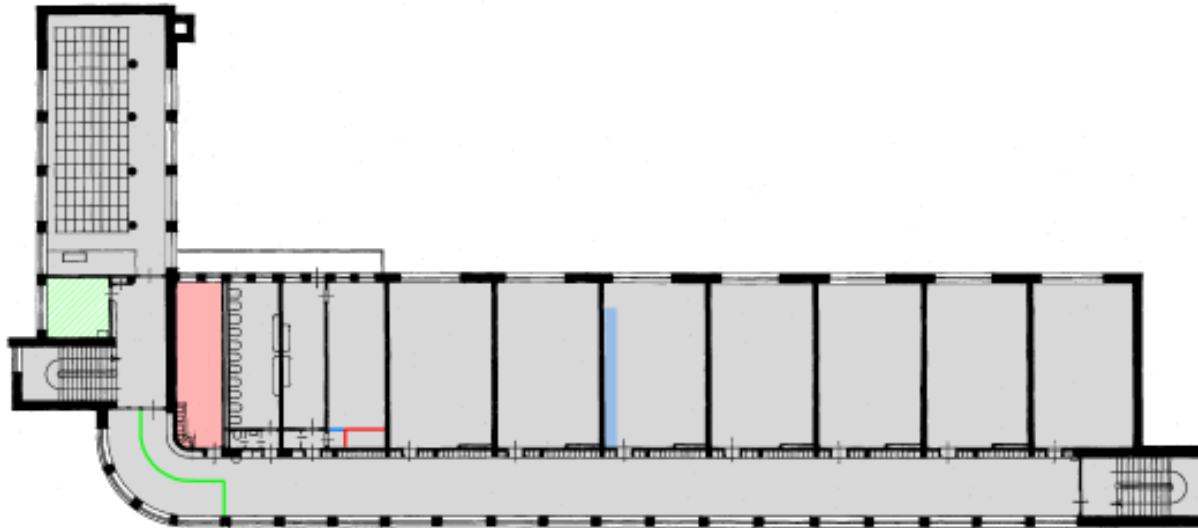

Kasarmi
1.krs

Kasarmi
2.krs

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1960-luvun rakenne
- 1960-luvulla uusittuja pintoja
- 1993 rakenne
- 1993 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- Ajoittamaton rakenne
- Ajoittamattomia muutoksia pinnoissa ja yksityiskohdissa

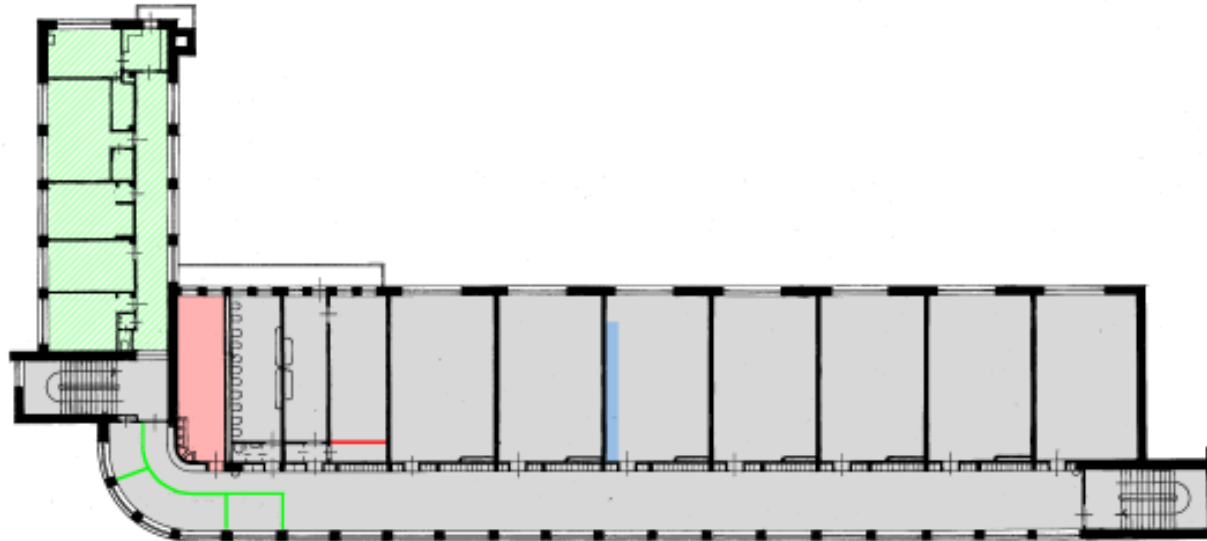

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio n. 1:500

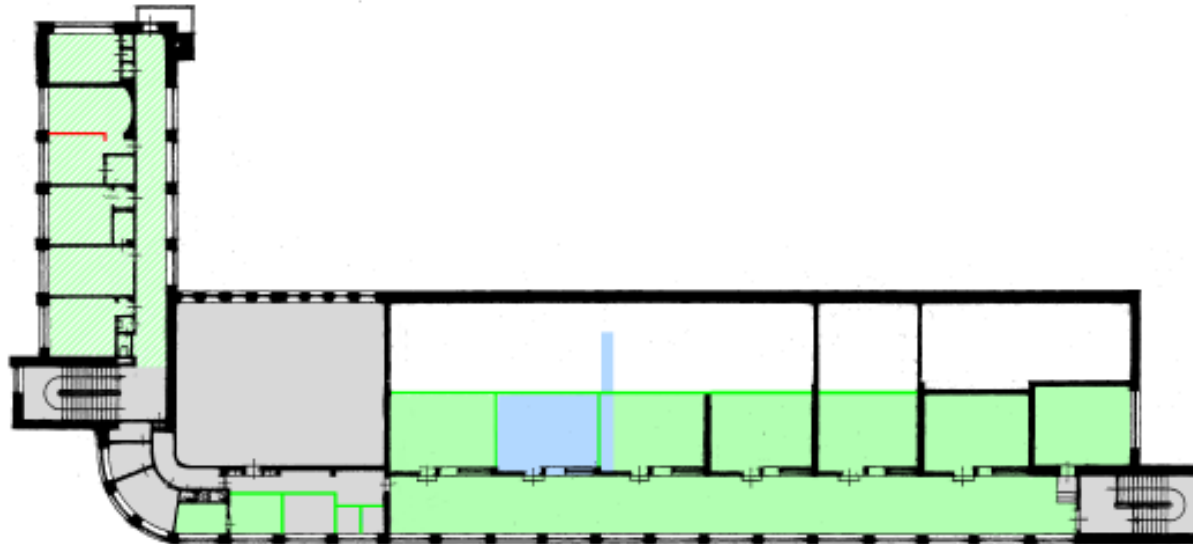
Kasarmi 3.krs

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1960-luvulla uusittuja pintoja
- 1960-luvun rakenne
- 1993 rakenne
- 1993 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- Ajoittamattomia muutoksia pinnoissa ja yksityiskohdissa

Kasarmi
4.krs

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1960-luvun rakenne
- 1960-luvulla uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- 1960-luvulla uusittuja pintoja
- 1993 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- Ajoittamaton rakenne

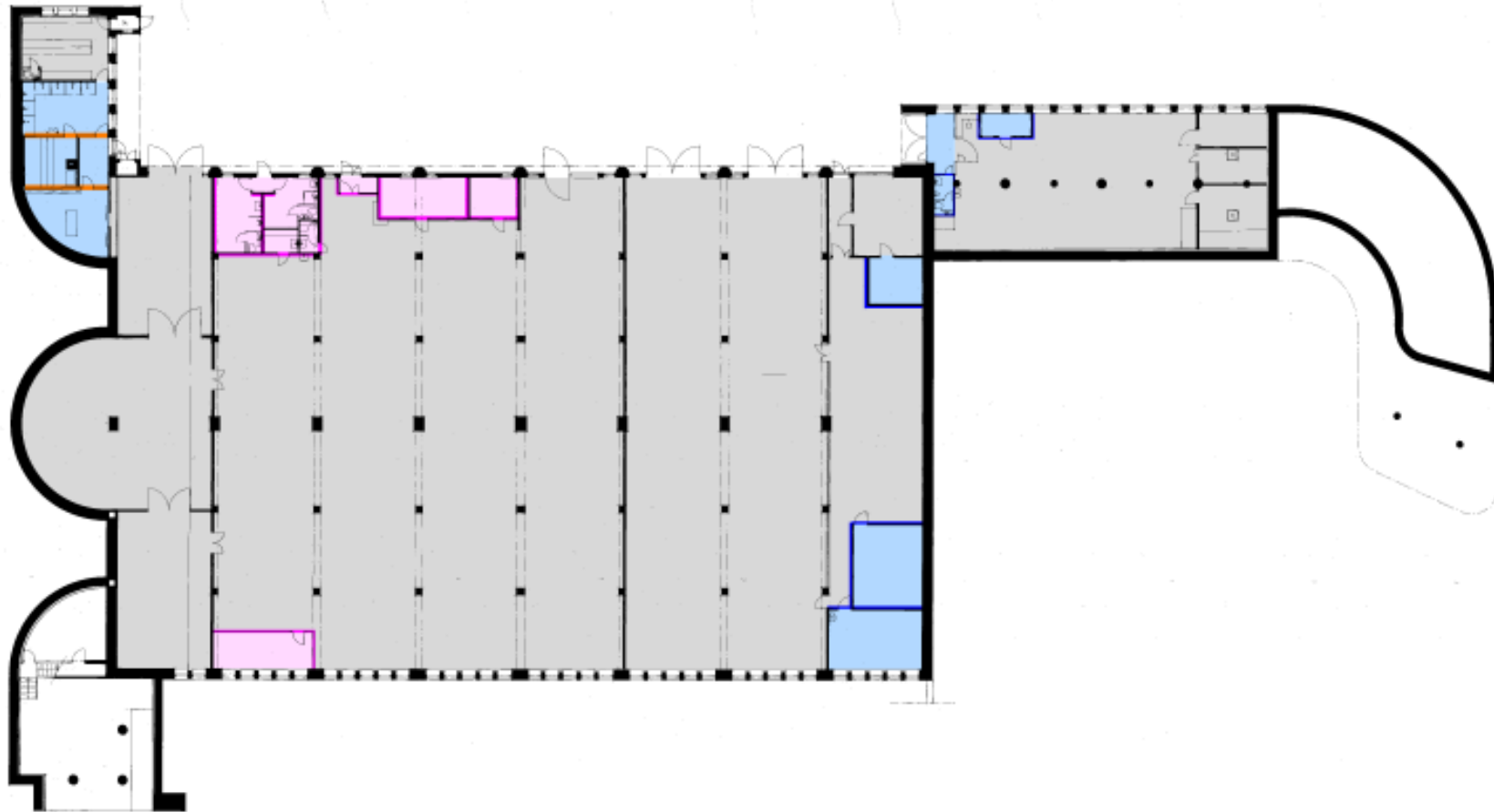

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio n. 1:500

Autohalli Kellari

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1958 rakenne
- 1986 rakenne
- 1986 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia
- 1991 rakenne
- 1991 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia

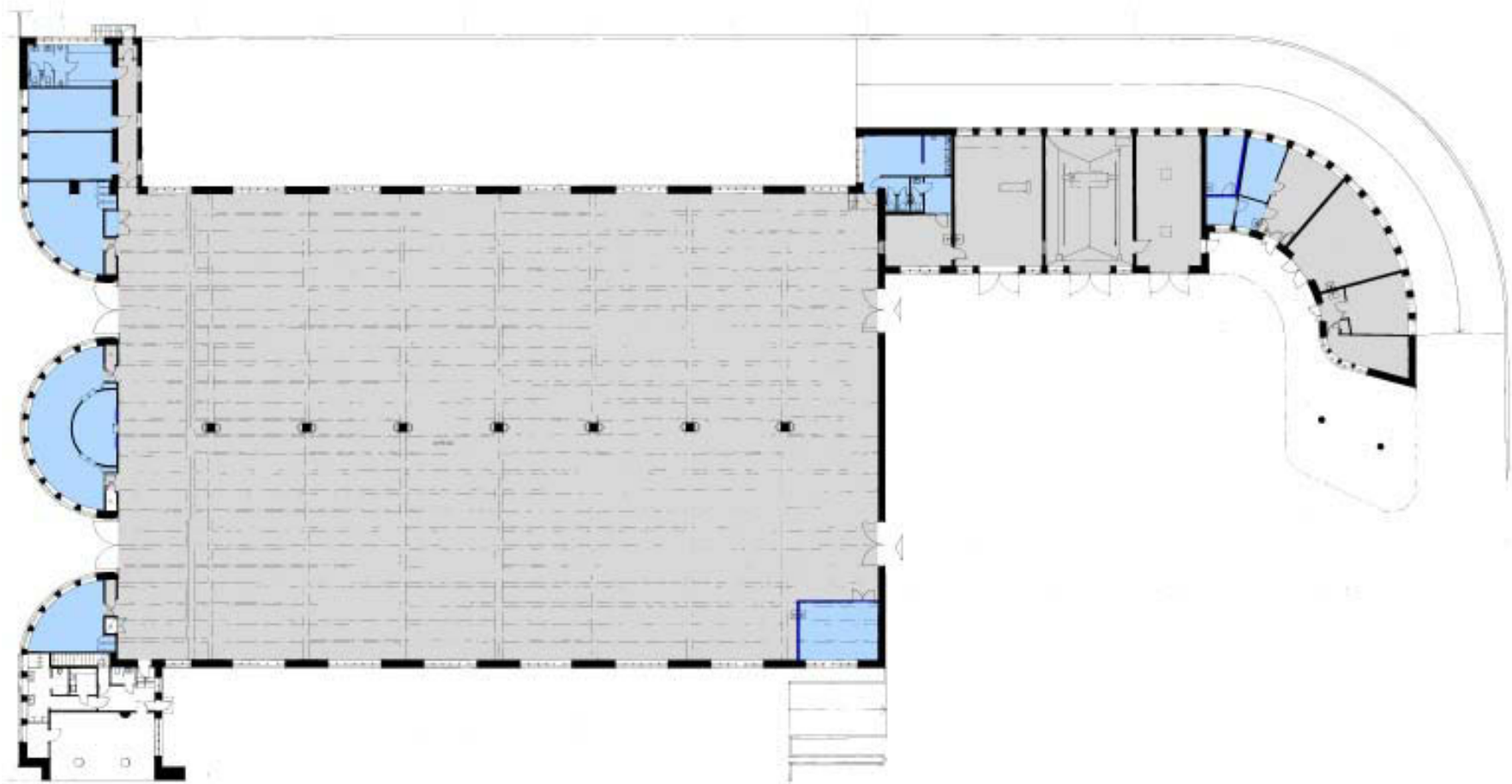

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio n. 1:500

Autohalli 1.krs

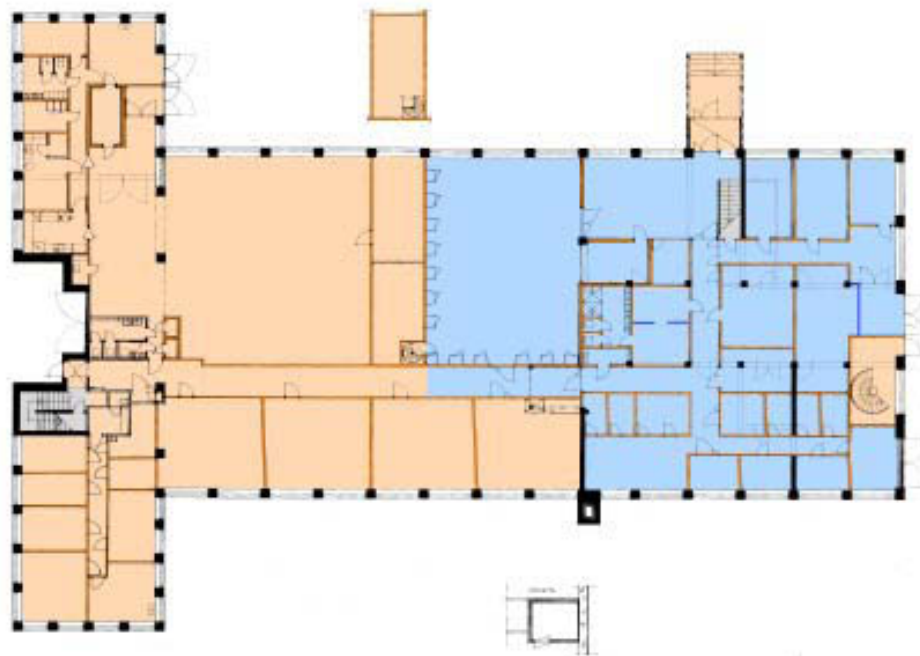
- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1991 rakenne
- 1991 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia

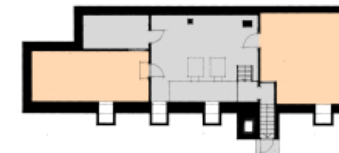
Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio n. 1:500

Soittajakoulu 1.krs ja kellari

- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1972-73 rakenne
- 1972-73 uusittuja pintoja tai yksityiskohtia
- 1991 rakenne
- 1991 uusittuja pintoja tai yksityiskohtia

Kellari

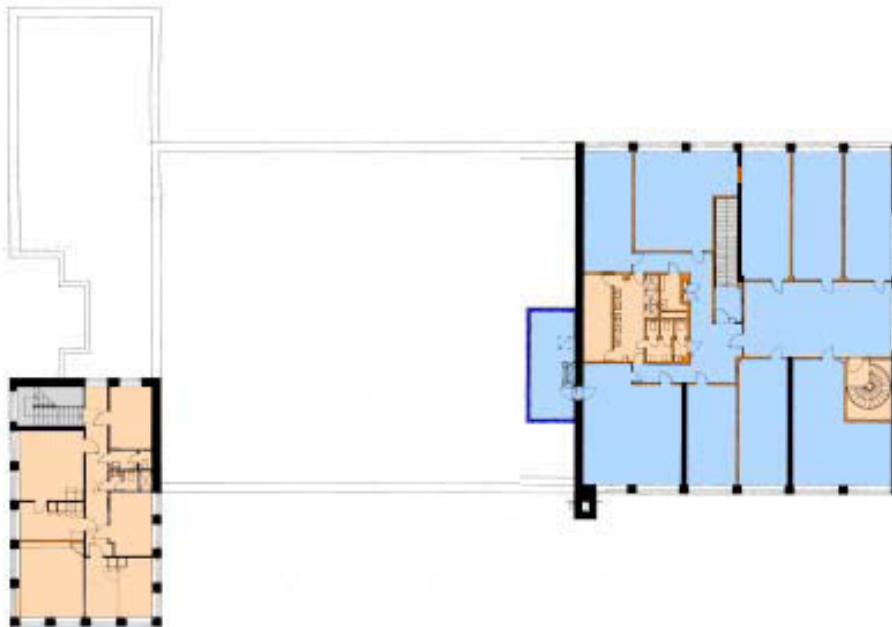
- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1972-73 uusittuja pintoja ja yksityiskohtia

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio n. 1:500

Soittajakoulu 2.krs

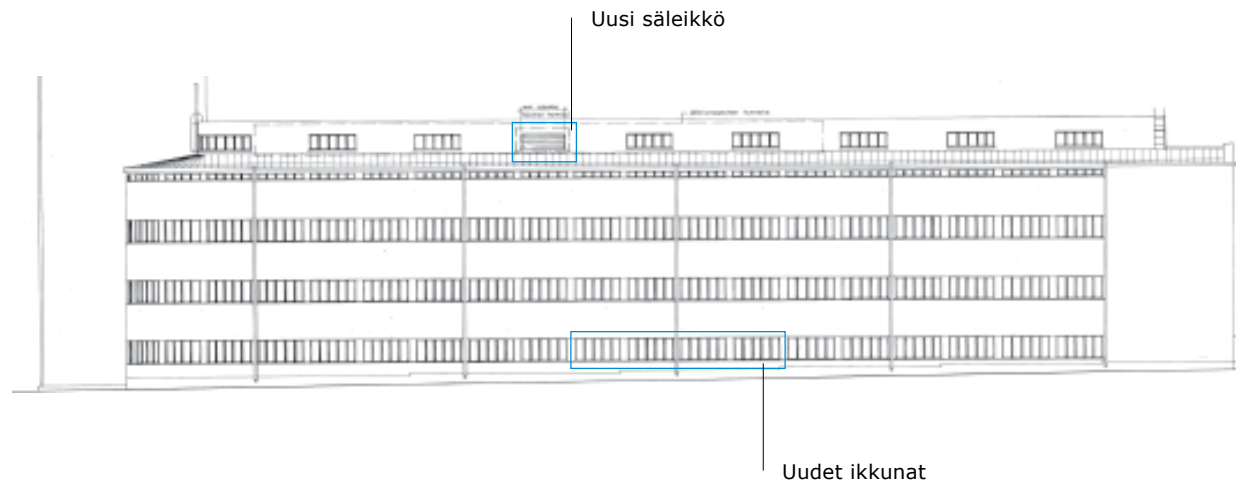
- Alkuperäinen rakenne
- Pääasiallisesti alkuperäisiä pintoja ja yksityiskohtia
- 1972-73 rakenne
- 1972-73 uusittuja pintoja tai yksityiskohtia
- 1991 rakenne
- 1991 uusittuja pintoja tai yksityiskohtia

Kasarmi
Julkisivu itään

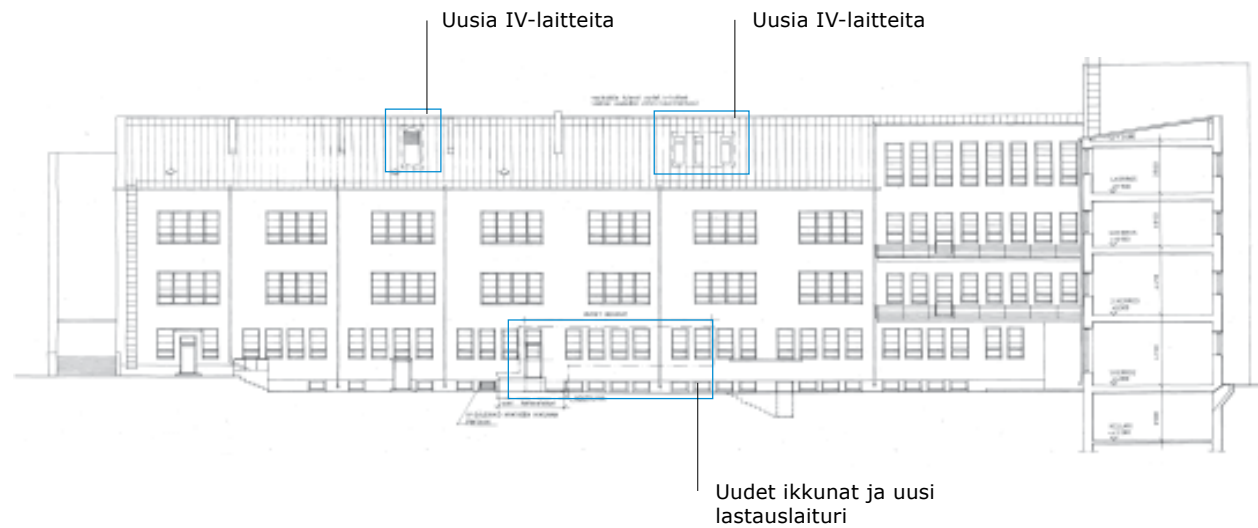
1990-luvun muutoksia

Kasarmi
Julkisivu länteen

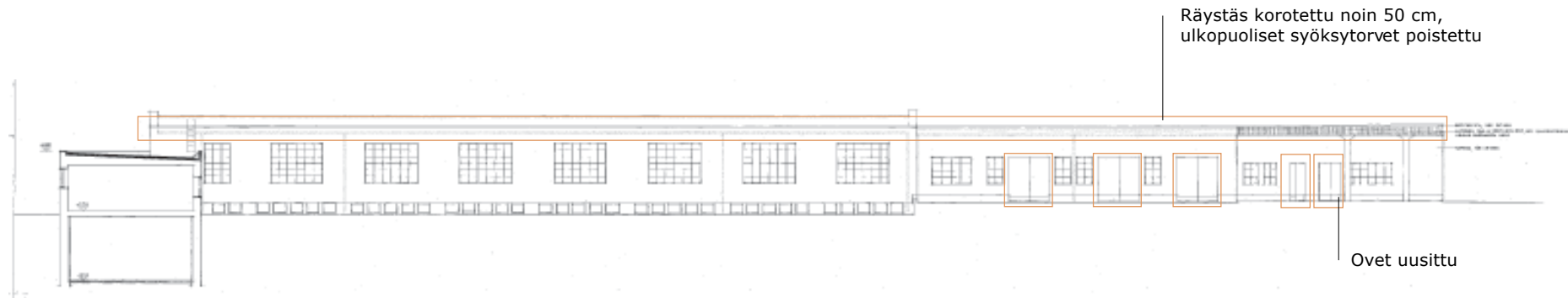
1990-luvun muutoksia

Autohalli
Julkisivu itään

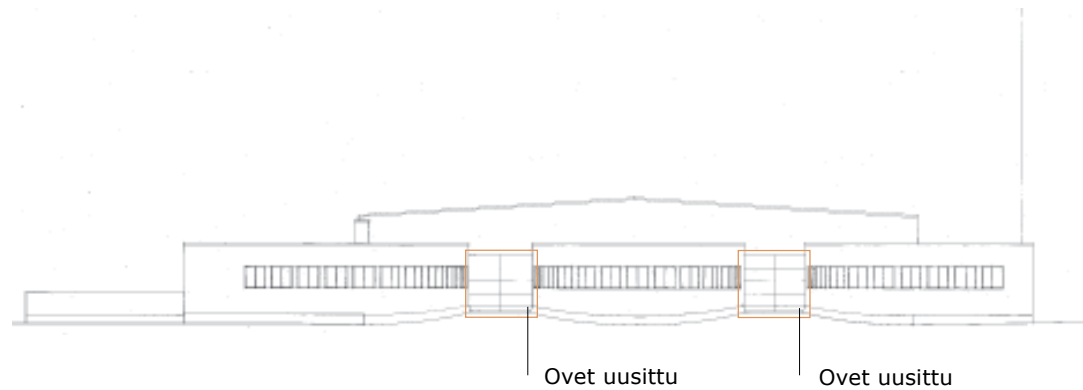
1970-luvun muutoksia

Autohalli
Julkisivu etelään

1970-luvun muutoksia

Autohalli
Julkisivu länteen

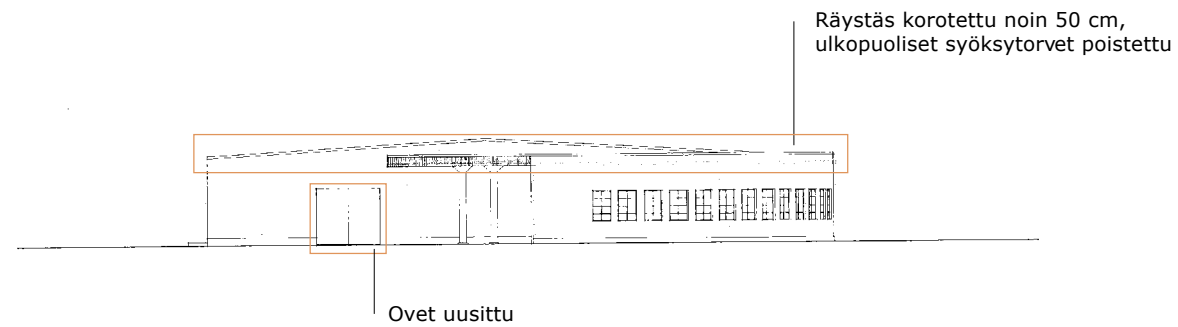
1970-luvun muutoksia

Autohalli
Julkisivu pohjoiseen

1970-luvun muutoksia

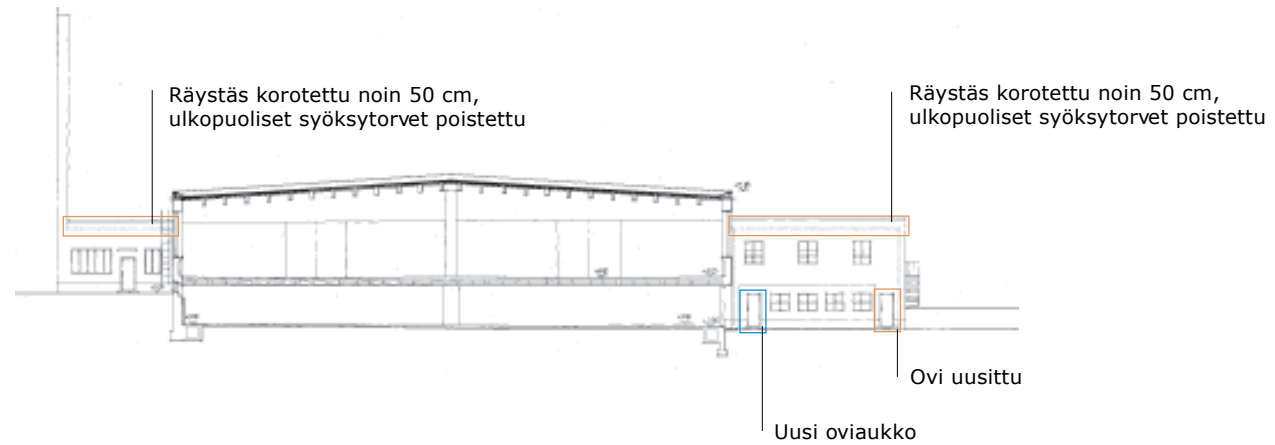
Autohalli
Leikkaus

1970-luvun muutoksia

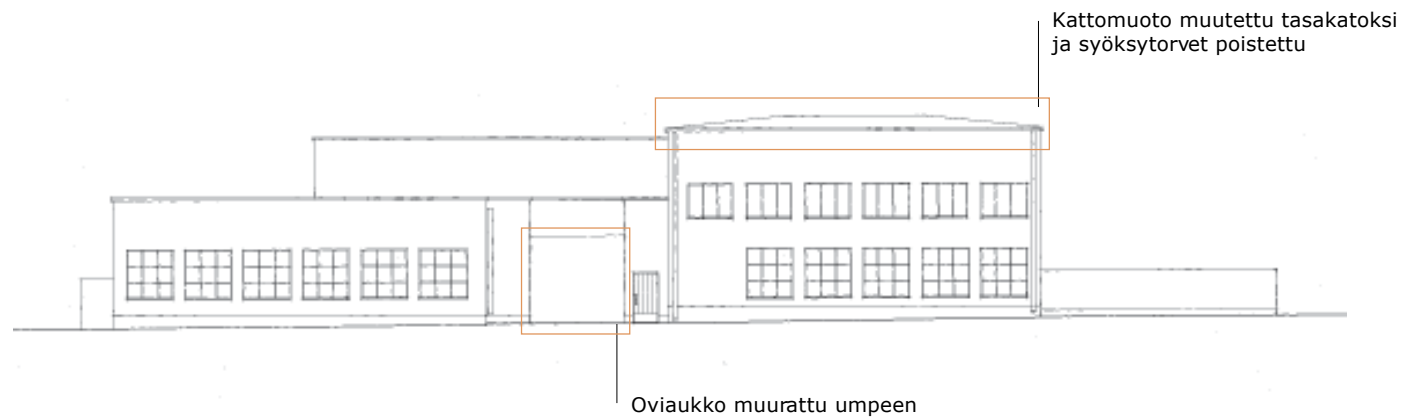
1990-luvun muutoksia

**Soittajakoulu
Julkisivu itään**

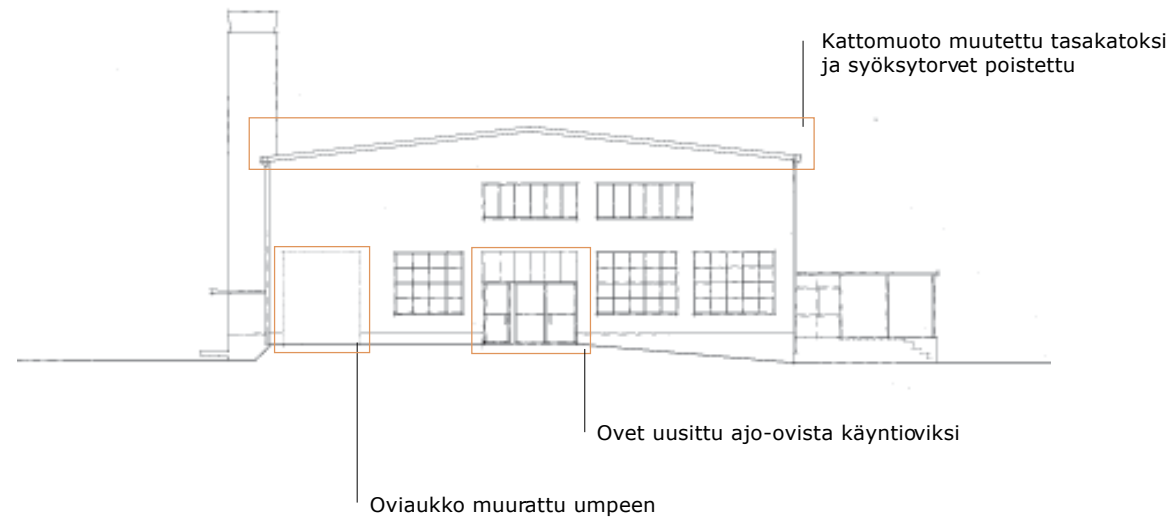
1970-luvun muutoksia

Soittajakoulu
Julkisivu länteen

1970-luvun muutoksia

Taivallahden kasarmi
Rakennushistoriaselvitys

Säilyneisyyskaavio

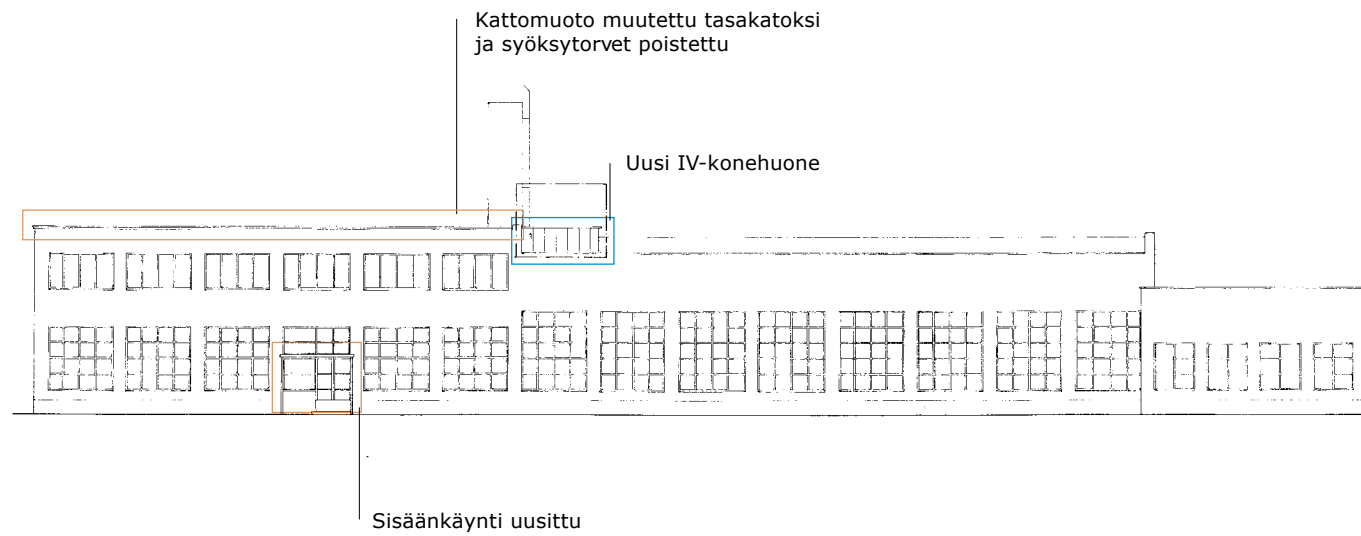
Soittajakoulu Julkisivu etelään

1970-luvun muutoksia

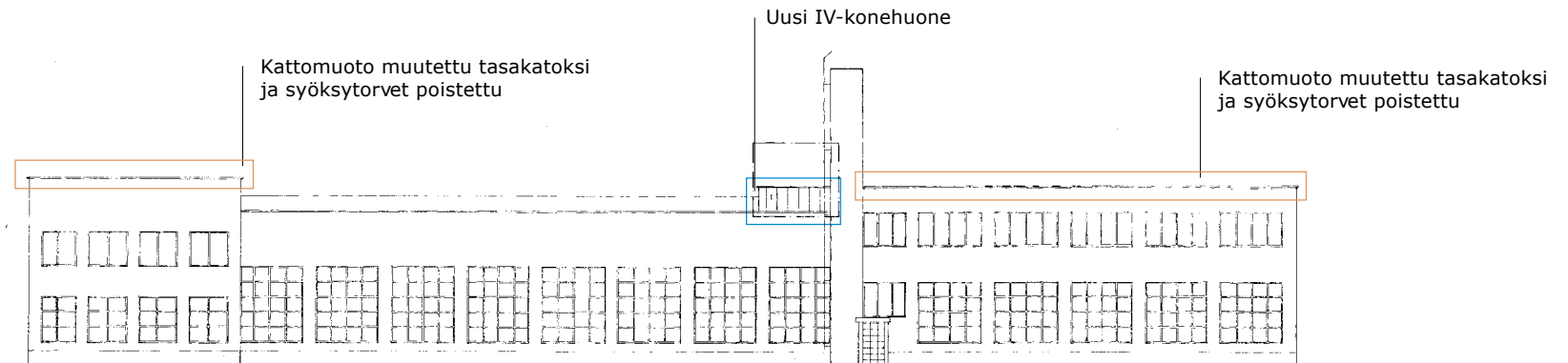
1990-luvun muutoksia

**Soittajakoulu
Julkisivu pohjoiseen**

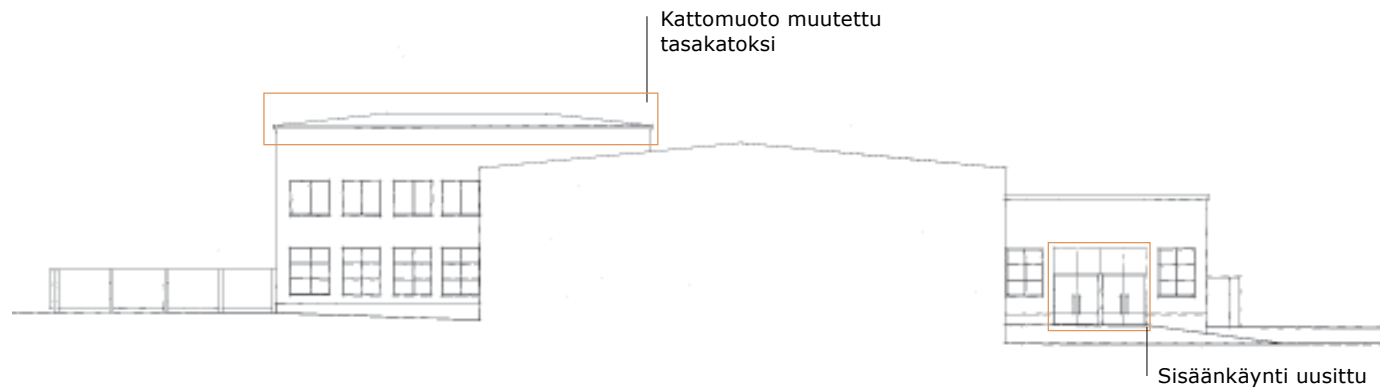
1990-luvun muutoksia

Soittajakoulu
Julkisivu länteen

1970-luvun muutoksia

4. Värikartoitus

Värikartoituksessa on keskitytty kasarmin ja autohallin keskeisiin sisätiloihin. Kartoituksen tarkoituksena on antaa alustava kuva kohteessa käytetyistä aikakauden väreistä, kyseessä ei ole kuitenkaan kattava väritutkimus.

Yleistä pintakäsittelyistä

Kasarmin ja autohallin huonetilojen pintoja on maalattu hyvin harvoin. Kattopinnoilla on yleensä vain kaksi - kolme pintamaalikerrosta. Päällimmäinen kerros on maalattu telaten. Seinillä käsittelykerroksia on pääsääntöisesti yksi kerros enemmän kuin katoissa. Seinien päällimmäinen maalikerros on telalla levitetty laleksimaalipinta.

Rappauspintojen pohjustus on tehty ohuella, öljyisellä ns. täytemaalilla. Pohjakäsittelystä imeytynyt öljy on värjännyt rappauksen pinnan kellertäväksi. Alkuperäisessä maalaustavassa rappauksen hienorakenteisuus on pehmennetty täyttämällä huokoisuutta pellavaöljyvernissasta, liisteristä ja liidusta valmistetulla täytemaalilla.

Tämän pohjustuskerroksen päällä katoissa on ollut luonnonvaalea himmeä - puolihihmeä pintamaalikerros. Tämä maalikerros pehmenee ja liukenee hitaasti kosteudesta. Maalikerroksen mekaanisesta kestävydestä päätellen sideaine sisältää ilmeisesti myös aika paljon maaliöljyä. Rakentamisaikakohdalle oli tyypillistä seossideaineisten maalien käyttö kulutukselle vähemmän alttiilla pinnoilla. Kohteessa vuonna 1960 tehdyissä maalaustöissä on kattopinnoissa käytetty Himmos-nimistä sisäkäyttömaalia.

Seinien alkuperäinen pintamaali on kiiltävää - puolikiiltävää öljysideaineista maalia, joka on tehty samanlaiselle täytemaalilla pohjustetulle rappauspinnalle kuin kattojen käsittely. Seinissä käytetty maalityyppi on selvästi valittu kestäväksi kovaa kulutusta ja puhdistettavuutta on myös huomioitu kiilloastetta valittaessa. Maali on ollut hyvin tasoittuvaa ja pinnoissa ei karkeahkon pohjan takia ole näkävissä sivelyjälkeä. Vuoden 1960 maalaustöissä seiniä on maalattu Peston-nimisellä alkydimaalilla.

Ovissa, listoissa, ikkunapenkeissä ja kiintokalusteissa on maaleina käytetty kovia ja kiiltäviä öljy- ja lakkaöljymaaleja. Ovien, jalkalistojen ja kulkuväylien piilien kulutus on ollut erittäin kovaa ja näissä kohteissa on huoltomaalauskerroksia useampia, 2 - 4 kpl eli yhteensä näissä osissa on pintamaalikerroksia 4 - 6 kpl. Osasta ovilevyistä maalikerrokset ovat irronneet suurilta alueilta vanerin päältä, paljastaen puhtaan puupinnan. Syynä maalikerrosten kuoriutumiseen puupinnoilta on selvästikin aikakauden tapaan korvata pohjamaalaus öljyämällä tai aloittaa maalaustyö suoraan öljykittauksella ilman pohjamaalausta. 1960-luvun maalaustyöselityksen mukaan ovet tulee maalata lakkapitoisella öljymaalilla tai lakkamaalilla. Aikakauden värit ovat monesti useassa erässä säilytettyjä, tämän vuoksi eri tiloissa esiintyvät esim. ovien yms. värit voivat jonkin verran poiketa toisistaan.

Ikkunapielet on käsitelty samalla tavalla ja värillä kuin huoneen seinäpinnat. Ikkunat ja katot ovat tutkituissa paikoissa olleet aina samalla värillä maalattuja. Ikkunapenkit, jos toisin ei mainita, ovat vaalean harmaat. Värimallit niihin löytyy kohdasta porrashuoneet.

1930-luvulla maalaustarvikkeiden valmistus oli osittain siirtynyt jo teolliseksi toiminnaksi. Maalien ominaisuudet viittaavat siihen, että kohteessa on käytetty tehdasvalmisteisia maaleja. Myös löytyneet värisävyt vastaavat aikakauden vakiovärisävykarttojen näytteitä suurelta osin.

Vanhempaa korjaushistoriaa ei ole saatu aukottomasti selvitettyä arkistotiedon puutteellisuuden takia ja tästä syystä maalausväyheiden sekä niiden väritusten ajoitus tuottaa vaikeuksia. On hyvin mahdollista, että alkuperäiset maalauspinnat ovat olleet esillä tavallista pidempään ja laajin uudelleenmaalaus on suurelta osin tehty vasta 1960-luvulla.

Värinäytteet on katsottu jokaista huonetyyppiä varten useammasta kohdasta. Tästä syystä niiden paikkoja ei ole merkitty pohjapiirrokseen.

Alkuperäisiä maalipintoja on osittain näkyvissä pääporrashuoneen 1. ja 2. kerroksen seinissä sekä 3. kerroksen esikuntasiiven käytävän ikkunapenkeissä (S 1502 –G) ja ikkunasyvennyksen seinissä (S 1002 –Y).

MV. Nordman

Tupa / kasarmi 2. ja 3. kerros

katot
S 0500 -N

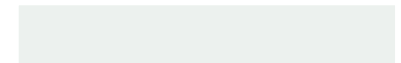
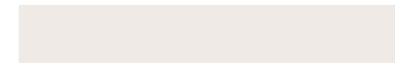
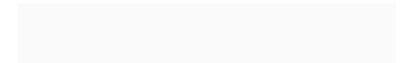
seinät
S 1002-R

ikkunat
S1002 -G

jalkalista
pyritty samaan väriin kuin
lattiamassassa S 8010-Y90R

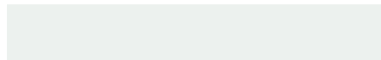
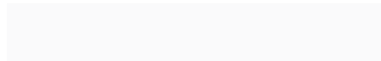
lattia
viininpunainen massa

Värimallit ovat suuntaa antavia.

2. kerroksen ovissa on mahdollisesti
alkuperäiset puiset huonenumerot,
alin maalikerros on
kirkkaan punainen lakkamaali

Värimallit ovat suuntaa antavia.

Tupakkäytävä / kasarmi 2. ja 3. kerros

katot
S 0500 -N

seinäpinnat
S 1000 -N

käytävien pääty
pohjoiseen porrashuoneeseen
S 8502 -G /

S 7500 -N

ikkunat
S1002 -G

ovet ja listat
myös kaarevan vitriinin puuosat
S 2005 -Y / S 4005 -G80 Y

lattia
ruutu-mosaiikki, tumma-vaalea

MV. Nordman.

MV. Jetsonen.

MV. Heikkilä.

Pääporrashuoneet / kasarmi

Värimallit ovat suuntaa antavia.

katto ja portaiden alapinnat
S 0500 -N

seinät
S 1000 -N

porrastasanteen o viseinät
(pohjoinen porrashuone)
S 6030 -B

metallikaiteet
(pohjoinen porrashuone) S 3030 -B10G
(pääporrashuone) S 4020 -G30Y

portaiden päädyt
S 2502 -B

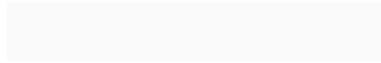
jalkalista, ajan tavan mukaan kumimattoreunus
(pohjoinen porrashuone) S 2502 -B
Pääporrashuoneen jalkalista on uudempi.

lattiat
mosaiikkibetoni, musta-valkoinen kivirouhe
(pohjoinen porrashuone)
mosaiikkibetoni, puna-musta kivirouhe
(Pääporrashuone)

ikkunat
S 1002 -G

ikkunapenkit
S 1502 -G

Värimallit ovat suuntaa antavia.

katot
S 0500 -N

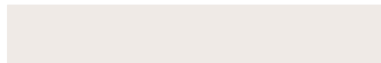
seinät
S 1002 -Y

ovet
alimpana S 2005 -Y / S 4005 -G80 Y

alimpana S 2005 -Y / S 4005 -G80 Y

pilarit
S 1002 -Y

paitsi 1. krs, puolikas pilari
takaseinällä S7005-R80B

pilarien peltalista
S 8500 -N

kateederi
1. krs: S 4005 - G80Y

2. krs: S 8010 - Y90R

jalkalistat
1. krs: seinään maalattu 85 mm raita portaissa
S 4005- G80Y

1. krs muualla puulista S 3010 -B

2. krs: S 8010 -Y90R

lattia
1. krs: ruutu-mosaiikkibetoni,
tiilenpunainen - tummanharmaa
2. krs: viinipunainen massalattia

MV. Jetsonen.

Ruokasali / kasarmi

Värimallit ovat suuntaa antavia.

katto
S 0500 -N

seinät
yläosa S 2010 -Y40 R / S 2010 -Y30 R
alaosa S 3502 -G

Rajaukset näkyvät kohokuvioina
123 cm:n korkeudella ja 150 cm:n korkeudella,
värit eivät rajaudu ko. kohtiin.
Tutkittava tarkemmin.

ikkunapenkit
S 2020 -B70 G

ovet, lasiovet porrashuoneeseen
S ikkunaharmaa

pilarit
S 2010 -G20 Y

pilarien peltiosa
S 8000 -N / S 8500 -N

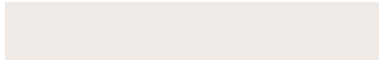
jalkalistat
S 4005 -G80 Y

lattia
ruutu- mosaiikkibetoni vaalean vihreä - lämmin harmaa

Maailmankartta
Osa karttaruuduista on uudelleen maalattu.
Pinta on likaantunut ja siinä on ohuita halkeamia.
Kartta on käsiteltävä vain konservoinnin toimenpitein.

Värimallit ovat suuntaa antavia.

Autohalli

Kaikki pinnat ovat struktuuriltaan karkeita, betonivalu itsessään on tehty erittäin huolellisesti, mutta päälle sivelty kalkkimaalin oloiseen maaliin on jäänyt siveltimenjäljet sekä paakkuja. Autohallin väritys vaatii tarkempaa selvitystä.

katto, kattopalkit
S 1002 -R

seinät
S 4010 -G 10Y
alla mahdollisesti luonnonvalkoinen

ikkunat
S1002 -G

ikkunalaudat
S 7010 -G 50Y

pilarit
S 4010 -G 10Y

lattia betonia

MV. Jetsonen.

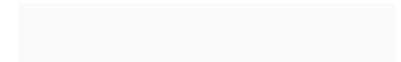

MV. Jetsonen.

Toimistohuoneet / autohalli

Värimallit ovat suuntaa antavia.

katto
S 0500 -N

seinät
S 1040- G90 Y
(rappauksen päällä osin ohut vihreä krs,
sama kuin autohallin puolella)

ikkunapenkit
S 4020- B10 G
alla tasoittava öljykittikerros
kittikerroksen alla 2 harmaata kerrosta
S 4005 -G 80Y, alin S 5000 -N
molemmat suoraan betonin päällä,
ilman tasoitetta.

ikkunoiden väliset pilasterit
S 1040 -G90 Y

kaappien ovet
S 3020- G40 Y

jalkalista
S 3502 -G

lattia
ruskea akryylibetoni

Värimallit ovat suuntaa antavia.

Huoltamosiiven toimisto / autohalli

Tilojen seinissä on karkeahkon viimeistelyrappauksen pintaan vedetty paksuhko luonnonvaalea kerros, joka irttaa pohjastaan. Tämän välikerroksen pinta on maalattu voimakkaan vihreäksi. Mikroskoopilla tarkasteltuna 30x suurennoksella tämä maalikerros on hyvin huokoinen ja himmeäpintainen. Huokoisuus voi olla merkinä siitä, että maalina on käytetty mineraalimaalia, ts. esim. vesilasisideaineista tuotetta.

katto
S 0500 -N

seinät, ikkunasyvennykset, pilarit, patterit
S 5030 -G10 Y

ikkunalaudat
S 4055 -B

ovi ja listat
S 4020 -G30 Y

5. Yhteenveto

Taivallahden kasarmialue sai jo valmistumisaikanaan 1930-luvulla huomiota ja julkisuutta osakseen. Etenkin miehistökasarmi kuului uudenaikaisten ja edistyksellisten Puolustuslaitoksen rakennusten kärkeen. Rakennusryhmä kokonaisuudessaan edusti merkittävää puolustusvoimien 1930-luvun arkkitehtuuria ja rakentamista. Puolustusministeriön rakennusosastossa kehiteltyjä standardiperiaatteita seurattiin rakennuksissa ja erityisesti kasarmissa normeja sovellettiin uutta luovalla tavalla. Alkuperäinen käyttö autokomppanian tyyssijana tekee rakennusryhmästä myös Puolustusvoimien historian kannalta merkittävän kohteen. Vastaavasti rakennuksilla voi nähdä olevan moottoriliikenteen kehitykseen liittyvää yleisempääkin historiallista merkitystä.

Autokomppania kuuluu Suomen docomomo-työryhmän (International Working Party for Documentation and Conservation of Buildings, Sites and neighbourhoods of the Modern Movement) ylläpitämään modernin arkkitehtuurin merkittävien kohteiden valikoimaan.

Funktionalismille ominainen tilojen jäsentely toiminnan mukaan ja sen kuvastuminen ulkoarkkitehtuurissa toteutuvat rakennuksissa. Erityisesti kasarmia ja autohallia voidaan toiminnallisuudessaan kuvata eräänlaisina koneina. Niistä on myös löydettävissä kiinnostavia vastaavuuksia: miehistön liike, lepo ja virkistys sekä autojen liike, pysäköinti ja huolto, mitkä ovat kummankin tilajäsentelyn perustana. Näin vaikkapa tupa ja autohalli tai ruokasali ja korjaustila ovat saman ajattelutavan ilmentymiä.

Rakennushistoriaselvityksen tehtävänä on toisaalta antaa kokonaiskuva rakennuksesta ja sen vaiheista sekä toisaalta eritellä rakennuksen arkkitehtonisen identiteetin tärkeitä osatekijöitä. Tässä yhteenvedossa nostetaan esiin Taivallahden kasarmialueen näitä osatekijöitä ja ominaisuuksia. Niiden yhteydessä mainittuihin tiloihin ja rakennusosiin tulee kohteen korjaus- ja muutostöiden yhteydessä kiinnittää erityinen huomio. Yhteenveto toimii näin eräänä pohjana yksityiskohtaisten suojelutavoitteiden laatimiselle ja arkkitehtonisen identiteetin vaalimiselle.

Liikenteelliset periaatteet

Liikenteelliset periaatteet ovat kasarmialueen arkkitehtuurin ydintä. Teknistyminen, motorisointi ja nopeuden kasvaminen näkyvät käytännöllisissä suunnitteluratkaisuissa ja välittyvät myös rakennusten ilmeessä. Pihalla liikennejärjestelyt ovat luonnollisesti olleet olennainen lähtökohta. Tästä kertovat ajoväylien sekä pysäköinti- ja huoltoalueiden sijoitukset sekä niiden kytkeytyminen rakennuksiin sisäänkäyntien kohdalla. Ajoneuvojen kääntösaiteet ja niiden määrittämä mitoitus ovat innoittaneet pyöreiden ja kaarevien muotojen korostettuun käyttöön.

Kasarmin julkisivujen ikkunoiden pysty- ja vaakajäsentely tekee näkyväksi liikkeen rakennuksen sisällä. Ulkohahmossa liikettä suuntaavat ja korostavat myös autohallin sylinterisiivet ja huoltamosiiven vauhdikas muoto.

Kasarmin ja autohallin keskeiset tilat jakautuvat luonteeltaan läpikuljettaviin ja erillisiin tiloihin. Läpikuljettavia tiloja leimaavat selkeät suunnat, kuten pitkät näkymät kasarmin käytävissä tai pystyliikkeen korostuminen porrashuoneissa. Erityisesti tupakäytävässä tilan muodon ohella myös kaikki rakennusosat ja yksityiskohdat (seinä- ja kattopinnat, ikkunat, patterit syvennyksineen, vaatekaapit ja vitriini, tupaovien rivistö, listoitukset, lattian kuviointi) ovat merkityksellisiä. Autohallissa vastaavasti läpiajettavuuden periaate on vallitseva.

Toisistaan erilliset huonetilat ovat joko yksilöllisesti jäsennoityjä tai toistuvia tyyppisiä. Ensin mainittuihin kuuluvat kasarmin salit, jälkimmäisiin puolestaan tuvat, toimistohuoneet ja myös huoltamosiiven korjaustilat. Saleissa tilaa jäsentävät ja suuntaa luovat vapaasti seisovien pilarien linjat. Rakenteellisen tehtävänsä ohella pilarit korostavat tilojen juhlavaa luonnetta. Tilojen muodolla, mittasuhteilla ja rajautumisella on rakennuksissa yleensä, mutta varsinkin ruokasalissa ja luentosaleissa, olennainen merkitys.

Vyöhykkeisyys

Vyöhykkeisyys syntyy vierekkäisistä “samansuuntaisista” tiloista tai tilaryhmistä, joilla kullakin on oma rytmikkansa. Erityisesti tämä on nähtävissä kasarmin miehistösiiven pitkän käytävän, tupajonon ja vaatekaappien tiheän jaon yhdistelmässä. Esikuntasiiven käytävä, huoneet ja aputilat muodostavat vastaavan, kuitenkin astetta yksinkermaisemman kokonaisuuden.

Vyöhykkeisyyden osatekijät sietävät muutoksia eri tavoin: toisistaan erilliset tilat ovat jossain määrin joustavampia muutosten suhteen kuin käytävät.

Olemassa olevien tilarajojen ja –ryhmien, esimerkiksi hygieniatilojen, hyödyntäminen “kokonaisuuksina” tukee sekä liikenteellisten periaatteiden ilmenemistä että vyöhykkeisyyden ominaisuuksia.

Hierarkkisuus

Tilojen käytön hierarkia ilmenee paitsi niiden koossa, jäsentelyssä ja sijoituksessa myös yksityiskohdissa, materiaaleissa ja rakennusosissa. Arkkitehtonista kokonaisuutta on tuettu muutamilla tarkkaan harkituilla materiaaleilla ja yksityiskohdilla. Näihin kuuluvat betonimosaiikkilattiat, lasiväliseinät ja -ovet sekä erilaisten painikkeiden ja vetimien käyttö. Erityisen korostuneita yksityiskohtia ovat pääporrashuoneen leijona-reliefi ja ruokasalin maailmankarttamaalaus.

Ulkoarkkitehtuurissa hierarkkisuus näyttäytyy korosteina: parvekkeiden sijoituksissa ja erityisesti sisäänkäyntien jäsentelyssä.

Yksiaineisuus ja rytmi

Kaksi tärkeää arkkitehtonista piirrettä, “yksiaineisuus” ja rytmisyys, täydentävät toisiaan rakennuksissa. Kivirakennuksen yksiaineisuus ilmenee saumattomina ja sileinä pintoina mm. rapatuissa seinissä ja katoissa. Kuitenkin myös se, että sama listatyyppi tai pyöristykset toistuvat rakennuksessa, korostaa omalta

osaltaan yhtenäisyyden vaikutelmaa. Myös yksityiskohtien niukkuus ja täsmällisyys tukevat yksiaineisuutta. Värien käytöllä sitä ja toisaalta detaljeja on voitu korostaa. Tupakäytävien, porrashuoneiden, ruokasalin ja luentosalien arkkitehtoninen luonne syntyy kokonaisvaltaisuudesta, joka ulottuu tilan muodosta aina listojen yksityiskohtiin.

Rytmiä rakennuksiin luovat mm. ikkuna-aukot ja niihin kytkeytyvät patterisivennykset tiheäjakoisine lamelleineen. Niiden toistuvuus yhdessä tilakohtaisen mittojen vaihtelun kanssa antaa kullekin tilalle oman rytmensä. Autohallille puolestaan on ominaista kantavien rakenteiden, pilarien ja palkistojen, luoma rytmi. Toistuvuutta on rakennuksissa nähtävissä saman muodon kertaamisena eri mittakaavoissa, esimerkkinä vaikkapa puolipyöreiden ikkunapilarien käyttö autohallin kaarevissa toimistotiloissa.

Aukotuksen ja syvennysten suhde ehjiin ja sileisiin seinäpintoihin on tärkeässä roolissa. Kahdelta suunnalta tuleva luonnonvalo luo erityisen luonteensa ruoka-, luento- ja voimistelusaliiin sekä autohalliin. Kaikilla näillä elementeillä on kullakin oma rytmensä ja suhdemaailmansa, jotka ovat sidoksissa toisiinsa.

Julkisivujen suhdemaailma ja rytmikka syntyy aukotusten ja ehjän seinäpinnan suhteesta sekä eri ikkunatyyppien käytöstä. Siihen vaikuttavat myös yksityiskohdat, mm. ikkunapuitteet mitoituksineen.

Rakennusryhmä rajaa ja sulkee aluetta tiiviisti katujen suuntaan. Ulkopuolen yhtenäinen ilme vaihtuu pihan puolella monimuotoisempiin ja vaihtelevampiin julkisivuihin, joita avoimet pihakentät “yhdistävät”. Keskipisteenä ja pihaa kokoavana kohokohtana on bensiiniasema katoksineen.

Korjauspaja-soittajakoulu-sotilaskoti on luonteeltaan kokonaisuutta säestävä ja sille olennainen käyttö rakennus, jonka arkkitehtoninen merkitys on kasarmia ja autohallia vaatimattomampi. Sen suunnitteluratkaisuista monet seuraavat autohallin vastaavia ratkaisuja. Rakennuksen sisätiloja hallitsee 1970-luvun muutos, jonka olemus on käytännöllinen.

Lähteitä

Arkistot

Helsingin kaupunginmuseon kuva-arkisto (HKM)
Puolustuslaitoksen rakennuslaitos (PLMA ja PHRKL)
Sotamuseon kuva-arkisto
Suomen rakennustaiteen museo (SRM)

Artikkelit, kirjallisuus ja muut lähteet

“Autolinna sai asukkaansa eilen” *Helsingin Sanomat* 7.10.1935

“H: fors Automobilkompani har nu tagit i besittning sin stilfulla funkiskasern vid Norra Hesperiegatan 37...” *Hufvudstadsbladet* 7(?).10.1935.

“Autolinna, pohjoismaiden upein kasarmi...” *Helsingin Sanomat* 8.10.1935

“Funkiskasernen vid Edesviken har nu tagits i bruk.” *Hufvudstadsbladet* 8.10.1935.

“Autopojat funkiskasarmissa” *Suomen kuvalehti* 1935.

“Maalataa toki funkiskasarmi”, *Helsingin Sanomat* 13.5.1983.

Helsingin autokomppania 1919-1939. 20-vuotisjuhla-julkaisu, Helsinki 1939.

Helsingin kaupungin historia IV:2. Helsinki 1956.

Helsingin kaupungin historia V:1. Helsinki 1962.

Tommi Lindh, *Töölöläisfunktionalismin neljä vaihetta*. Lisensiaatintutkimus, Teknillisen korkeakoulun arkkitehtiosasto 2002.

Leena Makkonen, *Martta ja Ragnar Ypyä. Suomalaisen modernismin kolme vuosikymmentä*. Abacus 7. Suomen rakennustaiteen museo, Helsinki 1998.

Raimo Moilanen, *Suomen armeijan moottoriajoneuvoalan koulutus vuosina 1919-1939*. Helsingin yliopiston kasvatus-tieteen laitoksen tutkimuksia 181. Helsinki 2002
<http://ethesis.helsinki.fi/julkaisut/kas/kasva/vk/moilanen/suomenar.pdf>

Anne Mäkinen, *Suomen valkoinen sotilasarkkitehtuuri 1926-1939*. Bibliotheca historica 53. SKS, Helsinki 2000.

Museovirasto, rakennushistorian osasto. Muistio Helsingin ent. Autokomppanian kasarmialueen rakennussuojelulliset tavoitteet. 11.5.2004
Sirkkaliisa Jetsonen, Jarkko Sinisalo.

Rakentajan kalenterit 1935-1939

Rakennustaito-lehdet 1935-1939

Piirustusluettelot

Taivallahden kasarmialueen piirustuksia on kahdessa arkistossa. Alkuperäiset 1930-luvun piirustukset ovat Puolustushallinnon rakennuslaitoksen Unioninkadun yksikössä. Siellä säilytetään Puolustusministeriön teknillisen osaston rakennus-toimistossa tehtyjä suunnitelmia. Tässä yhteydessä tästä säilytyspaikasta on käyty lyhennettä PLMA. Siellä on myös osasta muutosvaiheita pääpiirustusten kopiosarjoja. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen arkistossa Santahaminassa on muutos-vaiheiden pää- ja työpiirustuksia sekä rakenne- ja muita kuvia pääasiassa kopiosarjoina. Siellä viimeisimpien muutosvaiheiden pääpiirustukset ovat myös skannattuina. Tässä yhteydessä tästä arkistosta on käyty lyhennettä PHRKL. Myös rakennepiirustuksia on kummassakin arkistossa. Seuraavaan listaan on koottu arkkitehtipiirustukset rakennuksittain. Kussakin kohdassa on suluissa mainittu piirustusten säilyttämispaikka PLMA tai PHRKL..

Kasarmirakennus

Pääpiirustukset 1934-35 (kalkiokankaalla) (PLMA)

PLM teknillinen osasto, rakennustoimisto, Martta Martikainen

- 1 Asemapiirros 1/500 1.5.1934
- 12 1. krs pohja 1/100 26.11.1934
- 13 2. krs pohja 1/100 15.8.1934
- 14 3. krs pohja 1/100 21.2.1935
- 15 Esikunta- ja ullakkokerros 1/100 27.9.1934
- 15 Ullakkokerros 1/100 26.11.1934
- 16 Pituusleikkaus 1/100 14.11.1934
- 17 Päätyleikkaus 1/100 8.11.1934
- 18 Päätyleikkaus ja julkisivu pihalle 5.11.1934
- 19 Julkisivu Mechelinikadulle 1/100 16.9.1934
- 20 Julkisivu Hesperiankadulle 1/100 17.11.1934
- 21 Julkisivu pihalle 1/100 30.10.1934

Työpiirustuksia, erikoispiirustuksia ja detaljeja 1934-35, 1938 (pääasiassa kuultopaperilla) (PLMA)

PLM teknillinen osasto, rakennustoimisto, Martta Martikainen

- 30 Pääty 1/50 15.10.1934
- 32 Erikoispiirustus 1/50
- 33 Ruokalan sisääntulo 1/50
- 34 1. krs erikoispiirustus 1/50 24.10.1934
- 36 Portaati 1/50, 1/20 ja 1/10 15.10.1934
- 37 Keittiön ja väepelin porras 1/20 10.9.1934
- 38 Pannuhuoneen portaati 1/20 16.10.1934
- 39 Varusvaraston voi ja portaati 1/20 1.9.1934
- 40 Kellarin ikkunat 1/20 27.9.1934
- 41 Ulkoportaita 1/20 8.10.1934
- 42 Polttoainekuilu ja rikkasäiliö 1/20, 1/10 ja 1/1 4.10.1934
- 43 Esikunnan ikkunapilari
- 47 Ikkunoita ja patterisijoituksia 1/20 ja 1/10 19.10.1934
- 48 Sotilaskodin keittiön ikkunan ja patterin sijoitus 1/20 18.10.1934
- 49 Porrasaskel 1/1 26.10.1934
- 50 Askelprofiileita 1/1 27.10.1934
- 51 Portaita 1/20 31.10.1934
- 52 Päävahdin sisääntulo 1/20 2.11.1934
- 53 Keittiön ja asuntojen sisääntulo 1/20 2.11.1934
- 54 Esikunnan pääty 1/50 5.11.1934
- 55 Pukukaappeja 1/10 13.11.1934
- 56 Sisääntulo 1/20 15.11.1934
- 57 Patterisyvennys 1/1 27.11.1934
- 58 Kasarmin käytävän ikkunapilareita 1/1 28.11.1934
- 58 A Osa pyörityksestä 1/10 19.1.1935
- 59 Tupien patterisyvennykset 1/20 ja 1/10 28.11.1934
- 61 Voimistelusalali 1/50 13.11.1934
- 62 Voimistelusalin leikkaus 1/50 12.12.1934
- 63 Voimistelusalin leikkaus 1/50 12.12.1934
- 64 Esikunnan parveke 1/20 18.12.1934
- 68 Teknisen opetushuoneen pesuhuoneen kahto 1/1 20.12.1934
- 69 Patterisyvennyksiä 1/10 21.12.1934
- 69 A Patterisyvennyksiä 1/20 ja 1/10 15.12.1934
- 70 Kattoterassin parveke 1/20 29.12.1934
- 71 Ikkunoita 1/20 20.12.1934
- 72 Ikkunoita 1/20 21.12.1934
- 73 Ikkunoita 1/20 27.12.1934
- 74 Ikkunoita 1/20 8.1.1935
- 75 Ikkunoita 1/20 4.1.1935

76 Lyhtyikkuna Mechelininkadulle 1/10 15.1.1935
 77 Ikkunadetaljeja 1/1 31.12.1934
 80 Kasarmin käytävän kaapit 1/1 7.2.1935
 81 Kasarmin käytävän kaapit 1/20 7.1.1935
 82 Kasarmin käytävän kaapin leikkaus 1/1 7.2.1935
 83 Kasarmin käytävän kaappi 1/1 7.2.1935
 84 Tupakerroksen käytävä 1/50 15.9.1934
 85 Kellarin oven detaljeja 1/1 15.2.1935
 86 Keittiön lasiseinä 1/20 15.2.1935
 87 Lasiseinän detaljeja 1/1 15.2.1935
 88 Käytävän näytekaapit opetusvälineille 1/20 ja 1/5 6.3.1935
 89 Opetuskaappidetaljit 1/1 6.3.1935
 93 Lasiseiniä 1/20 11.3.1935
 94 Käytävän lasiseinä 1/20 14.3.1935
 95 Ruokasalin sisääntulo 1/20 27.3.1935
 96 Ruokasalin ovi 1/20 27.3.1935
 97 Pokaali-kaapin detaljeja 1/20 27.3.1935
 98 3. krs kasarmin käytävän ja esikunnan välinen seinä 1/20 29.3.1935
 100 Ruokasalin oven detaljeja 1/1 10.4.1935
 101 Voimistelusalin pukuhuoneen kaapit 1/20 ja 1/1 4.4.1935
 102 Esikunnan 4. krs 1/50 11.9.1935
 103 Vääpelin keittiön sisustus 1/20 15.4.1935
 104 Lämmittäjän keittiön sisustukset 1/20 15.4.1935
 105 Sotilaskodin keittiön sisustukset 1/20 15.4.1935
 106 Sotilaskodin keittiön puoleinen seinä 1/20 16.4.1935
 107 Suutarin ja räätälin sisustus 1/20 ja 1/1 15.4.1935
 108 Kaasuopetushuone 1/50 17.4.1935
 110 Esikunnan portaita 1/50 23.4.1935
 111 Porraslepotasot 1/50 23.4.1935
 113 Ulko-ovet 1/20 29.4.1935
 114 Ulko-ovet 1/20 29.4.1935
 115 Kellarin ja ullakon ovet 1/20 22.1.1935
 116 Sotilaskodin ja keittiön välinen tarjoiluluukku 1/1 24.4.1935
 117 Lipputangon kiinnike 1/66 30.4.1935
 118 Vaneriovet 1/20 22.1.1935
 119 Katto 1/100 7.12.1934
 120 Esikunnan sisääntulo 1/20 ja 1/1 2.5.1935
 121 Esikunnan ulko-oven detaljit 1/1 4.5.1935
 123 Pääsisääntuloaukon detaljit 1/1 3.5.1935

124 Palotikkaat 1/50 8.5.1935
 125 Erikoispiirustus seinästä 1/20 9.5.1935
 133 Sähkötaulu 1/20 22.5.1935
 136 Porrassikkunasuojukset 1/10 27.5.1935
 137 Porraskaide 1/10 28.5.1935
 Astianpesuallas 1/5 20.5.1935
 Astianpesuhuone 1/20 21.5.1935
 Porraskaide 1/10 25.5.1935
 Varus- ja asevarasto 1/50 5.6.1935
 Porraskatos 1/20 9.8.1935
 Lipputangon pää 1/25 ja 1/1 2.9.1935
 Jalkojenpesualtaat
 Numerokyltti
 161 Aita Mechelininkadun varrelle 1/50 21.6.1938
 162 Autokomppanian Mechelininkadun puoleisen portin viereinen ambleemi
 1/5 21.6.1938

Piirustusarja 30.10.1940, pohjapiirustukset 1/200 kellari ja 1. - 4. krs,
 numeroimaton (PLMA ja PHRKL)

Sotilaskotiosan muutos poliklinikaksi (Rakennuslupa 14-2991-c-72) (PLMA)
 Puolustusministeriön rakennusosasto, Heidi Vähäkallio-Hirvelä

1 Asemapiirros 1/500 11.12.1972
 2 1. kerros 1/100 5.12.1972
 3 1. krs 1/50 15.12.1972

Peruskorjaus 1993 (Rakennuslupa 14-1163-c-93) (PHRKL)
 Arkkitehtuuritoimisto H ja T Seppälä

Pää- ja työpiirustukset (muoveina ja skannattuina)

1 Asemapiirros 1:500 26.4.1993
 2 Kellari (varasto ja sosiaalitala) 1:100 26.4.1993
 3 1. kerros (keittiö) 1:100 26.4.1993
 4 2. kerros 1:100 26.4.1993
 5 3. kerros 1:100 26.4.1993
 6 4. kerros (iv-konehuone ja hormisto) 1:100 26.4.1993
 7 Vesikatto 1:100 4.6.1993

- 8 Leikkaus A-A 1:100 26.4.1993
- 9 Julkisivu itään 1:100 26.04.1993
- 10 Julkisivu länteen ja leikkaus C-C 1:100 26.4.1993
- 11 Kellari, osa B 1:50 04.06.1993
- 12 1. kerros, osa B 1:50 4.6.1993
- 13 2. kerros, osa B 1:50 4.6.1993
- 14 3. kerros, osa B 1:50 4.6.1993
- 15 4. kerros, osa B 1:50 6.10.1993
- 16 Leikkaus A-A ja leikkaus v äliltä 11-12 1:50 6.10.1993
- 17 Leikkaukset B-B, C-C, D-D 1:50 4.6.1993
- 25 1. kerros, osa B ja k eittiön koje- ja kalusteluettelo 1:50 28.10.1993

Työpiirustuksia (paperikopioina)

- 18 Kellari, osa A 1/50 4.6.1993
- 19 Urakkaraja 1/500 4.6.1993
- 20 Alakatot 1/50 ja 1/5 4.6.1993
- 21 Ikkunakaavio 1/20 4.6.1993
- 22 Ikkunadetaljit 1/5 4.6.1993
- 23 Puuovet 1/50 4.6.1993
- 24 Metalliovet 1/504.6.1993
- 26 Kellarikrs, sosiaalitilojen kalusteet ja v arusteet 1/50 4.6.1993
- 27 1. krs, sosiaalitilojen kalusteet ja v arusteet 1/50 4.6.1993

Edellä mainittuun liittyy ty öselitys 4.6.1993.

Autohalli

Pääpiirustukset 1934 (kalkiokankaalla) (PLMA)

PLM teknillinen osasto, rakennustoimisto, Martta Martikainen

- Julkisivu pihalle 1/100
- Julkisivut 1/100
- Julkisivut itään ja länteen 1/100
- Julkisivu pohjoiseen 1/100
- 15 Ullakkokerros 1/100 26.11.1934
- 22 Kellarikerros 1/100
- 24 Leikkaukset 1/100
- 25 Julkisivut pihalle 1/100

Työpiirustukset, erikoispiirustukset ja detaljit 1934-1936 (kuultopa perilla) (PLMA)
PLM teknillinen osasto, rakennustoimisto, Martta Martikainen

- 26 Sokkelispesiaali 1/50 ja 1/1 3.9.1934
- 27 Sokkelispesiaali 1/50 8.9.1934
- 35 Ikkunoita 1/20 25.5.1935
- 122 Erikoispiirustus seinästä 1/20 4.5.1935
- 131 Julkisivuspesiaaleja 1/50 21.5.1935
- 132 Ovirakenne, det D 1/10 ja 1/1 6.6.1935
- 139 Ovet OU 15- Ou 25 1/20 20.6.1935
- 139A Ovet OU 15- Ou 25 1/20 11.12.1935
- 140 Ovirakenne 1/1 10.6.1935
- 143 Sisäikkunat 1/20 ja 1/1 19.9.1935
- 146 Huoltoaseman katos 1/20 9.10.1935
- 147 Rengaskorjaamo 1/20 12.10.1935
- 149 Huoltoasema 1/20 22.10.1935
- 151 Pesu- ja kui vaushuone 1/20 15.11.1935
- 152 Patteriteline hallissa 1/20 18.2.1936
- 153 Ulkoseinän sisäpuoli 1/20 2.1.1936
- 159 Sisäovet 1/20 ja 1/1 15.1.1936
- Tynnyrivaraston hyllyjä 1/25 5.5.1936
- Karhennushuoneen työpöytä 1/10
- Rengasmankeli 1/5 4.5.1936
- Työpöytä 1/5 4.5.1936
- Työpöydän laatikko 1/5 14.10.1935
- Rengaskorjaamon sivumuottihylly 1/5 4.5.1936

Muutospiirustus, sauna 1958 (PLMA)

Pohjapiirustus 1/100 7.2.1958

Muutostyö 1971 (PHRKL)

Arkkitehtitoimisto Pekka Rajala

Pääpiirustukset

- 1 Asemapiirros 1/500
- 2 1. kerros 1/100, 31.5.1972
- 3 Vesikatto 1/100, 31.5.1972

- 4 Leikkaus A-A 1/100, 31.5.1972
- 5 Leikkaus B-B 1/100, 31.5.1972
- 6 Julkisivu pohjoiseen 1/100, 31.5.1972
- 7 Julkisivu itään 1/100, 31.5.1972
- 8 Julkisivu etelään 1/100, 31.5.1972
- 9 Julkisivu länteen 1/100, 31.5.1972

Muutostyö 1986 (Rakennuslupa 14-2800-c-86) (PLMA ja PHRKL)
Arkkitehtuuritoimisto H ja T Seppälä

Pääpiirustukset (paperikopioina)

- 1 Asemapiirros 1/500, 25.8.1986
- 2 Kellari 1/100, 25.8.1986
- 3 1. kerros 1/100, 25.8.1986
- 4 Leikkaus A-b 1/100, 25.8.1986
- 5 Julkisivu länteen 1/100, 25.8.1986
- 6 Julkisivu itään 1/100, 25.8.1986

Muutostyö 1991 (Rakennuslupa 14-185-c-91) (PHRKL)
Arkkitehtitoimisto H ja T Seppälä

Pää- ja työpiirustukset (paperikopioina)

- 1 Asemapiirros 1/500, 18.1.1991
- 2 Kellari 1/100, 18.1.1991
- 3 1. kerros 1/100, 18.1.1991
- 4 Leikkaus A-A 1/100, 18.1.1991
- 5 Julkisivu itään 1/100, 18.1.1991
- 6 Julkisivu länteen 1/100, 18.1.1991
- 7 Sisääntulotien portti, päivystys/valvomo 1/100, 18.1.1991
- 8 Julkisivu, sisääntulotien portti 1/100, 18.1.1991
- 42 Kellari, osa A 1/50 19.10.1990, viim. muut. 12.8.1991
- 43 Kellari, osa B 1/50 19.10.1990, muutos 25.2.1991
- 44 Kellari, osa C 1/50 19.10.1990, viim. muut. 20.12.1991
- 45 Kellari, osa D 1/50 19.10.1990, viim. muut. 17.9.1991
- 46 1. kerros, osa A 1/50 19.10.1990, viim. muut. 12.8.1991
- 47 1. kerros, osa B 1/50 19.10.1990, muut. 25.2.1991
- 48 1. kerros, osa C 1/50 19.10.1990, muut. 25.2.1991

- 49 1. kerros, osa D 1/50 19.10.1990, viim. muut. 4.9.1991
- 50 Puuovet 14.3.1991
- 51 Teräspalo-ovet 14.3.1991
- 52 Metalliovet 1/50
- 53 Met O 19 1/20, 14.3.1991
- 54 UO 1 1/20, 14.3.1991
- 55 WC 102:n sisustus 1/20, 14.3.1991
- 56 Autonpesutilan ikkunan suojalevy ja oven kulmasuojus 1/50, 1/5, 1/1 11.6.1991
- 57 Pukuhuone 101, kalustus 1/10, 1/5 11.6.1991
- 58 Sisääntulotien portti 1/20, 1/5 11.6.1991
- 59 Pukuhuone 006, kalustus 1/50, 1/10 15.8.1991
- 60 Toimisto 107:n läpientoluuksut 1/10, 1/1 29.8.1991
- 61 Pyöreiden toimistojen johtokanavat 1/20, 1/10 3.9.1991
- 62 Kuljetinaukko 1/50, 1/5 12.2.1992
- 63 Teltankuivaus 1/50, 12.2.1992

Edellä mainittuun liittyvät rakennusselitykset 11.2.1990 ja maalausselitys 24.9.1991.

Korjauspaja - soittajakoulu - sotilaskoti

Alkuperäisiä korjauspajan työpiirustuksia kuultopaperilla: pohjapiirustukset, ikkunakaavioita, lasiseiniä, ovi- ja ikkuna- ja ovenpiirustuksia 1938-1939, PLM teknillinen osasto, rakennustoimisto, Märtha Lilius-Tallroth. (PLMA)

Ilman piirustusnumeroa (PLMA)

1. krs pohja ja pannuhuone 1/200 11.11.1940
2. krs pohja 1/200 11.11.1940

Muutostyö soittajakouluksi ja sotilaskodiksi 1970-1972

(päärakennuslupa 14-2694-c-70, 16.12.1970 päivätty piirustussarja, muutosluvat: 14-924-c-71, 28.4.1971 päivätty piirustussarja ja 14-1094-c-72, 16.5.1972 päivätty piirustussarja)

Arkkitehtitoimisto Pekka Rajala

Pää- ja työpiirustukset (paperikopioina PLMA 16.12.1970, 13.11.1970 ja 28.4.1971 piirustussarjat, PHRKL paperikopioina, muoveina sekä osa skannattuina, mukaan lukien muotokuvat 16.5.1972)

81001 Asemapiirros 1:500 16.12.1970
 81002 Kellarikerros 1:100 16.12.1970, täyd 16.5.1972
 81003 1. kerros 1:100 16.12.1970, täyd 16.5.1972, viim. muut. 15.06.1987
 81004 2. kerros 1:100 16.12.1970, täyd 16.5.1972. viim. muut. 15.06.1987
 81005 Leikkaus A-A1:100 16.12.1970
 81006 Leikkaus B-B 1:100 16.12.1970
 81007 Leikkaus C-C 1:100 16.12.1970
 81008 Leikkaus D-D 1:100 16.12.1970
 81009 Julkisivu pohjoiseen 1:100 16.12.1970
 81010 Julkisivu itään 1:100 16.12.1970
 81011 Julkisivu etelään 1:100 16.12.1970
 81012 Katusiipien julkisivut länteen 1:100 16.12.1970
 81013 Pääty länteen 1:100 16.12.1970
 81014 Kellarikerros 1:50 13.11.1970, muut. 16.06.1971
 81015 1. kerros 1:50 13.11.1970, viim. muut. 15.06.1987
 81016 2. kerros 1:50 13.11.1970, viim. muut. 15.06.1987
 81017 Leikkaus A-A 1:50 16.12.1970 28.12.1970
 81018 Leikkaus B-B 1:50 16.12.1970 28.12.1970
 81019 Leikkaus C-C 1:50 16.12.1970 28.12.1970
 81020 Leikkaus D-D 1:50 13.11.1970, viim. muut. 24.03.1971
 81021 Leikkaus E-E 1:50 13.11.1970, viim. muut. 26.01.1972
 81022 Leikkaus E-E 1:100 16.12.1970
 81023 Leikkauksen E-E osapiir. 1/10, 16.12.1970
 81032 Vesikattopiirustus 1:100 28.04.1971
 81033 Leikkaus A-A 1:100 28.04.1971
 81034 Leikkaus C-C 1:100 28.04.1971
 81035 Leikkaus D-D 1:100 28.04.1971
 81036 Leikkaus E-E 1:100 28.04.1971
 81037 Julkisivu pohjoiseen 1:100 28.04.1971
 81038 Julkisivu itään 1:100 28.04.1971
 81039 Julkisivu etelään 1:100 28.04.1971
 81040 Katusiipien julkisivut länteen 1:100 28.04.1971
 81041 Pääty länteen 1:100 28.04.1971

81027 Teräsovikaavio 1/20, 22.2.1971 (PHRKL)
 81028 Ulko-ovikaavio 1/20, 22.2.1971 (PHRKL)

Muutostyö 1990 (rakennuslupa 14-1693-c-90)
 Arkkitehtuuri-toimisto H ja T Seppälä

Pää- ja työpiirustukset (pääpiirustukset 3.5.1990 PLMA, sekä pää- että työpiirustukset PHRKL, paperikopioina sekä suluissa ole villa lisänumeroilla merkityt skannattuina)

1	Asemapiirros 1/500 3.5.1990
2 (045)	1. kerros 1/100 3.5.1990, viim.muut. 16.1.1998
3 (046)	2. kerros 1/100 3.5.1990
4 (047)	Leikkaus A-A 1/100 3.5.1990
5	Leikkaus B-B 1/100 3.5.1990
6	Leikkaus C-C 1/100 3.5.1990
7 (048)	Julkisivu etelään 1/100 3.5.1990
8 (049)	Julkisivu pohjoiseen 1/100 3.5.1990
20 (050)	1. krs pohja 1/50 13.2.1990, viim. muut 10.12.1990
21 (051)	2. krs pohja 1/50 13.2.1990, viim. muut 16.1.1998
22 (052)	Leikkaus A-A 1/50 19.3.1990
23 (053)	Leikkaus B-B 1/50 19.3.1990
24	Puuovet 1/50 30.8.1990
25	Metalliovi 1/50 30.8.1990
26	PO A 30 ovet 1/50 30.8.1990
27	Pukuhuoneen kaapit 1/50 ja 1/20 30.8.1990
28	Kuivaush. varustus 1/50 ja 1/20 30.8.1990
31	Harj.salin ja harjoitushuoneiden alakatot 1/50 ja 1/10 20.9.1990
32	Harjoitushuoneiden seinien akustinen verho 1/50 ja 1/10 20.9.1990
33	1. krs, käytävän alakatto 1/50 ja 1/2 10.12.1990
34	2. krs, käytävän ja oleskelutilan alakatto 1/50 ja 1/5 10.12.1990

Edellä mainittuihin piirustuksiin liittyvät työselitys 30.6.1990, täyd. 15.9.1990 sekä huoneluettelo 27.9.1990, täyd. 10.12.1990.

Lisäksi muita piirustuksia PLMA:

Hevostallin piirustukset 1932-1933.
 Sairastallin piirustukset 1932-1936.
 Rautavarasto 1942.
 Rakennus nro 2:n ulkorakennus 1950.
 Miehistorakennus nro 6 1950.

Jäteruokavaraston (rak. 15) pohjapiirustus, leikkaus, kaksi julkisivua 1/50, 21.9.1949.
Varaston pohjapiirustus, leikkaus, kolme julkisivua, rakenteet 1/100, 22.10.1952.
Paperikopioina aluetta koskevia karttoja ja asemakaavan muutoksia.

Lisäksi muita piirustuksia PHRKL:

Sekalaisia piirustuksia paperikopioina tai kuullolla: päiväämättömiä kasarmin ja
autohallin pohjapiirustuksia sekä muiden tontilla sijainneiden varasto-, asuin- ja
tallirakennusten piirustuksia. Lähinnä 1940- ja 1950-luvulta, osa päiväämättömiä.
Asemapiirustuskaavioita alueen rakennuskannasta, osa 1950-luvulta, osa
päiväämättömiä.
Maalaustyöselitys 10.5.1960 PLM rakennuskonttori.
Kasarmirakennuksen ullakkokerroksen muutospiirustus 2.1.1968.

Julkisivukorjaus 1984-1985
Arkkitehtuuritoimisto H ja T Seppälä

ei piir.no Asemapiirroskaavio 1/500 6.4.1984
Julkisivu pääty, pohjana ap piir no 17 1/100 6.4.1984
Pihajulkisivu ja pääty, pohjana ap.piir. no 18 1/100
Julkisivu Mechelininkadulle
Julkisivu Hesperiankadulle
Pihajulkisivu
Autohalli, pihajulkisivut
10 Parvekkeiden korjaus (pihajulkisivu) 1/50, 1/20, 1/5 31.5.1985

Edellä mainittuun liittyy ulko-osien korjaustyön työselitys.

